

Hallitus 22.5.2019

Kokoustiedot

Aika 22.5.2019 klo 10.00 - 14.00

Paikka Kuntatalo
Toinen linja 14, Helsinki

Keskiviikko 22.5.2019

klo 10.00	Hallituksen kokouksen avaus	B 3.8
	Kokousasioiden 26 § - 30 § käsittely	
	Kokoustauko ryhmäkokousten ajaksi / Ryhmäkokoukset ja ryhmien puheenjohtajien välinen neuvottelu	
	Kokous jatkuu	B 3.8
	Kokousasioiden käsittely jatkuu, 31 § - 49 §	
	Kokouksen päättäminen	
11.00 - 13.30	Lounas tarjolla	Ravintola Kuntakallio
13.00 - 14.00	Svensk träff	Torget, 4. krs

Ryhmäkokoustilat

Kok.	B 3.4
SDP	B 3.1
Kesk.	B 3.2
Vihr.	A 3.3
Vas.	A 3.7
PS	A 3.2
RKP	A 3.4

Ryhmien puheenjohtajien välinen neuvottelu	B 3.5
--	-------

Hallitus 22.5.2019

Osanottajaluettelo

Varsinaiset jäsenet

Puheenjohtaja	Paatero Sirpa	SDP
I varapuheenjohtaja	Rautio Sari	Kok.
II varapuheenjohtaja	Tölli Tapani	Kesk.
	Kokko Annika	Kok.
	Rautava Risto	Kok.
	Sankelo Janne	Kok.
	Lehtonen Harri	SDP
	Lyly Lauri	SDP
	Lehtosalo-Lönnberg Eevakaisa	Kesk.
	Taponen Merja	Kesk.
	Lumela Meri	Vihr.
	Rantanen Tuomas	Vihr.
	Kankaanniemi Toimi	PS
	Korhonen Martti	Vas.
	Nylander Mikaela	RKP

Varajäsenet puolueittain sijaantulojärjestyksessä

Mäkinen Tapani	Kok.
Talvitie Mari-Leena	Kok.
Autto Heikki	Kok.
Kostiainen Leena	Kok.
Korhonen Ari	SDP
Lepola Kaisa	SDP
Röppänen Neeta	SDP
Pelttari Pekka	Kesk.
Seppälä Topi	Kesk.
Karjalainen Mira	Kesk.
Hertell Sirpa	Vihr.
Saario Mari	Vihr.
Reijonen Minna	PS
Honkasalo Veronika	Vas.
Blomqvist Thomas	RKP

Valtuuskunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat

Puheenjohtaja	Pekkarinen Mauri	Kesk.
I varapuheenjohtaja	Räsänen Joonas	SDP
II varapuheenjohtaja	Markkula Markku	Kok.

Muut läsnäolijat

Karhunen Minna	toimitusjohtaja
Reina Timo	varatoimitusjohtaja
Tainio Hanna	varatoimitusjohtaja
Sulin Ida	johtaja, ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Eriksson Nina	kokouksen sihteeri

Hallitus 22.5.2019

Asiat

- 50 Kokouksen avaus
- 51 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
- 52 Pöytäkirjan tarkastajan valinta
- 53 Esityslistan hyväksyminen
- 54 Ajankohtaiskatsaus
- 55 Kuntaliiton talouskatsaus, huhtikuu 2019
- 56 Suomen Kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelma Sivistyksen suunta 2030
- 57 Katsaus Kuntaliiton kansainväliseen toimintaan ja EU-edunvalvontaan
- 58 Maakuntien liittojen ja Kuntaliiton välinen yhteistyösopimuksen irtisanominen
- 59 KL-Kuntahankinnat Oy:n osingonjako, B-esityslista
- 60 KL-Kuntahankinnat Oy:n ja Hansel Oy:n yhdistyminen, B-esityslista
- 61 Kuntaliiton hallituksen seuraaviin kokouksiin suunnitellut asiat
- 62 Kuntaliiton hallituksen seuraava kokous
- 63 Muut asiat
- 64 Kokouksen päättäminen

Hallitus 22.5.2019

50
Kokouksen avaus

Kokouksen puheenjohtaja avaa Kuntaliiton hallituksen kokouksen.

Ehdotus Todetaan.

Päätös

51
Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Sääntöjen mukaan hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Kutsu lähetetään hallituksen varsinaisille jäsenille ja varajäsenille 15.5.2019.

Hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on enemmän kuin puolet sen jäsenistä. Hallituksen kokouksiin osallistuvat myös varajäsenet.

Hallituksen jäseniä ja varajäseniä sekä muita läsnäolijoita pyydetään allekirjoittamaan läsnäololista, joka otetaan pöytäkirjan liitteeksi.

Ehdotus Todetaan kokouksen osanottajat ja päätösvaltaisuus.

Päätös

52
Pöytäkirjan tarkastajan valinta

Hallituksen pöytäkirjan allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri. Hallitus päätti 16.2.2018, että pöytäkirjan tarkastaa yksi kussakin kokouksessa valittava jäsen.

Ehdotus Hallitus päättää, että tämän kokouksen pöytäkirjan tarkastajaksi valitaan hallituksen jäsen Annika Kokko.

Päätös

53
Esityslistan hyväksyminen

Ehdotus Hallitus päättää hyväksyä kokouksen esityslistan muutoksitta/seuraavin muutoksin:

Päätös

54
Ajankohtaiskatsaus

Katsaus Kuntaliiton kansainväliseen toimintaan ja EU-edunvalvontaan
johtaja Ida Sulin

Hallitus 22.5.2019

Kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelma Sivistyksen suunta 2030
johtaja Terhi Päivärinta

Kuntaliiton strategian päivittäminen 2019
strategia- ja kehitysjohtaja Markus Pauni

Toimitusjohtajan katsaus
toimitusjohtaja Minna Karhunen

Ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös

Lisätietoja Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Nina Eriksson, p. 050 569 5301

55

Kuntaliiton talouskatsaus, huhtikuu 2019

Liite 1, 55 § Kuntaliiton talouskatsaus, huhtikuu 2019
Liite 2, 55 § Talousraportti, huhtikuu 2019
Liite 3, 55 § OP Varainhoidon kuukausiraportti, huhtikuu 2019

Kuntaliiton varsinaisen toiminnan tuotot ovat huhtikuussa 2019 yhteensä 7 116 500 euroa alittaen budjetin 7 271 700 euroa 154 900 eurolla. Kustannukset ovat huhtikuussa 2019 yhteensä 8 169 100 euroa, jolloin budjetti 8 143 700 euroa ylittyy 25 400 eurolla.

Tuotto-/kulujäämä ennen sijoitus- ja rahoitustoimintaa on -1 052 600 euroa budjetin ollessa -872 300. Eroa budjettiin on -180 300 euroa.

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos on 3 850 100 euroa budjetin ollessa +533 300 euroa. Eroa budjettiin on +3 316 700 euroa.

Suomen Kuntaliitto ry:n tulos huhtikuussa 2019 on +2 797 400 euroa, kun se on budjetissa -339 000 euroa. Ero budjettiin on +3 136 400 euroa.

Suomen Kuntaliitto ry:n taseen oma pääoma oli tilikauden alussa 85,3 milj. euroa ja huhtikuussa 88,7 milj. euroa. Muutos tilikauden aikana on +2,8 milj. euroa. Taseen loppusumma 30.4.2019 on 118,5 milj. euroa.

Ehdotus Merkitään tiedoksi. /MK

Päätös

Lisätietoja Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Arto Kortelainen, p. 050 598 7272

Hallitus 22.5.2019

56

Suomen Kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelma Sivistyksen suunta 2030

Liite 1, 56 § Sivistyksen suunta 2030

Liite 2, 56 § Sivistyksen suunta 2030, diaesitys

Sivistyksen suunta on Suomen Kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelma. Ohjelmassa linjataan Suomen Kuntaliiton keskeisiä tavoitteita ja toimia sivistyspolitiikassa vuoteen 2030. Ohjelma perustuu Kuntaliiton strategiaan 2017-2021 Onnistuva Suomi tehdään lähellä.

Sivistyspalveluilla tarkoitetaan ohjelmassa varhaiskasvatusta, esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta, ammatillista koulutusta, vapaata sivistystyötä, aikuiskoulutusta, taiteen perusopetusta, kuntien kulttuuritoimintaa ml. taide- ja kulttuurilaitokset, kirjastopalveluja sekä liikunta- ja nuorisopalveluja.

Ehdotus

Hallitus hyväksyy liitteenä 1, 56 § olevan Suomen Kuntaliiton sivistyspoliittisen ohjelman Sivistyksen suunta 2030. /HT

Päätös

Lisätietoja

Hanna Tainio, p. 050 567 1624

Terhi Päivärinta, p. 050 590 4796

57

Katsaus Kuntaliiton kansainväliseen toimintaan ja EU-edunvalvontaan

Liite 1, 57 § Katsaus Kuntaliiton kansainväliseen toimintaan ja EU-edunvalvontaan

Kuntaliiton kansainvälisellä toiminnalla ja EU-edunvalvonnalla vaikutetaan pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan, kuntien ja maakuntien toimintaedellytysten turvaamiseen ja kehittämiseen. Kuntaliitto on edustettuina kuntien kansainvälisissä yhteistyöjärjestöissä ja toimii EU:n alueiden komitean sekä Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskuntien sihteeristönä. Kuntaliitto tukee kuntien kansainvälistä yhteistyötä ja ystävyyuskuntatoimintaa.

Kuntaliiton kansainvälisen toiminnan keskeisiä tehtäväalueita ovat

- EU-edunvalvonta kotimaassa ja Brysselissä sekä EU:n alueiden komitean Suomen valtuuskunnan sihteeristön tehtävät
- yhteistyö Euroopan kuntien kattojärjestön CEMRin sekä maailman laajuisen kuntien järjestön UCLGin kanssa
- yhteistyö sisarliittojen, erityisesti pohjoismaisten sisarliittojen kanssa
- yhteistyö Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin kanssa ja Suomen valtuuskunnan sihteeristön tehtävät
- yhteistyö Baltian maiden, Venäjän ja Kiinan kanssa
- kuntien tukeminen ja viestintä.

Kuntaliitto seuraa laajasti Euroopan unionin toimintaa kuntien ja maakuntien näkökulmasta, tiedottaa EU-asioista ja vaikuttaa EU:n päätöksentekoon. Kuntaliiton EU-edunvalvonnan tavoitteena on, että EU-lainsäädäntö tukee kuntien ja maakuntien toimintaa eikä aiheuta niille tarpeettomia lisärasituksia. Kuntaliitto toteuttaa EU-edunvalvontaa sekä kotimaassa että Brysselissä, jossa Kuntaliitolla on toimisto.

Hallitus 22.5.2019

Kuntaliitto on jäsenenä eurooppalaisessa kuntaliittojen kattojärjestössä Council of European Municipalities and Regions (CEMR) ja maailman laajuisessa kattojärjestössä United Cities and Local Governments (UCLG). Kuntaliiton hallituksella on edustus näiden järjestöjen toimieli-
missä. CEMR:n poliittisten elinten lisäksi Kuntaliiton Helsingin ja Brys-
selin toimistot osallistuvat CEMR:n asiantuntijatyöhön eri teema-alueiden
työryhmissä. CEMR on tärkeä kumppani EU-edunvalvonnassa ja yhteis-
sessä eurooppalaisessa kehittämisessä.

Kuntaliitto toimii EU:n alueiden komitean ja Euroopan neuvoston alue-
ja kuntakongressin kuntien luottamushenkilöistä koostuvien Suomen
valtuuskuntien sihteeristönä. Alueiden komitea on tärkeä kanava paikal-
lis- ja aluehallinnon näkemyksen tuomisessa EU:n päätöksentekoon.
Paikallisen itsehallinnon peruskirja, demokratia ja ihmisoikeudet ovat
keskeisiä Euroopan Neuvoston työssä.

Kuntaliitolla on monipuolista yhteistyötä sisarjärjestöjen, erityisesti poh-
joismaiden kuntaliittojen kanssa. Kuntaliitto tukee kuntia ja maakuntia
tarjoamalla tiedon ja kokemuksen vaihdon foorumin EU- ja kv-verkos-
tona. Kuntaliitto välittää tietoa ajankohtaisista EU- ja kansainvälisistä
asioista useiden kanavien kautta. Ystävyyskuntayhteistyöhön osallistu-
minen ja sen seuraaminen myös hyödyttävät kuntia niiden kansainväli-
sessä yhteistyössä.

Suomen kuntajärjestelmä kiinnostaa maailmalla ja Kuntaliitto saa vie-
railupyynnöitä useista maista. Muun muassa opetustoimi, sosiaali- ja ter-
veydenhuolto, kuntavaalit ja kuntatalous ovat kiinnostaneet Kuntaliiton
kansainvälisiä vieraita.

Liitteenä olevassa katsauksessa esitellään viime vuoden 2018 ja tämän
vuoden ajankohtaisia asioita. Kuntaliiton EU-edunvalvonnan ja kansain-
välisen toiminnan sisällöt ovat laajoja kuntien tehtäväkentän mukaisesti
ja katsauskin on siksi laaja. Kuntaliiton toiminta on vaikuttavaa. Tiivis-
telmään on nostettu onnistumisia ja nyt juuri ajankohtaisia asioita.
Edunvalvonnan ja kansainvälisen yhteistyön sisällöistä kerrotaan laa-
jemmin itse raportissa eri toimintamuotojen ja organisaatioiden esitte-
lyn yhteydessä. Vuoden 2018 ja 2019 toimintaan vaikuttavat Suomen
EU-puheenjohtajakausi ja europarlamenttivaalit. Kuntaliiton näitä kos-
kevat tavoitteet ovat erillisinä julkaisuina, joissa tavoitteet on esitetty -
laajemmin kuin tässä katsauksessa.

EU-edunvalvonta kokonaisuudessaan ja kansainvälinen yhteistyö kuulu-
vat toimitusjohtajan alaisuuteen. Jokainen yksikkö vastaa oman toi-
mialansa työstä. Ruotsinkielisten ja kansainvälisten asioiden yksikkö
koordinoi toimintaa, yhteistyötä luottamushenkilöiden kanssa ja toteut-
taa omien sisältöalueidensa EU-edunvalvontaa ja kv-yhteistyötä. Kat-
saus on laadittu yhteistyössä eri yksiköiden kanssa. KT kuntatyönanta-
jien toimintaa ei ole tässä katsauksessa käsitelty.

Ehdotus Merkitään tiedoksi. /MK

Päätös

Lisätietoja Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Ida Sulin, p. 050 357 8527

Hallitus 22.5.2019

58

Suomen Kuntaliiton ja maakuntien liittojen yhteistyösopimuksen irtisanominen

Liite 1, 58 § Muistio

Liite 2, 58 § Yhteistyösopimus

Maakuntajohtajat päättivät kokouksessaan 3.4.2019 tehdä esityksen maakuntahallitusten puheenjohtajille yhteistyösopimuksen irtisanomiseksi ja uuden sopimuksen neuvottelemiseksi vastaamaan paremmin maakuntien liittojen palvelutarpeita. Maakuntajohtajien tarkempi perustelumuistio on esityslistan liitteenä 1, 58 §.

Maakuntahallitusten puheenjohtajien kokouksessa 2.5.2019 sovittiin yhteisesti, että on käytännöllisintä, että Suomen Kuntaliitto teknisesti irtisanoa yhteistyösopimuksen. Puheenjohtajat halusivat pöytäkirjaan kirjauksen, että maakunnilla on selkeä tahto jatkaa sopimusta. Uutta sopimusta toivottiin valmisteltavaksi siten, että alkusyksystä olisi ensimmäinen versio keskusteltavana. Lisäksi puheenjohtajat päättivät, että neuvotteluihin osallistuvat maakuntien liittojen osalta maakuntahallitusten puheenjohtajakokouksen puheenjohtajisto sekä maakuntajohtajien puheenjohtajat. Seuraavaksi kokouspäiväksi sovittiin alustavasti 10.9.2019.

Suomen Kuntaliiton ja maakuntien liittojen yhteistyösopimus on esityslistan liitteenä 2, 58 §.

Ehdotus

Hallitus päättää irtisanoa Suomen Kuntaliiton ja maakuntien liittojen yhteistyösopimuksen uuden sopimuksen neuvottelemiseksi vastaamaan paremmin maakuntien liittojen palvelutarpeita. /TR

Päätös

Lisätietoja

Timo Reina, p. 040 555 8458
Johanna Viita, p. 040 753 0630

59

KL-Kuntahankinnat Oy:n osingonjako, B-esityslista

60

KL-Kuntahankinnat Oy:n ja Hansel Oy:n yhdistyminen, B-esityslista

61

Kuntaliiton hallituksen seuraaviin kokouksiin suunnitellut asiat

Hallituksen lähiajan kokouksiin on suunniteltu valmisteltaviksi seuraavat, tässä vaiheessa tiedossa olevat asiat.

29.8.2019 klo 10

- Ajankohtaiskatsaus
- Kuntaliiton talouskatsaus
- Kuntaliiton hallintoon liittyvät kokoukset - kokousohjelma 2020
- Kuntaliiton strategian päivittäminen
- Kuntaliiton edustajien valinta CEMR:in ja UCLG:n toimielimiin

Hallitus 22.5.2019

19.9.2019 klo 10

- Ajankohtaiskatsaus
- Kuntaliiton talouskatsaus
- Euroopan alueiden komitean Suomen valtuuskunnan nimittäminen

10.10.2019 klo 10

- Ajankohtaiskatsaus
- Kuntaliiton talouskatsaus
- Kuntaliiton talousarvioesitys vuonna 2020
- KT Kuntatyöntäjien talousarvioesitys vuonna 2020
- Kuntaliiton valtuuskunnan syyskokous 27.-28.11.2019
- Kuntaliiton strategian päivitys/toimintasuunnitelma vuodelle 2020

Ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös

Lisätietoja Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Nina Eriksson, p. 050 569 5301

62
Kuntaliiton hallituksen seuraava kokous

Kuntaliiton hallituksen seuraava kokous pidetään torstaina 29.8.2019 klo 10.00 Kuntatalossa Helsingissä.

Ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös

Lisätietoja Minna Karhunen, p. 050 380 5907
Nina Eriksson, p. 050 569 5301

63
Muut asiat

64
Kokouksen päättäminen

Kuntaliiton talouskatsaus, huhtikuu 2019

TUOTOT

Kuntaliiton varsinaisen toiminnan tuotot ovat huhtikuussa 2019 yhteensä 7 116 500 euroa alittaen budjetin 7 271 700 euroa 154 900 eurolla.

Myytävät palvelut, tuotteet ja vuokrat

Asiantuntijapalvelutuotot ovat 49 200 euroa alittaen budjetin 113 000 euroa 63 800 eurolla. Kunnia- ja ansiomerkkien myynti huhtikuussa 2019 on 109 300 euroa budjetin ollessa 181 700 euroa eli budjettialitus on 72 400 euroa. Muita tuloja kertyi 66 300 euroa. Niiden budjetti on 151 700 euroa eli alitusta on 85 300 euroa.

Palvelutuotot, tuotemyynti ja muut tulot ovat huhtikuussa 2019 yhteensä 224 800 euroa. Niiden budjetti on 446 300 euroa eli budjetti alittuu 221 500 eurolla.

Ulkoisen rahoitus

Ulkoiset rahoitustuotot (projektit ja hankkeet) ovat 591 100 euroa budjetin ollessa 525 900 euroa, joten budjetti ylittyy 65 300 eurolla.

Jäsenmaksut (kunta- ja yhteistyöjäsenet)

Jäsenmaksut ovat 6 300 500 euroa. Budjetti 6 299 200 euroa ylittyy 1 300 eurolla. Ero budjettiin aiheutuu yhteistyöjäsenmaksuista.

KUSTANNUKSET

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut (ml. palkat, palkkiot, eläkkeet ja henkilösivukulut) huhtikuussa 2019 ovat 4 841 300 euroa budjetin ollessa 4 860 300 euroa, jolloin budjetti alittuu 19 000 eurolla.

Muut henkilöstö-, koulutus-, matka-, markkinointi-, suhdetoiminta- ja edustuskulut

Yhteissummaltaan 479 400 euron muut henkilöstö-, koulutus-, matka-, markkinointi-, suhdetoiminta- ja edustuskulut ylittävät budjetoidun 452 400 euroa yhteensä 27 000 eurolla.

Muita henkilöstökuluja toteutuu 253 000 euroa budjetin ollessa 178 000 euroa, mikä ylittyy 75 000 eurolla. Ylityksestä 18 000 euroa tulee henkilökunnan koulutuksesta ja 20 300 euroa työpaikkailmoituksesta. Matkakustannuksia toteutuu huhtikuussa 176 300 euroa mikä alittaa budjetoidun 218 700 euroa 42 300 eurolla. Markkinointi-, suhdetoiminta- ja edustuskuluja on huhtikuussa 2019 yhteensä 50 100

euroa, kun niitä budjetoitiin 55 800 euroa, joten budjetti alittuu 5 700 eurolla.

Ulkopuoliset palvelut

Ulkopuoliset palvelut huhtikuussa 2019 ovat 693 300 euroa budjetin ollessa 675 100 euroa, jolloin budjettiylitys on 18 200 euroa. Asiantuntija- ja muut ostopalveluja toteutuu 629 500 euroa. Niitä budjetoitiin 554 800 euroa, joten budjetti ylittyy 74 700 eurolla. Lakiasian- ja tilintarkastuspalveluja toteutuu 63 800 euroa. Budjetti 120 300 euroa alittuu 56 500 eurolla.

Muut toimintakulut

Konserniveroitukset

Konserniveroituksia toteutuu 1 290 700 euroa, mikä alittaa budjetoidun 1 379 300 euroa 88 700 eurolla:

- Talous- ja muita hallintoveroituksia toteutuu 968 000 euroa budjetin ollessa 962 500 euroa. Budjetti ylittyy 5 500 eurolla.
- Ict-veroituksia toteutuu 322 600 euroa, mikä alittaa budjetin 416 800 euroa 94 200 eurolla.

Muut erät

Muita eriä toteutuu 852 400 euroa. Niiden budjetti on 765 900 euroa, joten budjetti ylittyy 86 500 eurolla:

- Ulkopuolisia ict-kuluja, kuten ylläpitopalveluita ja laitevuokria, toteutuu 268 600 euroa. Budjetti 275 700 euroa alittuu 7 100 eurolla.
- Kokous- ja neuvottelu-, toimisto- ja muut hallintokuluja toteutuu 399 500 euroa. Budjetti 401 500 euroa alittuu 2 000 eurolla.
- Vakuutus- ja jäsenmaksuja toteutuu 141 200 euroa. Budjetti 68 200 euroa ylittyy 73 000 eurolla.
- Ulkopuolisten projektien rahoitusta toteutuu 43 100 euroa. Budjetti 20 500 euroa ylittyy 22 600 eurolla.

Muut toimintakulut yhteensä

Muita toimintakuluja toteutuu huhtikuussa 2019 yhteensä 2 143 100 euroa. Niitä budjetoitiin 2 145 300 euroa, joten budjetti alittuu 2 100 eurolla.

Muut kulut yhteensä

Muut kulut yhteensä ovat 3 315 900 euroa. Budjetti 3 272 800 euroa ylittyy 43 000 eurolla.

KUSTANNUKSET YHTEENSÄ

Kaikki kustannukset ovat huhtikuussa 2019 yhteensä 8 169 100 euroa, jolloin budjetti 8 143 700 euroa ylittyy 25 400 eurolla.

TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ ELI OPERATIIVISEN TOIMINNAN TULOS

Tuotto-/kulujäämä ennen sijoitus- ja rahoitustoimintaa on -1 052 600 euroa budjetin ollessa -872 300. Eroa budjettiin on -180 300 euroa.

SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos on 3 850 100 euroa budjetin ollessa +533 300 euroa. Eroa budjettiin on +3 316 700 euroa.

Sijoitussalkun kirjanpitoon merkitty tuotto on +3 879 400 euroa budjetin ollessa +533 300 euroa. Eroa budjettiin on +3 346 000 euroa.

Kuntaliiton sijoitusomaisuus on hoidettavana kolmella varainhoitajalla (OP, SEB ja Evli), jotka hoitavat sijoitusomaisuutta Suomen Kuntaliitto ry:n hallituksen hyväksymän sijoituspolitiikan mukaisesti, joka löytyy eksaitista ja Teamsista. Varainhoidon kuukausiraportti kuvaa sijoitusomaisuuden arvonkehityksen markkina-arvoihin perustuen.

Sijoitustoiminnan tuotot esitetään kirjanpidossa varovaisuuden periaatetta noudattaen, jolloin sijoituksen hankintamenoa alempi arvo kirjataan aina, mutta kurssivoitto vain myynnin yhteydessä.

Osinkoja toteutuu 65 900 euroa. Osinkoja ei budjetoitu erikseen.

Korkoja ja muita rahoituskuluja toteutuu 95 300 euroa. Rahoituskuluja ei budjetoitu erikseen.

YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ

Suomen Kuntaliitto ry:n tulos huhtikuussa 2019 on +2 797 400 euroa, kun se on budjetissa -339 000 euroa. Ero budjettiin on +3 136 400 euroa.

YHTEENVETO

Huhtikuun 2019 kumulatiiviset tuotot ovat 19 600 euroa budjetoitua suuremmat.

Huhtikuun 2019 kumulatiiviset kustannukset ovat 414 200 euroa budjetoitua suuremmat.

Huhtikuun 2019 kumulatiiviset sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot ovat 2,9 milj. euroa budjetoitua suuremmat.

Kuntaliiton tulos 1-4/2019

KUNTALIITTO (pl. KT)
 (1000 €)

TUOTOT

	TOT	BUD	TOT - BUD	EDV	TOT - EDV
	1-4/2019	1-4/2019		1-4/2018	
Myytävät palvelut, tuotteet ja vuokrat	225	446	-221	415	-190
Ulkoinen rahoitus	591	526	65	674	-83
Jäsenmaksut	6 301	6 299	1	6 316	-16
Tuotot yhteensä	7 116	7 271	-155	7 405	-288

KUSTANNUKSET

Palkat ja palkkiot	-4 070	-4 046	-24	-3 990	-80
Eläke- ja muut henkilösivukulut	-771	-814	43	-809	38
Henkilöstökulut yhteensä	-4 841	-4 860	19	-4 799	-42

Poistot

Muut henkilöstökulut ja koulutus	-253	-178	-75	-188	-65
Matkat	-176	-219	42	-179	3
Ulkopuoliset palvelut	-693	-675	-18	-631	-62
Markkinointi, suhdetoiminta ja edustus	-50	-56	6	-38	-13
Muut toimintakulut	-2 143	-2 145	2	-2 413	269
Muut kulut yhteensä	-3 316	-3 273	-43	-3 448	133

KUSTANNUKSET YHTEENSÄ

Tuotto-/kulujäämä	-1 053	-872	-180	-854	-199
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	3 850	533	3 317	438	3 412
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	2 797	-339	3 136	-416	3 214

Sivistyksen suunta 2030 - Kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelma

Sivistyksen suunta on Suomen Kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelma, jossa linjataan Suomen Kuntaliiton keskeisiä tavoitteita sivistyspolitiikassa vuoteen 2030. Ohjelma perustuu Kuntaliiton strategiaan 2017-2021 Onnistuva Suomi tehdään lähellä. Strategian painopisteiden, askeleen edellä, yhteistyötä yli rajojen ja uudistava kulttuuri, avulla on ohjelmassa tunnistettu tulevien vuosien muutostarpeita.

Suomen Kuntaliitto edustaa Suomen kaikkia kuntia ja kuntataustaisia organisaatioita. Tekstissä käytetään kunta-sanaa ja se on yläkäsite sekä kunnalle, kaupungille että kuntataustaiselle organisaatiolle.

Suomen Kuntaliitto vaikuttaa toimillaan kansallisesti siihen, että kunnille ja kuntataustaisille organisaatioille luodaan mahdollisuuksia kehittää toimintaansa ja palvelujaan sekä löytämään itse parhaiten toimivat ratkaisut.

Kuntalaisten hyvinvointia ja kunnan elinvoimaa tukevat ja ylläpitävät sivistyspalvelut on edelleen mahdollista järjestää eri puolilla Suomea. Tavoitteen toteutumiseksi kunnat tarvitsevat riittävää toimivaltaa ja resursseja annettujen tehtävien hoitamiseksi ja oman paikallisyhteisönsä hyvinvoinnin edistämiseksi.

Kunnat vastaavat jatkossakin sivistyksen peruspalveluista. Kunnilla on kansallisesti ja alueellisesti keskeinen rooli sivistyspalveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa osana kunkin kunnan kokonaisuutta.

Kuntakenttä ei ole yhtenäinen, mutta sillä on yhteinen tavoite paikallisdemokratian sekä sivistyksellisten perusoikeuksien turvaamisessa paikallistasolla. Kuntien strategioissa painottuu kuntien omaleimaisuus ja paikalliskulttuuri. Palvelujen järjestämisessä ja kehittämisessä ei sama ratkaisu päde kaikissa kunnissa, eivätkä samat asiat ole samalla tavoin haasteellisia kaikille kunnille.

Sivistyksellä on keskeinen merkitys ihmisen sekä yhteiskunnan tasapainoiselle ja kestäväälle kehitykselle, yhteiskuntarauhalle. Tulevaisuuden kunta on sivistyskunta. Varhaiskasvatus, koulutuspalvelut sekä kirjasto-, liikunta-, nuoris- ja kulttuuripalvelut ovat sivistyskunnan ydintehtäviä. Asukkailla on monipuolisesti tarjolla mahdollisuuksia hyödyntää elinikäisen oppimisen polkua. Sivistys antaa välineitä ja sisältöjä elämän eri vaiheissa.

Kuntien sivistyspalveluilla on sivistystehtävän lisäksi merkittävä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämässä, eriarvoisuuden kaventajana ja mahdollisuuksien luoja. Sivistys- ja hyvinvointitehtävän toteuttaminen vaatii johtamisen ja päätöksenteon kehittämistä, jotta resurssit ohjataan mahdollisimman tehokkaasti oikeisiin asioihin.

Palvelujen järjestäminen ja tuottaminen erilaisissa kunnissa edellyttää entistä enemmän kokeiluja, verkostoitumista, koordinoitua, joustavuutta sekä teknologian hyödyntämistä.

Sähköinen viestintä, robotisaatio ja digitaalinen asiointi ja muut tekniset innovaatiot luovat mahdollisuuksia, mutta ne voivat luoda myös riittämättömyyden ja ulkopuolisuuden tunnetta. Sivistyspalveluilla on tärkeä rooli osallisuuden tuottamisessa ja osaamisen uusintamisessa.

Sivistyspalveluilla rakennetaan vahvaa perustaa hyvälle elämälle eri puolilla Suomea sekä tuetaan paikallista yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta.

Kuntaliiton hallitus on 22.5.2019 hyväksynyt politiikkaohjelman.

Sivistyspalveluilla tarkoitetaan ohjelmassa varhaiskasvatusta, esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta, ammatillista koulutusta, vapaata sivistystyötä, aikuiskoulutusta, taiteen perusopetusta, kuntien kulttuuritoimintaa ml. taide- ja kulttuurilaitokset, kirjastopalveluja sekä liikunta- ja nuorisopalveluja.

1 Kuntaliiton sivistyspoliittinen visio

Sivistyspalvelut luovat edellytyksiä, jotta jokainen ihminen voi elää aktiivista, luovaa ja merkityksellistä elämää. Kuntaliitto tukee ja kehittää toimillaan kuntia sivistyspalvelujen järjestämisessä.

Kuntia kuullaan kansallisessa päätöksenteossa ja sen valmistelussa sekä toiminnan arvioinnissa. Kuntaliitto vaikuttaa aktiivisesti kansalliseen päätöksentekoon ja osallistuu asioiden valmisteluun yhteistyössä kuntien ja kuntataustaisten yhteisöjen kanssa.

2 Kunnat uuden edessä - sivistyspalveluilla edistetään ja ylläpidetään hyvää sekä ratkotaan ja ehkäistään ongelmia

Monet globaalit ilmiöt vaikuttavat ihmisten ja kuntien toimintamahdollisuuksiin paikallisesti. Sivistyspoliittisessa ohjelmassa nostetaan esille ilmiöitä, joissa sivistyspalveluilla ja niiden vaikutuksilla nähdään olevan erityisen suuri rooli ja merkitys. Nämä ilmiöt vaikuttavat kuntien ohella kuntalaisiin. Keskeistä on löytää ratkaisuja ja keinoja, joilla luodaan kunnille toimintamahdollisuuksia ja kestävää tulevaisuutta. Kuntien toimintamahdollisuuksia edistämällä tarjotaan kuntalaisille vaikutusmahdollisuuksia ja hyvinvointia sekä elämässä tarvittavaa osaamista ja sivistystä.

Kuntien sivistyspalveluihin keskeisesti vaikuttavia ilmiöitä:

- Ilmastonmuutos – palvelut ja eläminen kestäväällä tavalla
- Moninainen osallisuus ja uudistuva päätöksenteko – jokainen vaikuttaa
- Väestö ja alueellinen erilaistuminen – tehtävien ja vastuiden uusjako
- Sivistyskunta mahdollistaa - yhteistyö, kumppanuudet ja verkostoituminen toimintatapana
- Hyvinvointia jokaiselle – sivistys kantaa
- Jatkuva oppiminen - osaamista ja luovuutta läpi elämän
- Voimavaroja tulevaisuuteen - kuntien sivistyspalveluiden rahoitusta on lisättävä

2.1 Ilmastonmuutos – palvelut ja eläminen kestäväällä tavalla

Ilmastonmuutos haastaa kuntia ennakoimaan toiminnan vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin ja elinympäristöön pitkällä tähtäimellä. Kunnat ovat avainasemassa sosiaalisesti kestävä kehityksen edistämässä hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Sivistyspalveluilla tarjotaan ihmisille tietoa ja vaihtoehtoja tehdä elämässä kestäviä valintoja. Kestävillä arjen ratkaisuilla jokainen kuntalainen voi valita ja vaikuttaa ilmastonmuutokseen paikallisesti ja globaalisti. Sivistystoimiala on kasvatus- ja koulutuspalveluiden sekä hyvinvoinnin ja terveyden tuottajana merkittävä pedagoginen vaikuttaja ja mahdollistaja. Koulutussisällöt ja -tavoitteet perustuvat kestävä elämäntavan periaatteille.

Kuntalaiset ovat kiinnostuneita tietämään, miten sivistys- ja hyvinvointipalveluja tuotetaan kestävä kehityksen mukaisesti vähentäen mm. toimintojen hiilijalanjälkeä. Liikenteen, palveluverkon ja investointien energiatehokkaalla suunnittelulla, toteutuksella ja käytöllä voidaan vähentää päästöjä. Kuntien ja kaupunkien verkostoituminen luo edellytyksiä uudentyypiselle talouskasvulle, viennille sekä erityisesti digitaalisten tuotteiden kehittymiselle.

Kuntaliiton sivistyspoliittiset tavoitteet

Sivistyspalveluilla toteutetaan sivistyksellisiä perusoikeuksia ja lisätään yhdenvertaisuutta ja hyvinvointia.

Palvelujen tuottamista kehitetään ja edistetään monikanavaisesti ottaen huomioon palvelujen saavutettavuus ja kuntalaisten palvelutarpeiden monimuotoisuus sekä digitaalisiaation mahdollisuudet.

Kuntia tuetaan kestävien ratkaisujen kehittämisessä ja käyttöönotossa esimerkiksi palveluverkkosuunnittelussa, rakentamisessa, kuntien välisessä yhteistyössä ja yhteistoiminnassa sekä

henkilöstön osaamisen päivittämisessä. Myös hankinnoissa vahvistetaan osaamista sekä innovatiivisia ratkaisuja.

Sivistyspalveluissa tilojen käyttö ja toimintatavat palveluissa perustuvat kunnan kestävän kehityksen linjauksiin. Tiloja käytetään tehokkaasti monitoimitiloina yli toimialarajojen.

Kestävän elämäntavan tietojen ja taitojen oppiminen ovat keskeinen osa opetusta ja kasvatusta ja läpäisevästi läsnä kaikessa toiminnan järjestämisessä.

Kuntaliitto toimii

Kuntaliitto kehittää yhdessä kuntien kanssa ratkaisuja, joilla kunnat voivat edistää ja turvata sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumista.

Kuntaliitto tukee kuntia löytämään paikalliset olosuhteet ja tarpeet huomioivia ratkaisuja, joilla sivistyspalveluja voidaan järjestää ja tuottaa kestäväällä tavalla.

Kuntaliitto edistää toiminnan järjestämisessä kuntien välistä yhteistyötä mukaan lukien digitaalisten toimintamallien ja palvelujen kehittäminen.

2.2 Moninainen osallisuus ja uudistuva päätöksenteko – jokainen vaikuttaa

Julkista valtaa käyttävät Suomessa valtio ja kunnat. Kunnalliseen päätöksentekoon vaikuttaa kunnan rooli alueellisena toimijana, omistajana, alustana, ylläpitäjänä ja koulutuksen järjestäjänä. Paikallinen toimintakulttuuri ja johtaminen määrittävät kunnan suhdetta muihin kuntiin, kuntalaisiin, koulutuksen järjestäjiin, yrityksiin ja yhteisöihin.

Kunnat voivat edistää aktiivisesti omilla toimillaan yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja tasa-arvoa. On tärkeää huomioida saavutettavuus ja mahdollistaa eri osallisuuskanavien ja toimintamallien käyttö. Osallisuus monipuolistuu ja se edellyttää päätöksenteolta uudistumista ja avoimuutta.

Kuntalainen haluaa ja voi vaikuttaa eri tavoin. Eri kieli- ja kulttuuritaustaiset kuntalaiset kehittävät ja monipuolistavat suomalaista kulttuuria ja yhteiskuntaa. Kunta kokoaa yhteen yhteisöjä ja vertaisryhmiä vahvistaen asukkaiden sosiaalista osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kuntalaisten kokemuksia hyödyntämällä saadaan parempia palveluja ja avoimempaa päätöksentekoa. Osallisuus rakentaa myös turvallisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä, kun ihmiset kokevat olevansa osa paikallisyhteisöä ja voivat vaikuttaa itseään koskeviin asioihin.

Kuntaliiton sivistyspoliittiset tavoitteet

Kuntalaisilla on yhdenvertainen mahdollisuus osallistua kunnan palvelujen ja toimintojen suunnitteluun ja vaikuttaa heitä koskevaan päätöksentekoon.

Osallistuvaan ja aktiiviseen vaikuttamiseen opitaan ja tarjotaan mahdollisuuksia jo lapsesta lähtien varhaiskasvatuksessa, koulussa, nuorisotyössä, ja näitä taitoja vahvistetaan toisen asteen koulutuksessa sekä jatkuvan oppimisen avulla läpi elämän.

Osallisuudessa ja päätöksenteossa hyödynnetään myös digitaalisia palveluja ja järjestelmiä, joita kehitetään sekä kuntien kesken että kuntien ja yritysten välisenä yhteistyönä.

Kunnissa tuetaan kansalaisyhteiskuntaa ja kolmatta sektoria ja hyödynnetään näissä olevaa osaamista ja mahdollisuuksia muun muassa palvelujen toteuttamisessa.

Kuntaliitto toimii

Kuntaliitto tukee kunnissa henkilöstöä, virkamiesjohtoa ja päättäjiä osallisuuden ja vaikuttamisen edistämässä.

Kuntaliitto tukee kuntia löytämään sopivia kumppanuuden muotoja ja edistämään vuoropuhelua kolmannen ja neljännen sektorin kanssa.

Kuntaliitto tukee kuntia muun muassa koulutuksin, jotta osallisuus ja vaikuttaminen ovat osa erityisesti lasten ja nuorten arkipäivää ja osa sivistyspalvelujen toteutusta.

2.3 Väestö ja alueellinen erilaistuminen – tehtävien ja vastuiden uusjako

Alueet ja kunnat erilaistuvat, eivätkä samat ratkaisut toimi kaikkialla. Väestöpohja on sosiaalisesti ja kulttuurisesti aiempaa moninaisempi. Syntyvyyden lasku, väestön vanheneminen ja sisäinen ja ulkoinen muuttoliike tarkoittavat sekä haasteita että mahdollisuuksia sivistyspalveluiden järjestämisessä.

Palvelujen saatavuuden varmistaminen on haaste niin harvaan asutuilla alueilla kuin voimakkaasti kasvavilla kaupunkiseuduilla. Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys ovat monessa kunnassa osa arkea ja erityisesti kaupunkikulttuuri muuttuu muuta maata nopeammin. Suomi on osa globaalia maailmaa ja kansainväliset työmarkkinat samoin kuin erilaiset kriisit vaikuttavat myös Suomeen.

Väestön ja alueiden erilaistumiskehitykseen tarvitaan kuntien välistä yhteistyötä esimerkiksi koulutuksen järjestämisessä, toisaalta kokeiluja ja raja-aidat ylittävää yhteistyötä esimerkiksi digitaalisten palvelujen kehittämiseksi. Kunnan elinvoimainen tulevaisuus riippuu paljolti laadukkaista koulutus- ja työllistymismahdollisuuksista.

Kuntaliiton sivistyspoliittiset tavoitteet

Varhaiskasvatuksen, koulutus-, sekä kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden saatavuus ja saavutettavuus turvataan maan eri osissa.

Varhaiskasvatus, perusopetus ja toisen asteen koulutuspalvelut muodostavat jatkumon ja luovat perustan kuntalaisen osaamisen rakentamiselle. Lapset ja nuoret saavat korkeatasoista kasvatus- ja koulutusta koko maassa sekä tarvittavan valmiuden jatko-opintoihin.

Koulutuksen lainsäädäntö ja valtion rahoitusperusteet edistävät ja kannustavat eri koulutusmuotojen ja koulutusasteiden, kuntien ja koulutuksen järjestäjien ja muiden toimijoiden väliseen yhteistyöhön.

Kuntien koulutuspolitiikassa toteutetaan kuntien ja alueiden strategisia tavoitteita tukevaa omistajaohjausta.

Laadukas ja seudullisesti saavutettava lukiokoulutus vahvistaa paikallista elinvoimaa ja mahdollistaa siirtymän korkea-asteen koulutukseen.

Työmarkkinoilla tarvittavan ammatillisen osaamisen kehittämällä kunnat vahvistavat elinvoimaansa ja parantavat kuntalaisten osallisuutta ja hyvinvointia.

Omaleimaisuutta, osaamista, kulttuuriperintöä ja luovuutta hyödynnetään laaja-alaisen yhteistyön kautta alueellisen elinvoimaisuuden kehittämisessä.

Digitaaliset palvelut ja näihin liittyvä yhteistyö mahdollistavat monia tapoja tuottaa koulutus- ja muita sivistyspalveluita sekä kehittää uusia innovaatioita.

Kuntaliitto toimii

Kuntaliitto vaikuttaa siihen, että sivistyspalvelujen saavutettavuus ja tehokas järjestäminen voidaan väljien reunaehtojen puitteissa toteuttaa jatkossakin koko maassa.

Kuntaliitto selvittää, millä keinoin voidaan edistää eri koulutusmuotojen ja koulutuksen järjestäjien välistä yhteistyötä ja kehittää joustavia yhteistyön muotoja koulutuksen saatavuuden varmistamiseksi.

Kuntaliitto tukee kuntia alueellisen yhteistyön esteiden poistamiseksi ja yhteistyömahdollisuuksien hyödyntämiseksi.

Kuntaliitto tukee ja edistää digitalisaation hyödyntämistä palvelujen järjestämisessä.

Kuntaliitto ylläpitää toimialakohtaisia verkostoja, joissa käydään vuoropuhelua kuntien kanssa kuntien erilaisista tarpeista ja mahdollisuuksista.

2.4 Sivistyskunta mahdollistaa - yhteistyö, kumppanuudet ja verkostoituminen toimintatapana

Kunta vastaa jatkossakin alueensa sivistyspalveluista. Tavoitteena on turvata palvelujen saatavuus ja saavutettavuus ottaen kaikki ikäryhmät huomioon. Sivistyspalveluilla annetaan sisältöjä elämään ja tuetaan ihmisten kasvua ja kehittymistä.

Kuntia johdetaan ammatillisesti ja poliittisesti hyvässä yhteistyössä. Alueellisessa yhteistyössä korostuu kuntien välisen yhteistyön merkitys. Lisäksi kunta vahvistaa palveluitaan ja hyödyntää muiden toimijoiden osaamista monialaisessa verkostoyhteistyössä.

Yhdistykset ja järjestöt tarjoavat ihmisille mahdollisuuksia tehdä vaikuttavaa, hyvinvointia edistävää toimintaa yhdessä. Vapaa toiminta ja erilaiset alustat tarjoavat uudenlaisia aktiivisuuden mahdollisuuksia. Kunta voi omilla ratkaisuillaan tukea kuntalaisten sekä yhteisöjen toimintaa ja ottaa heidät kumppaniksi palvelujen järjestämisessä ja kehittämisessä.

Kuntaliiton sivistyspoliittiset tavoitteet

Sivistyskunnan toimintaedellytyksiä vahvistetaan.

Sivistyspalvelujen hyvää yhteistyötä kuntien, kuntataustaisten organisaatioiden sekä kolmannen sektorin kanssa kehitetään edelleen. Yksityiset toimijat täydentävät julkista palvelutarjontaa.

Kunnat ennakoivat, asettavat sivistyspalveluille strategisia tavoitteita sekä arvioivat tavoitteiden toteutumista säännöllisesti.

Sivistystoimen johtaminen edellyttää tiedolla johtamista, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä kokonaisuuksien ymmärtämistä.

Kunnissa vahvistuu toimialojen välinen yhteistyö ja kunnat hyödyntävät aktiivisesti alueellisen yhteistyön mahdollisuuksia.

Yhteisten keskustelu- ja valmistelufoorumien avulla kunnat kehittävät yhdessä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa palveluitaan.

Kuntaliitto toimii

Kuntaliitto toimii sen puolesta, että sivistyskunnan toimintaedellytyksiä parannetaan turvaamalla väljyys toiminnan järjestämisessä, riittävä osaamistaso sekä resurssit.

Kuntaliitto järjestää sivistyspalveluiden johtajuutta tukevaa koulutusta.

Kuntaliitto kannustaa ja tukee kuntia yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa ja ylisektoraalisesti sivistyspalveluissa.

Kuntaliitto kehittää kuntien kanssa yhteistyössä sivistyspalvelujen vertailutietoja ja indikaattoreita ja tarjoaa välineitä esimerkiksi kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä vaikutusten arviointiin.

Kuntaliitto edistää yhteistyön, verkostoitumisen ja kumppanuuden muotoja, joissa hyödynnetään myös digitaalisia mahdollisuuksia.

Kuntaliitto vaikuttaa kansallisella tasolla sivistys-, sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen monialaisia yhteistyörakenteita koskevien linjausten valmisteluun.

2.5 Hyvinvointia jokaiselle – sivistys kantaa

Kuntalaisten hyvinvoinnille sivistyspalveluilla on suuri merkitys. Menestyvässä ja hyvinvoivassa sivistyskunnassa kuntalaiset ovat aktiivisia oman hyvinvointinsa rakentajia. Kuntalainen kokee olevansa tärkeä osa yhteisöä. Hänet otetaan mukaan toimintaan ja tarjotaan puitteet hyvän elämän rakentamiselle muiden ihmisten kanssa eri elämäntilanteissa.

Arjen palveluissa ihminen kohdataan, häntä autetaan ja vahvistetaan tekemään itsenäisesti itseään koskevia ratkaisuja. Pulmat havaitaan varhaisessa vaiheessa ja tuodaan apua ennen ongelmien

kärjitymistä. Hyvinvoinnin edistäminen onnistuneesti edellyttää, että kaikilla toimialoilla on ymmärrystä ihmisen tarpeista sekä eri toimialojen keskinäisen yhteistyön tärkeydestä.

Saavutettavia, hyvinvoinnille tärkeitä sivistyspalveluja kuten liikunta ja kulttuuri on tarjolla eri ikäisille ja kuntalaiset löytävät ne helposti. Tavoitteellista ja toimivaa yhteistyötä yli hallintorajojen tehdään paikallisesti ja alueellisesti muiden toimijoiden kanssa.

Kuntaliiton sivistyspoliittiset tavoitteet

Kasvatus- ja koulutusjärjestelmän keskeisenä tehtävänä on yhteiskunnan tukemana edistää lasten ja nuorten hyvinvointia ja tukea perheitä näiden kasvatustehtävässä.

Varhaiskasvatuspalvelut koostuvat erilaisista toimintamuodoista mahdollistaen lasten osallistumisen varhaiskasvatukseen joustavasti huomioiden perheiden erilaiset elämäntilanteet.

Koulun roolia hyvinvoinnin edistämässä vahvistetaan kehittämällä koulu yhteistyön hyvinvointia tukevia toimintamalleja sekä koulupäivän yhteydessä toteutettavaa vapaa-ajantoimintaa.

Yksilöllistä ja yhteisöllistä opiskeluhoitoa kehitetään siten, että se tukee yhdenvertaisesti lapsia ja nuoria oppimisen polun eri vaiheissa tai eri oppilasryhmien erilaisia tarpeita. Kunta voi järjestää opiskeluhoitoa palvelut itse tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

Vapaa-ajan toimintoja kehitetään eri ikäryhmien kiinnostuksen ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta. Kunnat luovat kuntalähtöisesti ja joustavasti mahdollisuuksia monimuotoisille vapaa-ajatoiminnoille. Kunnat päättävät itse palveluiden järjestämistavoista ja laajuudesta.

Vahvistetaan nuorisotyön, liikunnan, taiteen ja kulttuurin mahdollisuuksia terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä kuntien strategiatyössä ja eri sektorien suunnitelmissa. Näiden ohella lisätään kuntalaisten omaehtoisen toiminnan mahdollisuuksia.

Kehitetään vaikuttavia toimintamalleja ja monialaisia palveluketjuja sivistyspalveluiden ja kunnan muiden toimialojen sekä muiden toimijoiden välisillä yhdyspinoilla huomioon ottaen myös digitaaliset sovellukset ja sisällöt.

Kuntaliitto toimii

Kuntaliitto kehittää yhdessä kuntien kanssa uudenlaisia toimintatapoja laadukkaiden sivistyspalveluiden järjestämiseksi.

Kuntaliitto edistää hoidon, kasvatuksen ja opetuksen (educare) yhtenäisyyttä kehitettäessä varhaiskasvatuspalveluita.

Kuntaliitto vaikuttaa siihen, että kunnilla säilyy opiskeluhoilossa liikkumavara tehdä paikallisesti sopivia ratkaisuja.

Kuntaliitto selvittää vapaa-ajantoiminnan edistämisen eri tapoja ja mahdollisuuksia.

Kuntaliitto on mukana kehittämässä sivistyspalveluiden valtakunnallisia tiedonkeruita ja hyvinvointia kuvaavia indikaattoreita. Tilastointi- ja tiedonkeruussa kerran kerättyjä tietoja tulee voida hyödyntää keskitetymin nykyistä paremmin.

Kuntaliitto tukee toimia, joilla poistetaan esteitä sähköisten palvelujen ja sisältöjen hyödyntämisessä kuntien yhteistyönä saavutettavuuden edistämiseksi.

Kuntaliitto välittää tietoa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintamalleista sekä sivistyspalveluiden hyvinvointivaikutuksista.

Kuntaliitto vaikuttaa siihen, että monialaisten palveluketjujen ja yhdyspintojen tiellä ei ole rakenteellisia esteitä.

2.6 Jatkuva oppiminen - osaamista ja luovuutta läpi elämän

Koulutus ja oppiminen mahdollistavat jokaiselle ihmisellä kasvun hyvään elämään ja yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetussuunnitelmallinen jatkumo eri koulutusasteiden välillä ja eheä opintopolku lisäävät oppilaan ja opiskelijan hyvinvointia.

Koulutuksen saavutettavuus on keskeinen 2020-luvun haaste, samalla kun koulutusjärjestelmä on entistä enemmän osaamisperusteinen kokonaisuus. Kunnat toimivat osaamisen kehittämisen alustana huomioiden eri koulutusmuotojen palvelujen tuottajat.

Jatkuvan oppimisen polku alkaa varhaiskasvatuksesta jatkuen perusopetukseen, toiselle asteelle, korkeakouluihin sekä aikuisena kouluttautumiseen. Näiden ohella työelämä ja vapaa-aika tarjoavat mahdollisuuksia oppimiseen, taitojen ja osaamisen ylläpitämiseen ja lisäämiseen. Koulutusjärjestelmän tulee pystyä vastaamaan yksilön ja työelämän tarpeisiin tarjoamalla mahdollisuuksia kouluttautua joustavasti elämän eri vaiheissa. Jatkuva oppiminen tarjoaa mahdollisuuksia olla osa yhteiskuntaa taustasta riippumatta.

Yhteiskunnan ja yksilön kannalta on tärkeää, että ihmisten tietoja ja taitoja, osaamista voidaan tunnistaa ja hyödyntää monipuolisesti. Jokainen ihminen tarvitsee kiinnukohtia ja koulutuspalveluilla voidaan tarjota kiinnittymisen mahdollisuuksia niin lapsille kuin aikuisille kieli- ja kulttuuritaustasta riippumatta.

Kuntaliiton sivistyspoliittiset tavoitteet

Julkisesti rahoitettu ja maksuton koulutus- ja tutkintojärjestelmä luo perustan kansalaisten osaamisen kehittämiselle.

Eri koulutusmuodot ja -asteet, tutkintojen perusteet ja opetussuunnitelmat muodostavat eheän kokonaisuuden, joka ei pidennä tarpeettomasti opiskeluaikojä. Koulutusjärjestelmää kehitetään osaamisperusteiseen suuntaan.

Koulutuksen järjestäjien yhteistyö varmistaa oppilaan ja opiskelijan eheän opintopolun läpi koulutusjärjestelmän.

Monipuolinen ja laadukas ohjaus vahvistaa oppilaan ja opiskelijan itsetuntemusta ja oppimisvalmiuksia sekä tarkoituksenmukaisia koulutusvalintoja. Perusopetuksen jälkeen on tarjolla myös muuta tukea ja ohjausta harjoitella elämässä tarvittavia taitoja ja valmiuksia.

Jokainen voi täydentää osaamistaan työmarkkinoilla nykyistä joustavammin.

Väestöllä on perustaidot, kuten monipuolinen lukutaito, hallussa. Oppilaitosten ohella hyödynnetään kirjaston ja kansalaisopistojen mahdollisuuksia osaamisen kehittämisessä.

Tavoitteita oppimisen polun eri vaiheissa

Kehittämällä esiopetusta koskemaan myös viisivuotiaita lisääntyy varhaiskasvatukseen osallistuminen. Kotihoidontukijärjestelmää uudistettaessa otetaan huomioon kannustaminen työelämään ja lasten varhaiskasvatuksen palvelutarpeen lisääntyminen.

Tunnistetaan ja tunnustetaan avoin varhaiskasvatustoiminta osaksi varhaiskasvatukseen osallistumista. Kehitetään erityisesti 2-4-vuotiaiden varhaiskasvatuksen avointa toimintaa varhaiskasvatuksen osallistumismahdollisuuksien lisäämiseksi.

Perusopetusta uudistetaan. Prosessi vaatii laaja-alaista keskustelua ja yli hallituskausien meneviä kansallisia linjauksia koulutuksen tavoitteista, rakenteista ja sisällöistä.

Lukiokoulutuksen järjestäjät sopeuttavat palveluverkkoaan vastuullisesti ja hallitusti ikäluokkien kehityksen mukaan hyödyntäen samalla koulutuksen monimuotoisia järjestämistapoja.

Kunnat vastaavat yksin tai yhdessä toisten kuntien kanssa lasten ja nuorten koulutuksesta toisen asteen koulutuksen loppuun. Palvelun toteuttaja voi olla myös yksityinen toimija.

Vapaassa sivistystyössä vastataan paikallisiin ja alueellisiin koulutustarpeisiin sekä vahvistetaan monipuolisesti perustaitoja, osaamista ja harrastamista.

Kuntaliitto toimii

Kuntaliitto tukee koulutuksen saatavuutta paikallisten ja alueellisten sivistystarpeiden mukaisesti.

Kuntaliitto edistää sitä, että jokaiselle mahdollistetaan kannustava ja joustava oppimisen polku taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kuntaliitto vaikuttaa siihen, että rahoitus ja lainsäädäntö edistävät koulutusmuotojen välistä yhteistyötä.

Kuntaliitto vaikuttaa siihen, että koulutusta voi tarvittaessa koota eri koulutusalojen moduuleista ja eri koulutusmuotojen tarjontaa yhdistäen. Koulutuksessa otetaan huomioon henkilöillä jo olemassa oleva osaaminen ja se tunnustetaan opintojen etenemisessä.

Kuntaliitto tukee ja kannustaa kuntia pilotoimaan erilaisia toimintatapoja ja -malleja sekä uusia innovaatioita aikuisten koulutuspalveluissa, neuvonnassa ja ohjauksessa.

Kuntaliitto tukee toimia, joilla eri toimialojen kuten kirjastojen sekä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön välinen yhteistyö lisääntyy monipuolisen lukemisen ja lukutaidon edistämiseksi.

2.7 Voimavaroja tulevaisuuteen - kuntien sivistyspalveluiden rahoitusta on lisättävä

Riittävällä julkisella rahoituksella mahdollistetaan yhdenvertaiset palvelut koko maassa. Valtion tehtävänä on huolehtia kuntien ja koulutuksen järjestäjien tosiasiallisista edellytyksistä suoriutua niille säädetyistä tehtävistä ja velvoitteista. Riittävä valtionosuusrahoitus tukee kuntien mahdollisuutta vastata paikallisella ja alueellisella tasolla ihmisten erilaisiin palvelutarpeisiin.

Valtionosuusrahoituksen lisäksi valtio voi myöntää avustuksia erilaisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Kohdennetut avustukset ovat rajatusti käytettynä oiva kehittämisen ja pilotoinnin edistäjä. Valtio voi myös ohjata avustuksilla kuntia entistä enemmän. Harkinnanvaraisten, kohdennettujen avustusten rahoitus on lyhytaikaista, epävarmaa ja sirpaleista ja ne voivat pahimmillaan lisätä kuntien välisiä eroja. Määräaikainen rahoitus voi jopa estää pysyväisluonteisen toiminnan kehittämisen.

Kuntaliiton sivistyspoliittiset tavoitteet

Sivistyspalvelujen perusrahoitusta on lisättävä. Riittävä valtionosuusrahoitus turvaa sivistyspalvelut erilaisissa kunnissa ja kaupungeissa. Valtionosuusrahoitus on palautettava vähintään vuoden 2012 tasolle ja indeksikorotukset toteutettava täysimääräisesti, jotta rahoitus on riittävä kattamaan velvoitteista aiheutuvat kustannukset.

Säädösvalmistelussa kustannusvaikutukset arvioidaan nykyistä huolellisemmin ja realistisemmin. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin on saatava täysimääräinen valtionosuus.

Rahoitusjärjestelmän on mahdollistettava laaja-alainen yhteistyö toiminnan uudistamiselle ja kehittämiselle. Kokeilujen ja riittävän väljän lainsäädännön avulla voidaan kehittää yhteistyötä ja uudistaa palveluja.

Valtionavustuksia tulee koota suuremmiksi kokonaisuuksiksi ja kehittää niin, että ne mahdollistavat kuntien erilaisia tarpeita tukevan järjestämis- ja kehittämistoiminnan.

Valtionosuusuudistuksessa säilytetään yleiskatteellisuus rahoituksen kohdentamisessa.

Varhaiskasvatuspalveluiden osalta rahoitusjärjestelmään on kehitettävä toimintatapa, jossa huomioidaan muun muassa varhaiskasvatuspalveluiden velvoittava järjestäminen työn, opiskelun tai muiden syiden vuoksi muussa kuin kotikunnassa (vrt. perusopetuksen kotikuntakorvaus).

Maksutonta varhaiskasvatusta ei tule lisätä. Sen sijaan tulee uudistaa perhevapaajärjestelmä, ml. kotihoidontuki sekä laajentaa perheiden ohjausta ja neuvontaa jo neuvolasta alkaen.

Kehitetään varhaiskasvatuksessa joustavia ratkaisuja maksujen ja maksukäytännön järjeistämiseksi. Mahdollisen perhevapaauudistuksen yhteydessä on huomioitava vaikutukset varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja kustannuksiin.

Valtionosuusrahoitusta on lisättävä laadukkaana kuntaperusteisen perusopetuksen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Näin mahdollistetaan myös kohdennetut toimet syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukemiseen paikallisesti.

Rahoitusjärjestelmän on tuettava sitä, että jokaisella nuorella on mahdollisuus suorittaa toisen asteen koulutus tai tutkinto taloudellisista tekijöistä riippumatta niin, ettei esimerkiksi matkoista ja majoituksesta synny kohtuuttomia kustannuksia.

Toisella asteella opintotukeen liitetyn oppimateriaalilisan vaikutukset on arvioitava ja järjestelmää on edelleen kehitettävä, jotta varallisuus ei ole este toisen asteen koulutuksen suorittamiselle.

Rahoitus on ohjattava koulutuksen ylläpitäjälle. Valtio ja kaikki kunnat osallistuvat lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoittamiseen.

Kulttuurin ja taiteen valtionrahoitusta kehitetään ja lisätään pitkäjänteisesti. Rahoitus tukee pysyvää toimintaa sekä alueellista yhteistyötä ja tarjontaa. Kunnat päättävät itse kulttuuri toiminnan järjestämisen laajuudesta ja sen rahoittamisesta.

Taiteen, nuorisotyön ja liikunnan valtion budjettipohjaisen rahoituksen osuutta tulee kasvattaa veikkausvoittovarojen osuuden vähentyessä.

Kunnan sivistyspalveluilla tehtävän hyvinvointityön edellytyksistä on pidettävä huolta laajentamalla rahoitusta sosiaali- ja terveystieteiden hallinnonalalle.

Palvelujen digitalisointi, neuvonta sekä palvelujen tuottaminen monikanavaisesti otetaan huomioon valtionosuusrahoituksessa. Esimerkiksi kirjaston rooli digitaalisten palvelujen ja välineiden neuvojana laajentaa kirjaston perustehtävää.

Kuntaliitto toimii

Kuntaliitto vaikuttaa siihen, että rahoitusperiaatteesta pidetään kiinni.

Kuntaliitto vaikuttaa opetus- ja kulttuuri-toimen valtionosuusrahoitusuudistukseen.

Kuntaliitto vaikuttaa siihen, että asiakasmaksujen alentamiset ja maksuttomuuden kustannukset kompensoidaan kunnille.

Kuntaliitto vaikuttaa siihen, että taidelaitosten valtionrahoitus tukee pysyvää toimintaa ja alueellista yhteistyötä.

Kuntaliitto on aktiivisesti mukana kehittämässä kuntien hyvinvoinnin edistämisen kannusteita ja rahoitusmekanismeja.

Kuntaliitto vaikuttaa siihen, että perusrahoituksessa tunnustetaan nykyistä paremmin palvelujen monikanavaisuuden kuten digitaalisten palvelujen ja neuvonnan aiheuttamat kustannukset.

III Kuntaliitto palvelee, valvoo kuntien etua ja kehittää sivistyspalveluja

Kuntaliiton visiona on Onnistuva Suomi tehdään lähellä. Liiton toiminta perustuu vahvaan kumppanuuteen ja verkostomaiseen yhteistyöhön. Kuntaliitto palvelee kuntia, valvoo näiden etuja sekä kehittää kuntien toimintaa yhdessä kuntien kanssa. Koulutukset, verkostot, seminaarit sekä projektit on tarkoitettu kunnille tukemaan näiden toimintaa.

Opetus- ja kulttuuriyksiköllä on pysyviä verkostoja: Ammatillisen koulutuksen Areena, Nätverk för bildningsdirektörer, Kansalaisopistoverkosto, Kouluikkunan ohjaus- ja asiantuntijaryhmä, Kulttuurijohtajien verkosto, Lukiofoorumi, Lukiorehtoriverkosto, Varhaiskasvatusjohtajien verkosto. Lisätietoa toiminnastamme Kuntaliiton sivuilta: www.kuntaliitto.fi/sivistys.

IV Sivistysasiat Kuntaliitossa

Sivistyspoliittisen ohjelman on laatinut Kuntaliiton opetus- ja kulttuuriyksikön henkilöstö. Asiantuntijat palvelevat kuntia, valvovat näiden etuja ja toimivat aktiivisesti verkostoissa ja kehittämissryhmissä.

Terhi Päivärinta, opetus- ja kulttuuriyksikön johtaja

Mari Ahonen-Walker, erityisasiantuntija, liikunta ja nuoriso

Minna Antila, lakimies, opetus- ja kulttuuritoimen lakiasiat

Maarit Kallio-Savela, erityisasiantuntija, ammatillinen koulutus

Jarkko Lahtinen, kehittämispäällikkö, varhaiskasvatus

Larin Lassenius, erityisasiantuntija, ruotsinkielinen koulutus 31.7.2019 asti

Minna Lindberg, erityisasiantuntija, ruotsinkielinen koulutus 1.8.2019 alkaen

Irmeli Myllymäki, projektipäällikkö, sivistyskunnan roolit ja tuki-projekti

Minna Puura, yksikön sihteeri, opetus- ja kulttuuri-uutiskirje

Hannele Salminen, kehittämispäällikkö, jatkuva oppiminen & aikuiskoulutus, ennakointi, korkeakoulupolitiikka

Johanna Selkee, erityisasiantuntija, kirjasto- ja kulttuuriasiat

Mari Sjöström, erityisasiantuntija, esi- ja perusopetus

Mikko Svartsjö, tutkija, Kouluikkuna ja yksikön tilastot

Päivi Väisänen-Haapanen, erityisasiantuntija, vapaa sivistystyö ja rahoitusasiat

Kyösti Värri, erityisasiantuntija, lukiokoulutus

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Sivistyksen suunta 2030 – Kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelma

Hallituksen kokous 22.5.2019

25.4..2019

Kuntaliiton sivistyspoliittinen visio

- Sivistyspalvelut luovat edellytyksiä, jotta jokainen ihminen voi elää aktiivista, luovaa ja merkityksellistä elämää. Kuntaliitto tukee ja kehittää toimillaan kuntia sivistyspalvelujen järjestämisessä.
- Kuntia kuullaan kansallisessa päätöksenteossa ja sen valmistelussa sekä toiminnan arvioinnissa. Kuntaliitto vaikuttaa aktiivisesti kansalliseen päätöksentekoon ja osallistuu asioiden valmisteluun yhteistyössä kuntien ja kuntataustaisten yhteisöjen kanssa.

Ilmastonmuutos – palvelut ja eläminen kestäväällä tavalla

Kuntaliiton sivistyspoliittiset tavoitteet

- Sivistyspalveluilla toteutetaan sivistyksellisiä perusoikeuksia ja lisätään yhdenvertaisuutta ja hyvinvointia.
- Palvelujen tuottamista kehitetään ja edistetään monikanavaisesti ottaen huomioon palvelujen saavutettavuus ja kuntalaisten palvelutarpeiden monimuotoisuus sekä digitaalisaation mahdollisuudet.
- Kuntia tuetaan kestävien ratkaisujen kehittämisessä ja käyttöönotossa esimerkiksi palveluverkkosuunnittelussa, rakentamisessa, kuntien välisessä yhteistyössä ja yhteistoiminnassa sekä henkilöstön osaamisen päivittämisessä. Myös hankinnoissa vahvistetaan osaamista sekä innovatiivisia ratkaisuja.
- Sivistyspalveluissa tilojen käyttö ja toimintatavat palveluissa perustuvat kunnan kestävän kehityksen linjauksiin. Tiloja käytetään tehokkaasti monitoimitiloina yli toimialarajojen.
- Kestävän elämäntavan tietojen ja taitojen oppiminen ovat keskeinen osa opetusta ja kasvatusta ja läpäisevästi läsnä kaikessa toiminnan järjestämisessä.

Kuntaliiton sivistyspoliittiset tavoitteet

- Kuntalaisilla on yhdenvertainen mahdollisuus osallistua kunnan palvelujen ja toimintojen suunnitteluun ja vaikuttaa heitä koskevaan päätöksentekoon.
- Osallistuvaan ja aktiiviseen vaikuttamiseen opitaan ja tarjotaan mahdollisuuksia jo lapsesta lähtien varhaiskasvatuksessa, koulussa, nuorisotyössä, ja näitä taitoja vahvistetaan toisen asteen koulutuksessa sekä jatkuvan oppimisen avulla läpi elämän.
- Osallisuudessa ja päätöksenteossa hyödynnetään myös digitaalisia palveluja ja järjestelmiä, joita kehitetään sekä kuntien kesken että kuntien ja yritysten välisenä yhteistyönä.
- Kunnissa tuetaan kansalaisyhteiskuntaa ja kolmatta sektoria ja hyödynnetään näissä olevaa osaamista ja mahdollisuuksia muun muassa palvelujen toteuttamisessa.

Kuntaliiton sivistyspoliittiset tavoitteet

- Varhaiskasvatuksen, koulutus-, sekä kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden saatavuus ja saavutettavuus turvataan maan eri osissa.
- Varhaiskasvatus, perusopetus ja toisen asteen koulutuspalvelut muodostavat jatkumon ja luovat perustan kuntalaisen osaamisen rakentamiselle. Lapset ja nuoret saavat korkeatasoista kasvatusta ja koulutusta koko maassa sekä tarvittavan valmiuden jatko-opintoihin.
- Koulutuksen lainsäädäntö ja valtion rahoitusperusteet edistävät ja kannustavat eri koulutusmuotojen ja koulutusasteiden, kuntien ja koulutuksen järjestäjien ja muiden toimijoiden väliseen yhteistyöhön.
- Kuntien koulutuspolitiikassa toteutetaan kuntien ja alueiden strategisia tavoitteita tukevaa omistajaohjausta.
- Laadukas ja seudullisesti saavutettava lukiokoulutus vahvistaa paikallista elinvoimaa ja mahdollistaa siirtymän korkea-asteen koulutukseen.
- Työmarkkinoilla tarvittavan ammatillisen osaamisen kehittämällä kunnat vahvistavat elinvoimaansa ja parantavat kuntalaisten osallisuutta ja hyvinvointia.
- Omaleimaisuutta, osaamista, kulttuuriperintöä ja luovuutta hyödynnetään laaja-alaisen yhteistyön kautta alueellisen elinvoimaisuuden kehittämisessä.
- Digitaaliset palvelut ja näihin liittyvä yhteistyö mahdollistavat monia tapoja tuottaa koulutus- ja muita sivistyspalveluita sekä kehittää uusia innovaatioita.

Sivistyskunta mahdollistaa - yhteistyö, kumppanuudet ja verkostoituminen toimintatapana

Kuntaliiton sivistyspoliittiset tavoitteet

- Sivistyskunnan toimintaedellytyksiä vahvistetaan.
- Sivistyspalvelujen hyvää yhteistyötä kuntien, kuntataustaisten organisaatioiden sekä kolmannen sektorin kanssa kehitetään edelleen. Yksityiset toimijat täydentävät julkista palvelutarjontaa.
- Kunnat ennakoivat, asettavat sivistyspalveluille strategisia tavoitteita sekä arvioivat tavoitteiden toteutumista säännöllisesti.
- Sivistystoimen johtaminen edellyttää tiedolla johtamista, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä kokonaisuuksien ymmärtämistä.
- Kunnissa vahvistuu toimialojen välinen yhteistyö ja kunnat hyödyntävät aktiivisesti alueellisen yhteistyön mahdollisuuksia.
- Yhteisten keskustelu- ja valmistelufoorumien avulla kunnat kehittävät yhdessä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa palveluitaan.

Hyvinvointia jokaiselle – sivistys kantaa

Kuntaliiton sivistyspoliittiset tavoitteet

- Kasvatus- ja koulutusjärjestelmän keskeisenä tehtävänä on yhteiskunnan tukemana edistää lasten ja nuorten hyvinvointia ja tukea perheitä näiden kasvatustehtävässä.
- Varhaiskasvatuspalvelut koostuvat erilaisista toimintamuodoista mahdollistaen lasten osallistumisen varhaiskasvatukseen joustavasti huomioiden perheiden erilaiset elämäntilanteet.
- Koulun roolia hyvinvoinnin edistämiseksi vahvistetaan kehittämällä koulu yhteisön hyvinvointia tukevia toimintamalleja sekä koulupäivän yhteydessä toteutettavaa vapaa-ajantoimintaa.
- Yksilöllistä ja yhteisöllistä opiskeluhuoltoa kehitetään siten, että se tukee yhdenvertaisesti lapsia ja nuoria oppimisen polun eri vaiheissa tai eri oppilasryhmien erilaisia tarpeita. Kunta voi järjestää opiskeluhuollon palvelut itse tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa.
- Vapaa-ajan toimintoja kehitetään eri ikäryhmien kiinnostuksen ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta. Kunnat luovat kuntalähtöisesti ja joustavasti mahdollisuuksia monimuotoisille vapaa-ajatoiminnoille. Kunnat päättävät itse palveluiden järjestämistavoista ja laajuudesta.
- Vahvistetaan nuorisotyön, liikunnan, taiteen ja kulttuurin mahdollisuuksia terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi kuntien strategiatyössä ja eri sektorien suunnitelmissa. Näiden ohella lisätään kuntalaisten omaehtoisen toiminnan mahdollisuuksia.
- Kehitetään vaikuttavia toimintamalleja ja monialaisia palveluketjuja sivistyspalveluiden ja kunnan muiden toimialojen sekä muiden toimijoiden välisillä yhdyspinnoilla huomioon ottaen myös digiaaliset sovellukset ja sisällöt.

Kuntaliiton sivistyspoliittiset tavoitteet

- Julkisesti rahoitettu ja maksuton koulutus- ja tutkintojärjestelmä luo perustan kansalaisten osaamisen kehittämiseksi.
- Eri koulutusmuodot ja -asteet, tutkintojen perusteet ja opetussuunnitelmat muodostavat eheän kokonaisuuden, joka ei pidennä tarpeettomasti opiskeluaikoja. Koulutusjärjestelmää kehitetään osaamisperusteiseen suuntaan.
- Koulutuksen järjestäjien yhteistyö varmistaa oppilaan ja opiskelijan eheän opintopolun läpi koulutusjärjestelmän.
- Monipuolinen ja laadukas ohjaus vahvistaa oppilaan ja opiskelijan itsetuntemusta ja oppimisvalmiuksia sekä tarkoituksenmukaisia koulutusvalintoja. Perusopetuksen jälkeen on tarjolla myös muuta tukea ja ohjausta harjoitella elämässä tarvittavia taitoja ja valmiuksia.
- Jokainen voi täydentää osaamistaan työmarkkinoilla nykyistä joustavammin.
- Väestöllä on perustaidot, kuten monipuolinen lukutaito, hallussa. Oppilaitosten ohella hyödynnetään kirjaston ja kansalaisopistojen mahdollisuuksia osaamisen kehittämisessä.

Tavoitteita oppimisen polun eri vaiheissa:

- Kehittämällä esiopetusta koskemaan myös viisivuotiaita lisääntyy varhaiskasvatukseen osallistuminen. Kotihoidontukijärjestelmää uudistettaessa otetaan huomioon kannustaminen työelämään ja lasten varhaiskasvatuksen palvelutarpeen lisääntyminen.
- Tunnistetaan ja tunnustetaan avoin varhaiskasvatustoiminta osaksi varhaiskasvatukseen osallistumista. Kehitetään erityisesti 2-4 -vuotiaiden varhaiskasvatuksen avointa toimintaa varhaiskasvatuksen osallistumismahdollisuuksien lisäämiseksi.
- Perusopetusta uudistetaan. Prosessi vaatii laaja-alaista keskustelua ja yli hallituskausien meneviä kansallisia linjauksia koulutuksen tavoitteista, rakenteista ja sisällöistä.
- Lukiokoulutuksen järjestäjät sopeuttavat palveluverkkoaan vastuullisesti ja hallitusti ikäluokkien kehityksen mukaan hyödyntäen samalla koulutuksen monimuotoisia järjestämistapoja.
- Kunnat vastaavat yksin tai yhdessä toisten kuntien kanssa lasten ja nuorten koulutuksesta toisen asteen koulutuksen loppuun. Palvelun toteuttaja voi olla myös yksityinen toimija.
- Vapaassa sivistystyössä vastataan paikallisiin ja alueellisiin koulutustarpeisiin sekä vahvistetaan monipuolisesti perustaitoja, osaamista ja harrastamista.

Voimavaroja tulevaisuuteen – kuntien sivistyspalveluiden rahoitusta on lisättävä 1/3

Kuntaliiton sivistyspoliittiset tavoitteet

- Sivistyspalvelujen perusrahoitusta on lisättävä. Riittävä valtionosuusrahoitus turvaa sivistyspalvelut erilaisissa kunnissa ja kaupungeissa. Valtionosuusrahoitus on palautettava vähintään vuoden 2012 tasolle ja indeksikorotukset toteutettava täysimääräisesti, jotta rahoitus on riittävä kattamaan velvoitteista aiheutuvat kustannukset.
- Säädösvalmistelussa kustannusvaikutukset arvioidaan nykyistä huolellisemmin ja realistisemmin. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin on saatava täysimääräinen valtionosuus.
- Rahoitusjärjestelmän on mahdollistettava laaja-alainen yhteistyö toiminnan uudistamiselle ja kehittämiseksi. Kokeilujen ja riittävän väljän lainsäädännön avulla voidaan kehittää yhteistyötä ja uudistaa palveluja.
- Valtionavustuksia tulee koota suuremmiksi kokonaisuuksiksi ja kehittää niin, että ne mahdollistavat kuntien erilaisia tarpeita tukevan järjestämis- ja kehittämistoiminnan.
- Valtionosuusuudistuksessa säilytetään yleiskatteellisuus rahoituksen kohdentamisessa.

- Varhaiskasvatuspalveluiden osalta rahoitusjärjestelmään on kehitettävä toimintatapa, jossa huomioidaan muun muassa varhaiskasvatuspalveluiden velvoittava järjestäminen työn, opiskelun tai muiden syiden vuoksi muussa kuin kotikunnassa (vrt. perusopetuksen kotikuntakorvaus).
- Maksutonta varhaiskasvatusta ei tule lisätä. Sen sijaan tulee uudistaa perhevapaajärjestelmä, ml. kotihoidontuki sekä laajentaa perheiden ohjausta ja neuvontaa jo neuvolasta alkaen.
- Kehitetään varhaiskasvatuksessa joustavia ratkaisuja maksujen ja maksukäytännön järjeistämiseksi. Mahdollisen perhevapaauudistuksen yhteydessä on huomioitava vaikutukset varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja kustannuksiin.
- Valtionosuusrahoitusta on lisättävä laadukkaan kuntaperusteisen perusopetuksen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Näin mahdollistetaan myös kohdennetut toimet syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukemiseen paikallisesti.
- Rahoitusjärjestelmän on tuettava sitä, että jokaisella nuorella on mahdollisuus suorittaa toisen asteen koulutus tai tutkinto taloudellisista tekijöistä riippumatta niin, ettei esimerkiksi matkoista ja majoituksesta synny kohtuuttomia kustannuksia.
- Toisella asteella opintotukeen liitetyn oppimateriaalilisän vaikutukset on arvioitava ja järjestelmää on edelleen kehitettävä, jotta varallisuus ei ole este toisen asteen koulutuksen suorittamiselle.
- Rahoitus on ohjattava koulutuksen ylläpitäjälle. Valtio ja kaikki kunnat osallistuvat lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoittamiseen.

- Kulttuurin ja taiteen valtionrahoitusta kehitetään ja lisätään pitkäjänteisesti. Rahoitus tukee pysyvää toimintaa sekä alueellista yhteistyötä ja tarjontaa. Kunnat päättävät itse kulttuuritoiminnan järjestämisen laajuudesta ja sen rahoittamisesta.
- Taiteen, nuorisotyön ja liikunnan valtion budjettipohjaisen rahoituksen osuutta tulee kasvattaa veikkausvoittovarojen osuuden vähentyessä.
- Kunnan sivistyspalveluilla tehtävän hyvinvointityön edellytyksistä on pidettävä huolta laajentamalla rahoitusta sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle.
- Palvelujen digitalisointi, neuvonta sekä palvelujen tuottaminen monikanavaisesti otetaan huomioon valtionosuusrahoituksessa. Esimerkiksi kirjaston rooli digitaalisten palvelujen ja välineiden neuvojana laajentaa kirjaston perustehtävää.

Kiitos!

Sinikka Mikola (toim.)

Katsaus Kuntaliiton kansainväliseen toimintaan ja EU-edunvalvontaan

Toimittaja: Sinikka Mikola

© Suomen Kuntaliitto
Helsinki 2019

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
PL 200, 00101 Helsinki
Puh. 09 7711
www.kuntaliitto.fi

Sisältö

ESIPUHE	5
TIIVISTELMÄ – Onnistumisia ja ajankohtaisuuksia	7
1 Kuntaliiton kansainvälisen yhteistyön ja EU-edunvalvonnan tehtäväalueet	14
2 Kuntaliiton EU-edunvalvonta kotimaassa ja Brysselissä	15
Ajankohtaista EU-edunvalvonnassa	17
Yhteistyö Euroopan alueiden komitean kanssa	27
3 Yhteistyö eurooppalaisen kattojärjestön ja maailmanlaajuisen kuntien järjestön kanssa	30
Euroopan kuntaliittojen kattojärjestö CEMR.....	30
Kuntien maailman järjestö UCLG	35
Kuntaliiton edustus CEMR:n ja UCLG:n toimielimissä	36
4 Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressi	37
5 Kuntaliiton International Forum -tapaaminen	41
6 Yhteistyö kuntien ja maakuntien kanssa kansainvälisissä asioissa	44
Kuntien ja maakuntien EU- ja kv-verkosto	44
Ystävyyskuntatoiminta	45
Kaupunkikehityksen parhaat käytännöt	46
Viestintä	47
7 Yhteistyö sisarjärjestöjen kanssa	48
Yhteistyö pohjoismaiden liittojen kanssa	48
Esimerkkejä ajankohtaisista asioista pohjoismaisten kuntaliittojen yhteistyössä	51
Muuta pohjoismaista yhteistyötä	55
Yhteistyö Baltian liittojen kanssa	56
Venäjä-yhteistyö	58
Kiina-yhteistyö	59
Yhteistyö muiden järjestöjen ja tahojen kanssa	59
8 Kuntaliiton kansainväliset vieraat	62
Esimerkkejä vierailujen sisällöistä ja hyödyistä	63
9 Muu kansainvälinen yhteistyö	64
Esimerkkejä projekteista, joissa kansainvälistä yhteistyötä.....	65
10 Kansainvälisten ja EU-asioiden organisointi Kuntaliitossa	66

Liitteet

Liite 1. Tiivistelmä Kuntaliiton tavoitteista Suomen	
Liite 2. Euroopan alueiden komitean valtuuskunta 2019	73
Liite 3. Kuntaliiton edustus CEMR:n toimielimissä ja aihealueittaisissa työryhmissä	75
Liite 4. Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskunnan jäsenet	78
Liite 5. Kuntaliiton kansainvälisiä verkostoja	79
Liite 6. Kommunförbundets nordiska nätverk och projekt	86
Liite 7. Venäjän paikallis- ja aluehallinnon liitot	92
Liite 8. Vuoden 2018 toteutuneet kansainväliset vierailut Kuntaliitossa	95

ESIPUHE

Kuntaliitto ennakoi ja katsoo tulevaisuuteen Euroopan laajuisesti ja globaalisti

Kuntaliitolla on monipuolista kansainvälistä yhteistyötä ja se on valpas kaikkien kuntien EU-edunvalvoja. Kansainvälinen yhteistyö tukee EU-edunvalvontaa ja sitä tehdäänkin yhteistyössä eurooppalaisten kuntajärjestöjen ja sisarjärjestöjen kanssa. Kuntaliiton kansainvälien yhteistyö on EU-aluetta laajempaa ja yhteydet esimerkiksi Kiinaan ja Venäjään sekä yhteistyö muun muassa ulkoministeriön kanssa tukevat kuntien toimintaa.

EU-politiikassa Kuntaliitto vaikuttaa kansallisiin näkemyksiin ja Brysselissä. Kuntaliitto toimii EU:n alueiden komitean Suomen valtuuskunnan sekä Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskunnan sihteeristönä. Valtuuskunnat ovat tärkeä kuntanäkemyksen vaikuttamiskanava.

Kuntaliitto on aktiivinen pohjoismaisten kuntaliittojen eri aihealueittaisissa verkostoissa, jotka ovat hyviä tiedon ja kokemuksen vaihdon ja yhteisen edunvalvonnan foorumeja. Kuntaliitto tarjoaa kunnille ja maakunnille EU- ja kv-verkoston, jota ne pitävät tärkeänä yhteisenä ajankohtaisten asioiden ja syventävän tiedon kohtauspaikkana. Kuntaliitto seuraa laajasti EU- ja kansainvälisiä asioita ja välittää niistä tietoa muun muassa uutiskirjeillä. Kansainvälistä osaamista ja yhteyksiä lisäävät Kuntaliiton kansainväliset vieraat.

Tässä katsauksessa esitellään viime vuoden 2018 ja tämän vuoden ajankohtaisia asioita. Kuntaliiton EU-edunvalvonnan ja kansainvälisen toiminnan sisällöt ovat laajoja kuntien tehtäväkentän mukaisesti.

Kuntaliiton toiminta on vaikuttavaa. Aluksi esitelläänkin tiivistelmässä onnistumisia ja nyt juuri ajankohtaisia asioita sekä Kuntaliiton monipuolista verkostoyhteistyötä pohjoismaiden liittojen kanssa. Edunvalvonnan ja kansainvälisen yhteistyön sisällöistä kerrotaan laajemmin itse raportissa eri toimintamuotojen ja organisaatioiden esittelyn yhteydessä. Vuoden 2018 ja 2019 toimintaan vaikuttavat Suomen EU-puheenjohtajakausi ja europarlamenttivaalit. Kuntaliiton näitä koskevat tavoitteet ovat erillisinä julkaisuina, joissa Kuntaliiton ne on kuvattu laajemmin kuin tässä katsauksessa.

EU-edunvalvonta kokonaisuudessaan ja kansainvälinen yhteistyö kuuluvat toimitusjohtajan alaisuuteen. Jokainen yksikkö vastaa oman toimialansa työstä. Ruotsinkielisten ja kansainvälisten asioiden yksikkö koordinoi toimintaa, yhteistyötä luottamushenkilöiden kanssa ja toteuttaa omien sisältöalueidensa EU-edunvalvontaa ja kv-yhteistyötä. Katsaus on laadittu yhteistyössä eri yksöiden kanssa. KT kuntatyönantajien toimintaa ei ole tässä katsauksessa käsitelty.

Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat

Ida Sulin
tiiminvetäjä

Sinikka Mikola
kehittämispäällikkö

TIIVISTELMÄ

Onnistumisia ja ajankohtaisuuksia

Kuntaliiton kansainvälisellä toiminnalla ja EU-edunvalvonnalla vaikutetaan pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan, kuntien ja maakuntien toimintaedellytysten turvaamiseen ja kehittämiseen eurooppalaisessa ja globaalissa toimintaympäristössä. Kuntaliito on edustettuna kuntien kansainvälisissä yhteistyöjärjestöissä ja toimii Euroopan alueiden komitean sekä Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskuntien sihteeristönä. Kuntaliitto tukee kuntien kansainvälistä yhteistyötä ja seuraa ystävyyskuntatoimintaa. Yhteistyö erityisesti pohjoismaisten sisarjärjestöjen kanssa on monipuolista. Yhteistyötä on myös Baltian, Venäjän ja Kiinan kanssa.

Europarlamentin vaalit toukokuussa 2019 ja Suomen EU-puheenjohtajakausi vuoden 2019 syyskaudella määrittelevät Kuntaliiton EU-edunvalvontaa kuluvana vuonna. Näitä koskevat, Kuntaliiton työvaliokunnan hyväksymät tavoitteet ovat omina julkaisuinaan sekä Kuntaliiton verkkokaupassa että painettuina julkaisuina.

Keskeisiä ajankohtaisia EU-edunvalvonnan aiheita ovat valmistautuminen EU:n tulevaan toimikauteen 2021–2027, ilmaston muutos, energia- ja ympäristöasiat. Kuntaliitto on pitkäjänteisesti vaikuttanut uuteen rahoituskehykseen, koheesiopolitiikkaan, liikennepolitiikkaan ja muun muassa EU:n koulutuspolitiikan strategiaihin. Kuntiin vaikuttavien asioiden kirjo on laaja. Edellisten lisäksi vuonna 2018 on seurattu mm. digitaalisia sisämarkkinoita, talouden ja sosiaalisten oikeuksien pilarin kehitystä sekä maahanmuuttopolitiikkaa, sukupuolten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus-asioita sekä kaupunkipolitiikkaa.

Kuntaliitto vaikuttaa EU-edunvalvonnassaan Suomen kansallisen näkemyksen muodostamiseen ja suoraan EU:n toimielimiin. Yhteistyöllä Euroopan kuntaliittojen kattojärjestön, Council of European Municipalities and Regions (CEMR) ja erityisesti pohjoismaisten sisarjärjestöjen kanssa saadaan aikaan laajempaa vaikuttavuutta. Hyvä Kuntaliitto vaikuttaa myös Euroopan alueiden komitean kautta toimimalla Suomen valtuuskunnan sihteeristönä ja asiantuntijana.

Onnistumisia EU-edunvalvonnassa

EU:n uusi ohjelmakausi 2021–2027

Useamman vuoden kattavaa edunvalvontaa on tehty 2020 jälkeisen ohjelmakauden ja monivuotisen rahoituksen osalta. EU:n seuraavan ohjelmakauden 2021–2027 toteutuksen valmistelu on leimannut vuoden 2018 edunvalvontaa ja työ jatkuu myös

kuluvana vuonna. Yhteistyön ja varhaisen vaikuttamisen tuloksena tulevan ohjelma-kauden linjaukset on saatu kuntien ja alueiden kannalta hyväksi. Lopullisesti tulevan ohjelmakauden kokonaisuus ratkeaa todennäköisesti Suomen puheenjohtajakaudella vuoden 2019 loppupuoliskolla, kun EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä päästään sopuun.

Rajan ylittävä yhteistyö – Interreg

Eurooppalaisen alueellisen rajan ylittävän yhteistyön (INTERREG) asetuksia koskevassa edunvalvonnassa Kuntaliitto yhteistyössä muun muassa rannikkomaakuntien kanssa vaikutti siihen, että meriraja-ohjelmat säilytetään osana rajan ylittävää yhteistyötä sen sijaan, että ne komission esityksen mukaisesti olisi sulautettu osaksi laajempaa valtioiden välistä yhteistyötä. Suomelle tällä on suuri merkitys pitkän merirajamme vuoksi.

Kaupunkipolitiikka

Kuntaliitto onnistui vaikuttamaan siihen, että alueiden komitea painottaa parempaa sääntelyä, rahoitusta ja tietopohjaa EU:n kaupunkipolitiikassa. Myös kaupunkikumppanuuksien merkitystä korostetaan.

Energiatehokkuusdirektiivi

Vuoden 2018 aikana pystyimme yhdistämään usean sisärjestön kanssa voimat EU-parlamentin energiatehokkuusdirektiiviin vaikuttamisessa. Kuntaliiton edunvalvonnan ansiosta EU-parlamentin valiokunnan esitys kolmen prosentin peruskorjausveloitteen laajentamisesta muihinkin kuin valtion julkisiin rakennuksiin raukesi. Näin estettiin kategoristen ja kustannustehottomien peruskorjausveloitteiden laajentaminen muun muassa kuntasektorille.

Juomavesidirektiivi

Juomavesidirektiivin parlamenttikäsittelyssä, yhdessä useiden sisärjestöjen kanssa, saavutettiin tuloksia liiallisen monitoroinnin estämisessä. Direktiivin tavoite puhtaasta juomavedestä sinänsä on hyvä, mutta näytteenottojen moninkertaistaminen toisi turhaa byrokratiaa ja lisäksi kustannuksia.

Jätedirektiivit

Jätedirektiivit (6 kpl) hyväksyttiin kesällä 2018 osana EU:n kiertotalouspakettia. Kuntaliitto vaikutti hyväksymistä edeltävään direktiivien valmistelutyöhön sekä alueiden komitean että CEMR:n kautta sekä asioimalla suoraan europarlamentin jäsenten kanssa.

Liikenne

EU:n liikennepolitiikka vaikuttaa monella tavalla kuntiin. Kuntaliitto vaikutti jous-tojen saamiseksi puhtaiden ja energiatehokkaiden tieliikenteen moottoriajoneuvojen direktiiviesitykseen (Clean Vehicles -direktiivi) paikallishallinnon näkökulmasta. Direktiivi koskee myös joukkoliikennettä sekä muita henkilö- ja tavarakuljetushan-kintoja autohankintojen lisäksi. Ajankohtaista on myös Euroopan TEN-T -liiken-neverkon kehittäminen.

EU:n talouden ohjausjakso

Kuntaliitto on vaikuttanut muun muassa komission Suomen edustuston kautta EU:n talouspolitiikan ohjausjaksoon. Jatkossa kuntien tilanne on kuitenkin saatava kattavammin esiin, sillä Suomessa julkisen talouden suunnitelma on se kehys, jolla EU:nkin tavoitteita voidaan toteuttaa ja kuntatalousohjelma puolestaan on merkit-tävä osa julkisen talouden suunnitelmaa.

Ajankohtaisuuksia

Euroopan kuntaliittojen kattojärjestön, Council of European Municipalities and Re-gions (CEMR) ylimmässä päättävässä toimielimessä Policy Committeessa ajankoh-taisia käsiteltyjä asioita ovat eurovaalit, ja tuleva komissio sekä EU-politiikka, uusi ohjelmakausi ja Euroopan tulevaisuus ylipäätään. Kestävän kehityksen tavoitteiden jalkauttaminen kuntatasolle on myös asialistalla. Samoin valmistautuminen maail-manjärjestö UCLGn kongressiin ja henkilövalintoihin marraskuussa.

Samat aiheet ovat CEMR:n asiantuntijatyöryhmien työlliställä. Ajankohtaisia aiheita ovat muun muassa EU:n uutta ohjelmakautta koskeva edunvalvonta, digitalisaatio, ympäristö- ja energia-asiat, paikallishallinnon toimijoiden vahvistaminen EU:n talouden ohjausjaksossa ”Localizing European semester”, sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen EU:ssa ja erityisesti europarlamenttivaaleissa ”Power2Her -kampanja”-avulla.

Kuntaliittojen maailman järjestössä United Cities and Local Governments (UCLG) valmistaudutaan maailman kongressiin marraskuussa 2019 Durbanissa Etelä-Afri-kassa, jolloin järjestön päättävät elimet nimetään. Päähuomio on kestävän kehityk-sen tavoitteiden jalkauttamisessa. Myös tasa-arvoasiat ovat ajankohtaisia.

Euroopan neuvoston Suomen puheenjohtajakausi alkoi marraskuussa 2018 ja päät-tyy toukokuussa 2019. Kuntaliitto vastasi kongressin hallituksen kokouksen järjeste-lyistä Kuntatalossa 1.3.2019.

Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin hallituksen kokouksen yhteydessä Suomen ja Ruotsin kuntaliittojen hallitusten puheenjohtajat Sirpa Paatero ja Anders Knappe tapasivat 1.3.2019.

Kuntamarkkinoilla 2018 Kuntaliitto järjesti seminaarin ”Euroopan neuvosto sukupuolten tasa-arvon ja ihmisoikeuksien edistäjänä”. Pääpuhujana oli Liisa Ansala, Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskunnan jäsen ja kongressin varapuheenjohtaja.

Viron uuden kuntaliiton, Eesti Linnade ja Valdade liit, kanssa ollaan uudistamassa yhteistyösopimusta ystävyyskuntakongressissa Pärnussa toukokuun lopulla. Kuntaliiton työvaliokunta vieraili Viron kuntaliitossa (Eesti Linnade ja Valdade liit) elokuussa 2018. Suomalais-unkarilainen ystävyyskuntakongressi on Hämeenlinnassa kesäkuussa 2019. Seuraavan Suomalais-venäläisen ystävyyskuntakongressin Tverissa 2020 järjestelyt ovat käynnissä.

Onnistuneita tapahtumia

Onnistuneesta yhteistyöstä voidaan mainita 2017 ja 2018 vuosina järjestetyt tilaisuudet Brysselin energiaviikolla (EUSEW). Skotlannin, Ruotsin, Tanskan ja Norjan sisarjärjestöjen kanssa järjestetyissä tilaisuuksissa nostettiin esille energiatehokkaita ratkaisuja eri maissa esimerkkien avulla.

Kuntaliiton järjestämä 9., kuntien ja Kuntaliiton 20-vuotista ilmastotyötä juhlistava Kuntien Ilmastokonferenssi kokosi toukokuussa yhteen kuntien ilmastotyön

toimijat Helsingissä ja Tallinnassa. Konferenssissa oli painopisteenä kansainvälinen yhteistyö ilmastoasioissa. Kokemusten vaihdon lisäksi muun muassa Tukholman, Helsingin ja Vaasan kaupungit kertoivat käytännöistään.

Kuntaliitto järjesti osana IlmastoKunnat-toimintaansa marraskuussa 2018 kunnille Covenant of Mayors kansallisen työpajan Kuntatalolla. Covenant of Mayors on EU:n komission ja CEMR:n koordinoima kuntien ilmastoverkosto. Tavoitteena oli lisätä Suomen kuntien ilmastotyön kansainvälistä näkyvyyttä ja tukea verkostoitumista ilmastoasioissa.

Kansainvälisessä yhteistyössä onnistumistarina oli CEMR:n järjestämä Osallisuus, monimuotoisuus ja sukupuolten tasa-arvokonferenssi Bilbaossa kesäkuussa 2018. Konferenssissa oli osallistujia 500 eri kunnasta ja alueelta Euroopassa. Kuntaliitto osallistui ohjelman laatimiseen alusta alkaen ja innosti suomalaisia kuntia tuomaan esille parhaita käytäntöjään sekä osallistumaan konferenssiin. Kuntaliitolla oli myös oma esitys Kuntaliiton ja oikeusministeriön yhdenvertaisuusprojektista Rainbow-Rights.

Kuvassa vasemmalta: Kuntaliiton yhdenvertaisuusprojektin asiantuntija Johanna Laaja (30.7.208 asti), Ruotsin kielisten kansainvälisten asioiden johtaja Kristina Wikberg (22.7.2019 asti), Tampereen apulaispormestari Johanna Loukaskorpi, Kuntaliiton erityisasiantuntija Sinikka Mikola, hallituksen edustaja CEMR:n tasa-arvokomiteassa Sirpa Hertell, Oulun kansainvälisten asioiden johtaja Piia Rantala-Korhonen, Oulun sivistyslautakunnan puheenjohtaja Satu Haapanen, Kuntaliiton kansainvälisten suhteiden johtaja Heikki Telakivi (1.9.2019 asti) ja Topi Seppälä Kuntaliiton edustaja CEMR:n Policy Committeeassa.

Kuntaliiton edustaja CEMR:n tasa-arvokomiteassa Sirpa Hertell piti puheenvuorot CEMR:n Power2Her-tapahtumassa ja aluekehityskomissaari Corina Crețun sukupuolten tasa-arvoa aluekehityksessä ja kaupunkipolitiikassa käsittelevässä pyöreän pöydän tilaisuudessa maaliskuussa 2019 Brysselissä.

Kuntaliitto kuntien ja maakuntien liittojen EU- ja kv-verkoston toukokuun 2018 tapaamisessa Imatralla tutustuttiin erityisesti rajat ylittävään yhteistyöhön ja vierailtiin Svetogorskissa. Toinen tapaaminen järjestettiin Vantaalla, jolloin aiheina olivat muun muassa Suomen EU-puheenjohtajakausi, YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, maahanmuutto ja luonnollisesti Vantaan kaupungin kansainvälinen toiminta.

Kuntaliitto järjesti ulkoministeriön kanssa kesäkuussa 2018 tapaamisen niille noin 20 kunnalle ja maakunnalle, joilla on yhteistyötä kiinalaisen kumppanin kanssa. Tapaaminen oli osa Suomen ja Kiinan yhteistyöpöytäkirjan toteuttamista.

Kuntaliiton asiantuntijat ovat olleet aktiivisia ”Maailman parhaat kaupungit – kokemusten juurruttaminen Suomeen” -kutsukurssin toteuttamisessa. Suomen Kuntasäätiö vastaa vuodesta 2018 alkaen aikaisemmin Urbanismisäätiön toteuttamaa toimintatapaa kaupunkien kehittämiseksi. Vuonna 2018 kohteena oli Portland. Toimintatapa on osoittautunut sekä suosituksi että tuloksekkaaksi.

Kansainvälinen kiinnostus suomalaisia kuntia ja Kuntaliittoa kohtaan näkyy kansainvälisinä vieraina. Olemme onnistuneet välittämään hyvin tietoa suomalaisista kunnista ja kuntajärjestelmästä, kuntien eri toimialojen toiminnasta. Esimerkiksi sosiaali- ja terveystieteiden osastossa on käynyt paljon kansainvälisiä vieraita, jolloin olemme voineet levittää tietoutta Suomen kuntien roolista sekä sosiaali- ja terveyspalveluista. Myös kuntatalous on kiinnostanut. Viime vuosina myös suomalaisten kuntien opeusalaan tutustumassa on käynyt vierailijoita kauempaakin, muun muassa Brasiliasta myöden. Vuoden 2018 aikana Kuntaliitossa vieraili 19 eri ryhmää, joissa oli yhteensä 220 henkilöä noin 14 eri maasta.

Kuntaliiton International Forum valtuuskuntien jäsenille

Kuntaliitto järjestää kerran vuodessa, yleensä elokuussa, International Forum -tapaamisen Euroopan alueiden komitean Suomen valtuuskunnan, Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskunnan ja Kuntaliiton CEMR:n toimielinten sekä työvaliokunnan jäsenille. Myös puolueiden kunnallissihteerit kutsutaan tapaamiseen. Yhteisten ajankohtaisten aiheiden pohtiminen sekä kokemuksen ja tiedonvaihto vaikuttamisesta kansainvälisessä ympäristössä on saanut osallistujilta hyvän vastaanoton.

Jan Storen pohdiskelu suomalaisten vaikuttamisesta Brysselissä ja EU:n tulevaisuudesta vuoden 2018 International Forumissa oli ajatuksia herättävä.

Verkostoituminen tuo onnistumisia

Kuntaliiton vahva verkostoituminen etenkin pohjoismaiden kuntaliittojen ja CEMR:n ja suomalaisten toimijoiden kanssa on hyvän vaikuttamisen tae. Yhteistyöllä saadaan aikaan onnistumisia.

Yhteistyö pohjoismaisten kuntaliittojen kanssa on monipuolista. Pohjoismaisten kuntaliittojen johtajilla on säännölliset tapaamisensa. Kuntaliiton asiantuntijat ovat mukana aluekehityksen ja koheesiopolitiikan, demokratian ja johtamisen, innovaatioiden, ikäihmistien palvelujen, kuntatalouden, kansainvälisten asioiden, lakiasioiden, maahanmuuton, pienten kuntien, sosiaali- ja terveysasioiden, sukupuolten tasa-arvon sekä ympäristö ja energia-asioiden pohjoismaisten kuntaliittojen yhteistyöverkostoissa. Verkostoissa tehdään yhteistä edunvalvontaa, seurataan ajankohtaisia muutoksia eri maissa ja syvennetään tietämystä. Pohjoismaainen asiantuntijavaihto on toteutunut vuodesta 2013 alkaen.

Kuntaliitolla osallistuu myös kansainvälisiin projekteihin ja verkostoituu näissä. Pohjoismaisessa opetus- ja kulttuuritoimen projektissa vaihdetaan kokemuksia lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyä edistävästä palveluista. Kymmenen EU-maan CoSIE Co-creation of Service Innovation in Europe -hankkeessa kehitetään julkisen sektorin palveluja syrjäytymisen ehkäisemiseksi eri kohderyhmissä yhteiskehittämisen menetelmin. Kuntaliitto tuki kuntien yhdenvertaisuussuunnittelua ja sen toimeenpanoa kunnissa osallistumalla oikeusministeriön RainbowRights-projektiin. Kuntaliiton osuudessa Ruotsin Kuntaliiton ja Tukholman käytäntöihin viiden suomalaisen pilottikunnan, Kuopion, Oulun, Tampereen, Vaasan ja Utsjoen kanssa.

1 Kuntaliiton kansainvälisen yhteistyön ja EU-edunvalvonnan tehtäväalueet

Kansainvälinen ja globaali toimintaympäristö, EU:n ja kansainvälinen sääntely vaikuttavat yhä enemmän kuntien ja maakuntien toimintaan. Monet tekijät ovat horjuttaneet viime vuosina globaalia tasapainoa. Eurooppaan tuli vuonna 2015 suuri pakolaisten määrä. Kesällä 2016 Britit äänestivät EU eron puolesta ja syksyllä USA:n presidentiksi valittiin Trump. Venäjä havittelee suurvalta-asemaa ja Kiina valloittaa maailmaa omilla säännöillään.

Euroopan maailmanlaajuinen merkitys ja painoarvo riippuu siitä, kuinka yhtenäisenä EU pystyy toimimaan. Erilaisten eurooppalaisten kulttuurien yhteensovittaminen on haasteellista ja tärkeää on vahvistaa yhteisiä arvoja, joiden pohjalta löydetään yhteisiä ratkaisuja. Nykyinen komissio käynnisti vuonna 2017 laajasti keskustelua EU:n tulevaisuudesta ja toukokuun 2019 Euroopan parlamentin vaalit linjaavat tulevaa tietä.

EU:n jäsenmaiden kansalliset vaalit näyttävät suuntaa, mihin ollaan menossa. Toukokuun Euroopan parlamentin vaaleissa heijastuvat monien jäsenmaiden poliittiset tilanteet. Tulevan parlamentin voimasuhteisiin ennustetaan hienoisia muutoksia. Tilanteeseen vaikuttavat mm. BREXIT, Macronin edustajien sijoittuminen Euroopan parlamentin poliittiselle kartalle, populistien menestys ja äänestysaktiivisuus. Vaalitulokseen voivat vaikuttaa myös mahdolliset valeutiskampanjat ja erilaiset turvallisuusuhkat.

Suomen kuntien ja alueiden elinvoimaisuus riippuu paljolti Euroopan kilpailukyvyttä talouden kehityksestä. Suomi on vientivetoinen, pieni maa, jonka kilpailukyky ja menestys ovat riippuvaisia hyvistä kumppaneista ja koko ympäröivästä maailmasta.

Kuntaliiton kansainvälisellä toiminnalla ja EU-edunvalvonnalla vaikutetaan pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan, kuntien ja maakuntien toimintaedellytysten turvaamiseen ja kehittämiseen eurooppalaisessa ja globaalissa toimintaympäristössä. Työtä tehdään kansallisesti, Brysselissä ja kuntien kansainvälisissä järjestöissä. Tärkeä kanava vaikuttamiseen on Euroopan alueiden komitean sekä Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskuntien sihteeristönä toimiminen. Kuntien verkostossa käydään vuoropuhelua ja tehdään yhteistyötä muun muassa ystävyyskuntatoiminnassa.

Kuntaliiton kansainvälisen toiminnan keskeisiä tehtäväalueita ovat

- EU-edunvalvonta kotimaassa ja Brysselissä sekä Euroopan alueiden komitean Suomen valtuuskunnan sihteeristön tehtävät
- yhteistyö Euroopan kuntien kattojärjestön CEMR:n sekä maailman laajuisen kuntien järjestön UCLG:n kanssa
- pohjoismainen yhteistyö erityisesti sisarliittojen kanssa
- yhteistyö Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin kanssa ja Suomen valtuuskunnan sihteeristön tehtävät
- yhteistyö Baltian maiden, Venäjän ja Kiinan kanssa
- yhteistyö kuntien kanssa
- kansainväliset vierailut Kuntaliitossa ja muu kansainvälinen yhteistyö
- viestintä.

Tässä katsauksessa ei ole käsitelty KT-kuntatyönantajien kansainvälistä toimintaa.

2 Kuntaliiton EU-edunvalvonta kotimaassa ja Brysselissä

Kuntaliiton edunvalvonnassa vaikutetaan EU:n päätöksentekoon, lainsäädäntöön ja strategiaan linjauksiin. Tavoitteena on, että EU-lainsäädäntö tukee kuntien ja maakuntien toimintaa eikä aiheuta niille tarpeettomia lisärasituksia. Koska kuntien ja maakuntien tehtäväkenttä on hyvin moninainen, Kuntaliitto seuraa laajasti Euroopan unionin toimintaa, vaikuttaa siihen ja välittää ajankohtaista tietoa kunnille ja maakunnille.

EU:lla ei ole varsinaista toimivaltaa päättää, miten kuntapalvelut järjestetään. Silti EU:n vaikutus kuntien toimintaan on jatkuvasti kasvanut. Suuri osa kunnissa tehtävistä päätöksistä kytkeytyy EU:n päätöksentekoon. Kunnat toimeenpanevat EU:n lainsäädäntöä useilla aloilla, ja toisaalta ne hyötyvät toimivista sisämarkkinoista ja EU:n rahoitusmahdollisuuksista. EU vaikuttaa tavalla tai toisella noin 60 prosenttiin kuntien tehtävistä tai kunnan päätöksistä.

Kuntaliitto vaikuttaa yhdessä pohjoismaisten sisärjestöjen ja eurooppalaisten kuntaliittojen yhteistyöjärjestön Council of European Municipalities and Regions (CEMR) kanssa EU:n lainsäädäntöprosessissa komission, neuvoston, parlamentin ja alueiden komitean kantoihin. Pohjoismainen yhteistyö korostuu, kun käsitellään hyvinvointijärjestelmämme perusteisiin liittyviä asioita. Myös Suomen pysyvä edustusto EU:ssa on tärkeä yhteistyötaho. Kotimaassa Kuntaliiton EU-edunvalvonnan

kannalta keskeisiä tahoja ovat erityisesti EU-komitean jaostot, ministeriöt ja eduskunnan valiokunnat. Yhteistyössä EU:n alueiden komitean Suomen valtuuskunnan kanssa vaikutetaan Suomen paikallis- ja aluehallinnon kannalta hyvin ratkaisuihin. Kuntaliitto toimii myös alueiden komitean Suomen valtuuskunnan sihteeristönä.

Kuntaliitto tekee EU-edunvalvontaa kotimaassa ja Brysselissä. Kuntaliiton Brysselin toimisto sijaitsee Euroopan kuntien talossa lähellä Euroopan parlamenttia ja muita EU:n toimielimiä, osoitteessa Square de Meeûs 1.

Kuntaliiton Brysselin toimisto

Kuntaliitto on aktiivisesti Brysselissä paikalla valvomassa kuntien etua. Kuntaliitolla on ollut toimisto Brysselissä vuodesta 1992 lähtien. Toimiston tehtävänä on EU-tiedonhankinta Kuntaliitolle, kunnille ja maakuntien liitoille, EU:n päätöksentekoon vaikuttaminen ja Suomen kunnallishallinnon ja hyvinvointijärjestelmän tunnetuksi tekeminen.

Kuntaliiton Brysselin toimisto tekee yhteistyötä monien toimijoiden kanssa. Suorat kontaktit parlamentin jäsenten, komission ja Suomen EU-edustuston virkamiesten kanssa sekä aluetoimistojen ja eri järjestöjen edustajien kanssa takaavat mahdollisimman laajan vaikuttamisen. Kuntaliiton kattojärjestön CEMR:n asiantuntijatyöryhmät toimivat yhteistyöforumina eri sisärjestöjen kanssa.

Euroopan kuntien talossa sijaitsevassa Brysselin toimistossa työskentelevät toimiston johtaja, EU-asiantuntija ja ruotsinkielinen harjoittelija. Kuntaliitto tarjoaa jäsenilleen myös mahdollisuuden käyttää Brysselin toimiston tiloja.

EU-vaalien lähestyessä Brysselin toimisto järjesti maaliskuussa 2019 yhteisen tilaisuuden Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry:n (SKAL) ja Suomen yrittäjien kanssa Strasbourgissa. Europarlamentin täysistunnon yhteydessä järjestettiin tapaamiset Suomen europarlamenttiedustajien, MEP:ien kanssa ja kiitettiin heitä menneestä yhteistyöstä ja evästettiin tulevaan. Kymmenen kolmestatoista SUOMEN MEP:stä osallistui tapaamiseen.

Kuntaliiton Brysselin toimiston EU-asiantuntija Eva-Stina Slotte, toimiston johtaja Ulla Karvo ja ruotsinkielinen harjoittelija Rosanna Blomster.

Kuntaliiton Brysselin toimisto ja Suomen aluetoimistot lähettivät 29.4.2019 eurovaaliehdokkaille kirjeen, jossa kerrotaan toimistojen toiminnasta ja esitettiin toiveita valiokuntapaikoista uusille MEP:ille.

Tulevia tapahtumia Brysselissä:

- ELAN (European Local Authority Network) -verkostolle järjestetään tilaisuus Suomen puheenjohtajakauden tavoitteista 14.5.2019 ja seurantatilaisuus syksyllä 2019
- Kuntaliiton johdon matka Brysseliin 24.–26.6.2019. Tapaamisia, seminaari ja iltavastaanotto

Ajankohtaista EU-edunvalvonnassa

Europarlamentin vaalit toukokuussa 2019 ja Suomen EU-puheenjohtajakausi vuoden 2019 syyskaudella määrittelevät Kuntaliiton edunvalvontaa kuluvana vuonna. Europarlamenttivaaleihin on varauduttu kuntien kannalta keskeisillä pidemmän ajan tavoitteilla. Suomen EU-puheenjohtajakauteen on myös valmistauduttu saman sisältöisillä tavoitteilla.

Kuntaliiton tavoitteet Suomen EU-puheenjohtajakaudella 2019

Suomi toimii EU:n puheenjohtajana 1.7.–31.12.2019. Kuntaliiton hallituksen työvaliokunta on määritellyt Kuntaliiton tavoitteet Suomen EU-puheenjohtajakaudelle.

Kuntaliiton tavoitteissa Suomen EU-puheenjohtajakaudella on otettu esiin seuraavat asiakokonaisuudet:

- EU:n uusi ohjelmakausi ja yhteistyön kehittäminen Suomen lähialueilla
- Ilmastonmuutos, kiertotalous ja energiapolitiikka
- Kaupunkipolitiikka
- Hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäisy
- Maahanmuutto
- Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- Digitalisaatiokehitys, kansalaisten digitaaliset palvelut ja eTerveys
- Koulutuspolitiikka.

Kuntaliiton Suomen EU-puheenjohtajakauden tavoitteita hyödynnetään edunvalvonnassa ja niitä tehdään tunnetuksi muun muassa europarlamenttivaalien ehdokkaille, sisarjärjestöille, Brysselin toimijoille ja valtionhallinnossa. Tiivistelmä tavoitteista on liitteenä 1.

Kuntaliiton asiantuntijat osallistuvat ministeriöiden ja valtioneuvoston kanslian kuulemisiin ja työryhmiin, joissa valmistellaan Suomen EU-puheenjohtajakauden

Suomalaiset toimistot tapaamassa Kataista. Viimeisenä oikealla Eva-Stina Slotte Kuntaliiton Brysselin toimistosta. Kuva: FinUnions.

tavoitteita ja tapahtumia. Kuntaliitto suunnittelee yhdessä Kuntarahoituksen kanssa myös kuntien ilmastotyötä esittelevää videota. Kuntaliitto osallistuu esimerkiksi puheenjohtajakauden ammatillisen koulutuksen tapahtumiin ja niiden suunnitteluun.

Kuntaliitto järjestää itse useita tilaisuuksia muun muassa Kuntamarkkinoilla ja Brysselin toimistossa. Paikallis- ja aluehallinnon kannalta merkittävä on Euroopan alueiden komitean hallituksen kokous Turussa. Kokouksen järjestävät Turun kaupunki, Kuntaliitto ja Varsinais-Suomen liitto yhdessä alueiden komitean pääsihteeristön kanssa.

Julkaisu Kuntaliiton tavoitteista Suomen puheenjohtajakaudella verkkokaupassa:

- Kuntaliiton tavoitteet Suomen EU-puheenjohtajakaudella
http://shop.kuntaliitto.fi/product_details.php?p=3574
- Kommunförbundets mål för Finlands EU-ordförandeskap 2019
http://shop.kuntaliitto.fi/product_details.php?p=3577

Kuntaliiton eurovaaliohjelma

Kuntaliitto on laatinut myös eurovaaliohjelman 26.5.2019 pidettäviä Euroopan parlamentin vaaleja varten. Ohjelmassa tuodaan esiin kuntien ja maakuntien liittojen keskeiset näkökulmat parlamentin ja komission uutta toimikautta varten. Eurovaaliohjelmassa käsitellään samoja teemoja kuin Kuntaliiton tavoitteissa Suomen EU-puheenjohtajakaudelle. Näiden aiheiden lisäksi tarkastellaan muun muassa EU:n tulevaisuutta, kuntataloutta EU:n talous- ja veropolitiikassa, arktisen alueen kysymyksiä sekä kulttuuri- ja nuorisopolitiikkaa. Vaaliohjelman on tarpeen, jotta Kuntaliitto voi osallistua eurovaalikeskusteluun ja tuoda esiin kuntasektorin aseman ja tehtävät EU:n toimintapolitiikoissa. Näissä tuodaan esiin kuntien ja maakuntien liittojen keskeiset näkökulmat parlamentin ja komission uutta toimikautta varten.

Julkaisu Kuntaliiton eurovaaliohjelmasta verkkokaupassa:

- Kuntaliiton eurovaaliohjelma 2019
http://shop.kuntaliitto.fi/product_details.php?p=3575
- Kommunförbundets program för EU-valet 2019
http://shop.kuntaliitto.fi/product_details.php?p=3576

EU-edunvalvonnan ajankohtaisia sisältöjä

Keskeisiä ajankohtaisia EU-edunvalvonnan aiheita ovat valmistautuminen EU:n tulevaan toimikauteen 2021–2017, ilmaston muutos, energia- ja ympäristöasiat. Kuntaliitto on pitkäjänteisesti vaikuttanut uuteen rahoituskehukseen, koheesiopolitiikkaan, liikennepolitiikkaan ja muun muassa EU:n koulutuspolitiikan strategioihin. Kuntiin vaikuttavien asioiden kirjo on laaja. Edellisten lisäksi vuonna 2018 on seurattu muun muassa digitaalisia sisämarkkinoita, talouden ja sosiaalisten oikeuk-

sien pilarin kehitystä sekä maahanmuuttopolitiikkaa, sukupuolten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioita sekä kaupunkipolitiikkaa.

Parhaimmillaan edunvalvonnalla pystytään vaikuttamaan silloin, kun asiat ovat suunnitteluvaiheessa. Mitä aiemmin pystytään tuomaan omat näkemykset valmisteluun, sitä paremmin ne voivat edetä. Monesti kuitenkin asiat kehittyvät matkan varrella ja toisinaan myös epäedulliseen suuntaan ja silloin on kyettävä reagoimaan muutoksiin. Pitäjänleistä, useamman vuoden kattavaa edunvalvontaa on tehty 2020 jälkeisen ohjelmakauden ja monivuotisen rahoituksen osalta. Yhteistyön ja varhaisen vaikuttamisen tuloksena tulevan ohjelmakauden linjaukset on saatu kuntien ja alueiden kannalta hyviksi.

Hyviä tuloksia on saatu aikaan myös

- rajan ylittävien ohjelmien (Interreg) merirajojen määrittelyissä,
- energiatehokkuutta lisäävän korjausrakentamisen vaatimuksissa,
- juomadirektiivisin monitoroinnissa,
- joustojen saamisessa puhtaiden ja energiatehokkaiden tieliikenteen moottoriajoneuvojen direktiiviin,
- EU:n kiertotalouspaketin kuuteen jätedirektiiviin, jotka hyväksyttiin kesällä 2018.

Osana edunvalvontaa ovat myös eri tilaisuudet. Onnistuneesta yhteistyöstä voidaan mainita 2017 ja 2018 vuosina järjestetyt tilaisuudet Brysselin energiaviikolla (EUS-EW). Skotlannin, Ruotsin, Tanskan ja Norjan sisärjestöjen kanssa järjestetyissä tilaisuuksissa nostettiin esille energiatehokkaita ratkaisuja eri maissa esimerkkien avulla.

Tavallisesti Kuntaliiton EU-edunvalvonta perustuu pitkälti komission kunakin vuonna julkaisemaan työohjelmaan. Hallituksen työvaliokunta hyväksyy vuosittain ”Kuntaliiton EU-edunvalvonnan tavoitteet ja painopisteet” -asiakirjan, joka toimii Kuntaliiton EU-edunvalvonnan pohjana kotimaassa ja Brysselissä. Koska EU:n toimikausi on vaihtumassa ja edellisen vuoden asiat jatkuvat Euroopan parlamentin vaaleihin saakka, vuodelle 2019 ei ole laadittu erillisiä Kuntaliiton EU-edunvalvonnan tavoitteita edellä mainittujen puheenjohtajakauden ja eurovaalien tavoitteiden lisäksi.

Seuraavassa on kuvattu yksityiskohtaisemmin ajankohtaisia EU-edunvalvonnan aiheita.

EU:n uusi ohjelmakausi 2021–2027 ja monivuotinen rahoituskehys

Vuonna 2018 keskityttiin vahvasti seuraavan 2021–2027 alkavan ohjelmakauden raameihin ja työ jatkuu myös kuluvana vuonna. Suomen kuntien ja alueiden

kannalta on tärkeää, että tuleva ohjelmakausi on hallinnollisesti mahdollisimman joustava ja rahoitus toteutuu oikeudenmukaisesti. Suomen saanto rahoituksesta on moniin muihin jäsenmaihiin verrattuna vaatimaton, mutta nämä varat ovat kuitenkin aluekehityksen kannalta merkittäviä.

Komission esityksen mukaan mm. Suomen rakennerahastosaanto tulisi peräti kasvaamaan, vaikka koko Euroopan tasolla rahoja ollaan leikkaamassa noin 10 %. Yhteisen maatalouspolitiikan osalta sen sijaan leikkaukset tulevat olemaan huomattavia (14 %:n leikkaus), varsinkin maaseudun kehittämisen osalta. Kestävä kaupunkikehittäminen tulee jatkumaan myös ensi ohjelmakaudella. Rajan ylittävissä yhteistyössä tulee myös olemaan 7 %:n leikkaus varoihin koko Euroopan tasolla mikä vaikuttaa negatiivisesti myös Suomen saantoon tältä osin.

Osana EU:n monivuotista rahoituskehystä tullaan Suomelle osoittamaan koheesioeli alue- ja rakennepolitiikan rahoitusta kestävän kasvun, työllisyyden ja osallisuuden edistämiseen. Kunnat ovat valtion ohella osarahoittamassa EU:n rakennerahastova-

roilla ja maaseuturahoituksella tuettavia kehittämishankkeita ja mm. LEADER-toimintaa. Rakennerahasto-ohjelmassa EU:n rahoituksen vastineeksi tarvitaan valtion vastinrahoitusta sekä kuntien ja muiden julkisten toimijoiden rahoitusta. Kunta- ja muun julkisen rahoituksen määrä on laskennallinen ja esimerkiksi nykyisellä ohjelmakaudella kuntarahoitusta on kertynyt enemmän kuin mikä sen laskennallinen osuus alun perin ollut. Tämä osoittaa sen, että kunnat ovat aktiivisesti osallistuneet hankkeiden rahoitukseen ja toteutukseen.

Eurooppalaisen alueellisen rajan ylittävän yhteistyön (INTERREG) asetuksia koskevassa edunvalvonnassa Kuntaliitto osaltaan piti esillä tarpeen säilyttää ns. meriraja-ohjelmat osana rajan ylittävää yhteistyötä sen sijaan että ne komission esityksen mukaisesti olisi sulautettu osaksi laajempaa valtioiden välistä yhteistyötä. Vahvan suomalaisen lobbauksen myötä, jossa Kuntaliiton ohella erityisesti rannikkomaakunnat tekivät suuren työn, saatiin EU-parlamentti ja jäsenvaltiot samalle kannalle ja asetusvalmistelu etenee tältä osin suotuisissa merkeissä.

Epäviralliset neuvottelut kansallisen koheesiopolitiikan painotuksista käynnistyvät komission ja työ- ja elinkeinoministeriön välillä kesäkuussa. Syksyllä on odotettavissa myös Suomen hallituksen linjaukset kansallisen rakennerahastotoiminnan painopisteistä ja hallinnosta ja aivan loppuvuodesta myös linjaukset yksityiskohtaisemmista erityistavoitteista, tuettavasta toiminnasta ja tukimuodoista.

Yhteisen maatalouspolitiikan ja siihen sisältyvän maaseudun kehittämisen kansallisen toteutuksen valmistelu etenee myös, kansallisia linjauksia odotetaan syksyllä uuden hallituksen myötä. Kuntaliiton edustajat ovat mukana sekä rakennerahastoja että maaseudun kehittämistä koskevassa ohjelmavalmistelussa.

Kuntaliitto on vaikuttanut alueiden komitean kautta EU:n uuteen tutkimus- ja innovaatio-ohjelmaan ”Uudistettu tutkimuksen ja innovoinnin ohjelma – Euroopan mahdollisuus muokata tulevaisuutta”, joka myös on osa EU:n pitkän aikavälin talousarviota vuosiksi 2021–2027. Ohjelman tavoitteena on nostaa innovaatiot keskeiseksi muutosajuriksi kaikissa EU-ohjelmissa 2021–2027, jotta innovaatioiden vaikutus ja merkitys yhteiskunnalle ja potentiaali läpimurtoinnovaatioihin olisi mahdollisimman suuri.

Paikallishallinnon roolin vahvistamiseen tulevassa Perusoikeudet ja arvot -ohjelmassa (Rights and Values) vaikutettiin valtionhallinnon sekä alueiden komitean ja CEMR:n kautta.

Lopullisesti tulevan ohjelmakauden kokonaisuus ratkeaa todennäköisesti Suomen puheenjohtajakaudella vuoden 2019 loppupuoliskolla, kun EU:n monivuotisesta rahoituskehiksestä pyritään pääsemään sopuun.

Ilmasto- ja energiapolitiikka

Viime vuoden ja kuluvan vuoden EU-edunvalvonnassa ja vaikuttamisessa on mukana koko ajan ympäristö-, ilmasto-, luonto-, energia- ja jäteasiat. Ilmasto- ja energiapolitiikka ovat olleet vahvasti säädösagendalla jo usean vuoden ja niiden vaikutukset ovat laajoja. Kunnille näiden alojen säädöksillä on jatkuvasti lisääntyvää merkitystä. Esimerkiksi kiertotalous, jätehuolto ja muovien käyttö kytkeytyvät toinen toisiinsa ja näitä sääntelemällä on tarkoitus vähentää ympäristön kuormitusta.

Energiatehokkuusdirektiivi

Vuoden 2018 aikana pystyimme yhdistämään usean sisarjärjestön kanssa voimat EU-parlamentin energiatehokkuusdirektiiviin vaikuttamisessa. Kuntaliiton edunvalvonnan ansiosta EU-parlamentin valiokunnan esitys 3 prosentin peruskorjausvelvoitteen laajentamisesta muihinkin kuin valtion omistamiin julkisiin rakennuksiin raukesi. Näin estettiin kategoristen ja kustannustehottomien peruskorjausvelvoitteiden laajentaminen mm. kuntasektorille. Energiatehokkuuden kannalta epätarkoituksenmukaisten korjausvelvoitteiden toteutuminen olisi voinut tarkoittaa kunnillemme kymmenien miljoonien, jopa miljardin euron kustannuksia, mutta vaatimattomia energiansäästöhyötyjä.

[Kuntaliiton blogi](#): Kalevi Luoma (23.10.2017): Tarjoaako Euroopan parlamentti kunnille rakennusten korjauspakkoa?

Juomavesidirektiivi

Juomavesidirektiivin parlamenttikäsittelyssä, yhdessä useiden sisarjärjestöjen kanssa, saavutettiin tuloksia liiallisen monitoroinnin estämisessä. Direktiivin tavoite puhtaasta juomavedestä sinänsä on hyvä, mutta näytteenottojen moninkertaistaminen toisi turhaa byrokratiaa ja lisäisi kustannuksia. Kuntaliitto on vaikuttanut muun muassa sosiaali- ja terveysministeriön ja myös Vesilaitosyhdistyksen Suomen valmisteluun ja kantoihin.

Juomavesidirektiiviin tehtävillä muutoksilla saattaa olla kustannusvaikutuksia kuntien tuottamiin vesihuoltopalveluihin (mm. talousveden laatuanalyysit, tarkkailut ja toimittamisvelvoitteet). EU-tasolla on vielä mahdollista vaikuttaa, koska lopullisia päätöksiä muutoksista ei ole vielä tehty.

Jätedirektiivit

Jätedirektiivit (6 kpl) hyväksyttiin kesällä 2018 osana EU:n kiertotalouspakettia. Kuntaliitto vaikutti hyväksymistä edeltävään direktiivien valmistelutyöhön sekä alueiden komitean että CEMR:n kautta sekä asioimalla suoraan europarlamentin jäsenten kanssa. Tällä hetkellä direktiivien toimeenpano on käynnissä Suomessa ja muissa EU-maissa. Direktiiveihin liittyen komissio on antamassa koko joukon komission asetuksia ja ohjeita, joihin Kuntaliitto on vaikuttanut kansallisesti ympäristöministeriöön.

Jätedirektiivien toimeenpanolla on kuntien jätehuollon järjestämiseen todella suuria vaikutuksia, joita on vielä vaikea arvioida täsmällisesti, koska kansallinen toimeenpanossa tehtävät ratkaisut vaikuttavat oleellisesti kuntien mahdollisuuksiin hoitaa tehtäviä kustannustehokkaasti ja järkevästi, mutta kiertotaloutta rakentaen.

Kaupunkipolitiikka

Kuntaliitto onnistui vaikuttamaan siihen, että alueiden komitea painottaa parempaa sääntelyä, rahoitusta ja tietopohjaa EU:n kaupunkipolitiikassa. Myös kaupunkikumppanuuksien merkitystä korostetaan.

Kuntaliitto osallistuu seurantakomitean jäsenenä EU:n Urbact-yhteisöaloitteen ohjaamiseen. Urbact tukee kaupunkien verkostoitumista EU:n puitteissa ja kansainvälisesti. Aiheina ovat muun muassa palvelujen tuottaminen monikulttuuriselle väestölle ja parhaiden käytäntöjen havaitseminen uusien palvelujen ja toimintatapojen kehittämisessä. <https://urbact.eu/urbact-suomessa>

Liikenne

EU:n liikennepolitiikka vaikuttaa monella tavalla kuntiin. Ajankohtaisia ovat Euroopan TEN-T -liikenneverkon kehittäminen muun muassa ydinverkkokäytävän jatkaminen Helsingistä Tornion kautta Luulajaan asti ja Verkkojen Eurooppa-välineen rahoituksen turvaaminen. Edunvalvonnassaan Kuntaliitto on korostanut, että Suomen kuntien ja alueiden kannalta on tärkeää edistää keskeisen Euroopan TEN-T -liikenneverkon kehittämistä ja rahoitusta siten, että siinä otetaan huomioon Suomen kannalta tärkeät yhteydet. Muun muassa TEN-T ydinverkkokäytävän jatkaminen Helsingistä Tornion kautta Luulajaan asti vahvistaisi arktista ulottuvuutta ja mahdollistaisi sen, että Suomi voi hyödyntää EU-rahoitusta alueen liikenneinfran kuten pääradan kehittämiseen. Suomen kansainvälisten yhteyksien kannalta tärkeää on myös Rail Baltican EU-rahoitus sekä valmistautuminen mm. Tallinnan tunnelin osalta TEN-T -suuntaviivojen tarkistukseen, jonka komissio aloittaa vuonna 2023.

Kuntaliitto vaikutti joustojen saamiseksi puhtaiden ja energiatehokkaiden tieliikenteen moottoriajoneuvojen-direktiiviesitykseen (Clean Vehicles) paikallishallinnon näkökulmasta. Direktiivi koskee myös joukkoliikennettä sekä muita henkilö- ja tavarakuljetushankintoja autohankintojen lisäksi.

Kuntaliiton blogi: Vesa Peltola ja Johanna Vilkuna (15.4.2019): EU:lta kovia ja nopeita vaatimuksia puhtaille ajoneuvoille julkisissa hankinnoissa – onnistuuko Suomessa?

Kuntaliitto vaikuttaa myös kaupunkiseutujen mahdollisuuksiin tulevaisuudessakin kehittää joukkoliikennejärjestelmäänsä kokonaisvaltaisesti EU:n palvelusopimusasetuksen pohjalta.

Opetus, kulttuuri- ja nuorisoalat

Kuntaliitto vaikuttaa komission koulutuspolitiikan visioon eurooppalaisesta 2024 toteutettavasta koulutusalueesta ja tulevaisuusorientoituneeseen viisivuotisstrategiaan 2019–2024. Tulevaisuusorientoitunut koulutuspolitiikka tarkoittaa, että on löydettävä ja kehitettävä uudenlaisia ratkaisuja koulutuspalvelujen toteuttamiseen kaikilla koulutustasoilla. Kuntaliitto on edistänyt EU:n koulutus 2020 yleistavoitteita muun muassa Sivistyksen suunta asiakirjassa.

EU:n varhaiskasvatuksen laatupuitteita on valmisteltu suositustasoisina, joita Kuntaliitto kannattaa ja pitää esillä sitä, että huolehditaan varhaiskasvatuksen riittävästä rahoituksesta toiminnan laadun varmistamiseksi. Kuntaliitto vaikuttaa muun muassa uuden kauden Erasmus-ohjelmaan ja jäsenmaiden välisen maksujärjestelmän tarkistamiseen. Kuntaliitto on mukana Suomen EU-puheenjohtajuuskauden ammatillisen koulutuksen tapahtuminen suunnittelussa. Eri EU-edunvalvonnan kannanotoissa Kuntaliitto on korostanut ja korostaa, että koulutus, kulttuuri, liikunta- ja nuorisotyössä päätäntävalta säilyy kansallisena ja kunnallisena.

Sosiaalisten oikeuksien pilari

Kuntaliitto seuraa ja ottaa kantaa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevaan valmisteluun ja sen toimeenpanon seuranta on tärkeää. Sosiaalisten oikeuksien pilarissa määritellään 20 periaatetta, joilla edistetään kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia ja pääsyä työmarkkinoille, oikeudenmukaisia työoloja ja turvataan työntekijän mukana liikkuva sosiaaliturva sekä edistetään sosiaalista suojelua ja osallisuutta. Suurin osa välineistä pilarin toimeenpanemiseksi on paikallisten, alueellisten ja kansallisten viranomaisten sekä työmarkkinaosapuolten käsissä. Kuntaliitto painottaa, että EU-yhteistyössä tulee kunnioittaa kansallisia järjestelmiä, sosiaalisia malleja sekä työmarkkinaosapuolten roolia.

Uusi Euroopan työviranomainen luo hyvät mahdollisuudet parantaa EU-maiden välistä yhteistyötä liikkuvuuden edistämiseksi ja väärinkäytöksiin puuttumiseksi.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin tehokas toimeenpano tukee osaltaan myös osa YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toimeenpanoa EU:ssa. Pilarin toimeenpano on tärkeää erityisesti ihmisarvoisen työn turvaamista ja köyhyyden poistamisen koskevien YK:n tavoitteiden toteuttamiseksi EU-politiikoissa ja EU-maissa.

On myös tärkeää, että EU-tasolla jatketaan toimia työelämän tasa-arvon ja samapalkkaisuuden toteuttamiseksi muun muassa sosiaalisten oikeuksien pilarin ja komission sukupuolten palkkaeron kaventamista koskevan toimintasuunnitelman 2017–2019 pohjalta.

Euroopan sosiaalinen ulottuvuus ja hyvinvointitalous

Euroopan sosiaalisen ulottuvuuden tulee myös 2020-luvulla perustua osallistavaan, kestäväan kasvuun ja sisämarkkinoiden oikeudenmukaisuuteen. Sosiaalisen ulottuvuuden vahvistaminen on tärkeää talouspolitiikan EU-ohjauksella. Taloudellisen kasvun sekä työllisyyden ja sosiaalisen kehityksen tulee tukea toisiaan.

EU:n tulee pystyä paremmin yhdistämään talous- ja hyvinvointipolitiikat ja huomioida niiden toisiaan tukeva luonne. Tämä hyvinvointitalousnäkökulman vahvistaminen tukee myös toimivia sisämarkkinoita. EU-tason toimien työllisyys-, sosiaali-, sukupuoli- ja hyvinvointivaikutuksia tulisi systemaattisesti arvioida ennen päätöksentekoa. Hyvinvointitalouden avulla voidaan yhdistää eri politiikkasektorit sosiaalisesti kestäväällä ja dynaamisella tavalla työn ja teknologian murroksessa. Hyvinvointitaloudessa on kyse hyvinvoinnin ja talouden välisestä suhteesta: miten ihmisten hyvinvointi tuottaa talouskasvua ja toisaalta talouskasvu lisää mahdollisuuksia kohentaa hyvinvointia.

Kunnat ovat avainroolissa väestöryhmien välisten hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamisessa ja syrjäytymisen ehkäisemisessä. Kunnissa tehty työ hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseksi on erinomainen esimerkki sosiaalisen yhteenkuuluvuuden toteuttamisesta myös EU-tasolla.

Hyvinvointitalous näkyy kaikissa STM:n puheenjohtajuuskauden tapahtumissa ja teemasta on tarkoitus laatia Suomen kaudella myös neuvoston päätelmät. Hyvinvointitalous halutaan myös tulevan neuvoston 5-vuotiskaudelle johtavaksi teemaksi. Tärkein tavoite on vaikuttaa EU:n tulevaan viisivuotiskauteen (2019–2024). Suomen kauden kaksi sisällöllistä painopistettä tulevat olemaan kasvu ja turvallisuus.

eTerveys

eTerveys on osa digitaalisia sisämarkkinoita. eTerveys on väline, joka voi tehokkaasti edistää terveyspolitiikan tavoitteiden saavuttamista. Se takaa terveysjärjestelmien kestävyuden tuomalla kustannussäästöjä pitkällä tähtäimellä. Tämän vuoksi on tärkeää, että EU:ssa kiinnitetään huomiota terveysjärjestelmien kehittämiseen. EU:n rahoitusmekanismeja pitäisi käyttää aktiivisesti tukemaan terveydenhuollon digitalisointia ja digitalisointiin liittyviä innovaatioita. Terveysteknologia on yksi maamme suurimmista vientialoista. Suomessa on kehitetty monenlaisia innovatiivisia terveys-tekniikan sovelluksia, joita voidaan levittää hyvinä käytäntöinä muualle Eurooppaan. Omahoitopalveluiden tarjoamia mahdollisuuksia terveyden edistämiseksi tulee hyödyntää niin, että kansalaisten itsehoito voidaan kytkeä osaksi EU:n hyvinvointivaltioiden tavoitetilaa.

Talouden ohjaus

Kuntaliitto on tiiviissä kanssa käymisessä komission Suomen edustuston kanssa myös talouspolitiikan EU-ohjausjaksoa koskevissa asioissa ja Suomea koskevan maaraaportin ja maakohtaisten suositusten julkistamisen yhteydessä. Vaikka helmikuun 2019 lopulla julkaistu Suomen maaraaportti sinänsä kuvasi hyvin Suomen tilannetta, kuntia ja paikallishallintoa ei mainittu juuri ollenkaan. Jatkossa kuntien tilanne on kuitenkin saatava kattavammin esiin, sillä Suomessa julkisen talouden suunnitelma on se kehys, jolla EU:nkin tavoitteita voidaan toteuttaa ja kuntatalousohjelma puolestaan on merkittävä osa julkisen talouden suunnitelmaa.

Kun maaraaportin selvitykset ja tulkinnat asemoituvat paremmin kokonaisuuteen, niiden vaikutuksia on helpompi ja mielekkäämpää tarkastella myös yksittäisen kunnan tasolla

Yhteistyö Euroopan alueiden komitean kanssa

Euroopan alueiden komitea on neuvoo-antava elin, joka osallistuu EU:n lainsäädäntöprosessiin antamalla lausuntoja komission, neuvoston ja parlamentin käsittelemistä asioista. Alueiden komitean rooli ja tehtävät perustuvat Euroopan unionin perussopimukseen. Alueiden komitean tehtävänä on esittää muille EU:n toimielimille alue- ja paikallisviranomaisten näkemykset unionin aloitteista ja lainsäädäntöesityksistä. Komitean kuuleminen on pakollista seuraavia aloja koskevien EU-säädösten laadinnan yhteydessä:

- taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus
- Euroopan laajuiset verkot
- liikenne, televiestintä ja energia
- kansanterveys
- koulutus, nuoriso ja kulttuuri
- työllisyys, ammatillinen koulutus ja sosiaalipolitiikka
- ympäristö ja ilmastonmuutos.

Vuonna 2018 ja vuoden 2019 alussa keskeisiä asioita ovat olleet kestävän kehityksen tavoitteet, arktisen alueen kysymykset, EU:n metsästrategia ja Euroopan tulevaisuus. Viime aikoina on käsitelty myös EU:n rahoituksen tulevaisuutta, koheesipolitiikkaa vuoden 2020 jälkeen, vuotuista kasvuselvitystä, julkishallinnon innovointia ja digitalisointia sekä jätteen hyötykäyttöä.

Lausuntotyön lisäksi komitea laatii vaikutusarviointeja ja julkaisee tutkimuksia. Työnsä tueksi alueiden komitea järjestää alue- ja paikallisviranomaisten kuulemisia. Komitean tehtävänä on myös tiedottaa kansalaisille EU:n toimintapolitiikoista.

Alueiden komitea voi nostaa kanteen Euroopan unionin tuomioistuimessa oikeuksiansa turvaamiseksi tai kumotakseen EU-säädöksen, joka loukkaa toissijaisuusperiaatetta.

Alueiden komitean täysistunto. Kuva: Kuntaliitto.

Alueiden komitean jäsenet pitää olla alueellisen tai paikallisen julkisyhteisön vaaleilla valittuja edustajia tai heidän tulee olla poliittisesti vastuussa vaaleilla valitulle elimelle. Komiteassa on 9 suomalaista jäsentä ja varajäsentä. Yksi jäsen ja varajäsen nimitetään Ahvenanmaan ehdotuksesta. Jäsenet nimittää EU:n neuvosto. Valtioneuvosto tekee neuvostolle esityksen Suomea edustavista jäsenistä. Valtioneuvosto on tehnyt esityksensä neuvostolle Kuntaliiton hallituksen nimitysehdotuksen mukaisesti. Komitean seuraava toimikausi alkaa tammikuussa 2020.

Euroopan alueiden komitealla on 5–6 täysistuntoa vuodessa Brysselissä. Täysistuntojen yhteydessä järjestetään kaksi kertaa vuodessa komitean puheenjohtajan ja kansallisten valtuuskuntien puheenjohtajien kokous. Komitean työvaliokunta, Bureau, kokoontuu kunkin täysistunnon yhteydessä sekä lisäksi kaksi kertaa vuodessa EU-puheenjohtajamaassa. Valiokuntia on kuusi; alueellinen yhteenkuuluvuuspolitiikka (COTER), talouspolitiikka (ECON), kansalaisuus, hallinto ja institutionaaliset asiat (CIVEX), luonnonvarat (NAT), ympäristö, ilmastonmuutos ja energia (ENVE) sekä sosiaalipolitiikka, koulutus, työllisyys, tutkimus ja kulttuuri (SEDEC). Niillä on 4–5 kokousta vuodessa. Suomen valtuuskunta pitää valmistelukokouksen kunkin täysistunnon yhteydessä.

Lokakuun täysistunto järjestetään vuosittain Brysselissä pidettävän Euroopan alueiden ja kuntien teemaviikon (European Week of Regions and Cities) yhteydessä.

Alueiden komitean Suomen valtuuskunta toimii yhteistyössä Kuntaliiton kanssa. Kuntaliitto nimittää valtuuskunnalle sihteerit, jotka koordinoivat Kuntaliiton asiantuntijoiden valmistelutyötä ja järjestävät valtuuskunnan kokoukset. Kuntaliiton asiantuntijat selvittävät komitean käsittelemien EU-lainsäädäntöaloitteiden vaikutuksia Suomen kuntiin ja maakuntiin sekä esittävät Kuntaliiton edunvalvontakananotot kyseisiin asioihin. Sihteerit, Erja Horttanainen ja Anu Wikman-Immonen, hankkivat jäsenille taustatietoja muun muassa ministeriöistä, kokoavat asiantuntijoiden kommentit ja valmistelevat tarvittaessa muutosehdotuksia lausuntoluonnoksiin. Kuntaliiton

Kuntaliitto keskittyy valmistelutyössään erityisesti sellaisiin komission lainsäädäntöehdotuksiin ja muihin EU-aloitteisiin, jotka kuuluvat liiton EU-edunvalvonnan painopisteisiin. Sihteeristö huolehtii myös valtuuskunnan muusta ohjelmasta, esimerkiksi Suomen EU-suurlähettilään ja Euroopan parlamentin jäsenten tapaamisista.

Espoon kaupunginhallituksen puheenjohtaja Markku Markkula toimi alueiden komitean puheenjohtajana nykyisen toimikauden alkupuolen 2015–2017. Nyt hän toimii komitean ensimmäisenä varapuheenjohtajana. Lapinlahden kunnanhallituksen puheenjohtaja Ossi Martikainen on valittu komitean luonnonvarat-valiokunnan puheenjohtajaksi.

Suomen valtuuskunnan jäsenet ovat vahvasti vaikuttaneet komitean työskentelyyn raportoina. Raportoijana toimiminen ja lausunnosta vastaaminen on keskeinen tapa vaikuttaa alueiden komiteassa. Sirpa Hertellin ajankohtaisia aiheita ovat kertakäyttömuovia koskeva direktiivi ja parhaillaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteita

Euroopan alueiden komitean Suomen valtuuskunta 2015–2020. Vasemmalta oikealle Sanna Parkkinen (varajäsen), Pauliina Haijanen, Ossi Martikainen, Markku Markkula, Anne Karjalainen, Sirpa Hertell, Gun-Mari Lindholm. Kuvasta puuttuvat Satu Tietari, Ilpo Heltimoinen (jäsen vuodesta 2017) ja Mikkel Näkkäläjärvi (jäsen vuodesta 2017). Kuva: Lauri Ouvinen.

koskeva lausunto. Ossi Martikaisen lausunto EU:n metsästrategista on juuri hyväksytty. Markku Markkula on valmistellut lausunnon digitaalisesta Euroopasta ja yhteistyössä puheenjohtaja Lambertzin kanssa pohdintoja alue- ja paikallishallinnon roolista luottamuksen palauttamiseksi Euroopan unioniin.

Kuntaliiton tietoyhteiskunta-asioiden johtaja Tommi Karttaavi on osallistunut kansallisena asiantuntijana alueiden komitean ja EU:n komission yhteiseen Broadband Platform -hankkeeseen, jonka tavoitteena on edistää nopean ja kattavan laajakaistan tarjontaa kaikilla Euroopassa, erityisesti maaseudulla ja muilla harvaan asutuilla alueilla.

Liitteessä 2 on luettelo alueiden komitean Suomen valtuuskunnan jäsenistä.-

3 Yhteistyö eurooppalaisen kattojärjestön ja maailmanlaajuisen kuntien järjestön kanssa

Euroopan kuntaliittojen kattojärjestö CEMR

Kuntaliitto on jäsenenä eurooppalaisessa paikallis- ja aluehallinnon liittojen kattojärjestössä CEMR:ssä, Council of European Municipalities and Regions. CEMR on vanhin ja laajin kuntia ja alueita edustava eurooppalainen järjestö. Siihen kuuluu 57 jäsenliittoa 42 maasta. Toiminnassa on siten mukana kuntien keskusjärjestöjä myös EU:n ulkopuolisista maista. Järjestön työn painopiste on kuitenkin EU-vaikuttamisessa.

CEMR edistää yhteistä, rauhanomaista ja demokraattista Eurooppaa, joka perustuu paikalliseen itsehallintoon, toissijaisuusperiaatteen kunnioittamiseen ja kansalaisten osallistumiseen. Toiminnassa on kaksi peruspilaria: eurooppalaiseen politiikkaan ja lainsäädäntöön vaikuttaminen sekä keskustelufoorumin tarjoaminen kunnille ja maakunnille kansallisten liittojen välityksellä.

CEMR:in ylin päättävä elin on Policy Committee, jossa on poliitikkoedustajat jäsenliitoista, yhteensä yli 170 jäsentä. Kuntaliittoon verrattuna Policy Committee vastaisi valtuuskuntaa. Viidellätoista liitolla, myös Suomella, on edustus järjestön hallituksessa, Executive Bureaussa. CEMR:in tasa-arvokomiteassa on poliitikkoedustajat lähes kaikista jäsenliitoista. Policy Committee kokoontuu kaksi, hallitus kolme

Sari Rautio CEMR:n hallituksen kokouksessa.

ja tasa-arvokomitea kaksi tai kolme kertaa vuodessa. Vuonna 2018 kokoukset olivat Espanjan Soriassa tammikuussa, kun edellisen joulukuun kokous jäi väliin, Bilbaossa kesäkuussa, sekä joulukuussa Saksan Ludwigsburgissa.

Kokousten aiheina olivat valmistautuminen eurovaaleihin, tuleva komissio ja EU-politiikka, uusi ohjelmakausi ja Euroopan tulevaisuus ylipäätään. CEMR on julkaissut tulevaisuuskatsauksen ”Europe 2030”. Kestävän kehityksen tavoitteiden saaminen, jalkauttaminen kuntatasolle on myös ollut kokousten aiheena. Samoin valmistautuminen maailmanjärjestö UCLG:n kongressiin ja henkilövalintoihin marraskuussa. Myös järjestön omasta taloudesta on keskusteltu.

CEMR järjestää kolmen vuoden välein yleiskokouksen, General Assemblyn, jonne eurooppalaisten kuntaliittojen ohella kutsutaan kuntia laajasti osallistumaan. Seuraava yleiskokous pidetään Innsbruckissa 6.–8.5.2020.

Jäsenliittojen johtajien ja kansainvälisistä asioista vastaavien henkilöiden, Secretaries General, kokouksissa valmistellaan CEMR:in yleiset ja Policy Committee'n kokousten asiat. Kuntaliiton asiantuntijana on toiminut Heikki Telakivi.

CEMR:in poliittisten elinten lisäksi Kuntaliiton Helsingin ja Brysselin toimisto osallistuvat järjestön asiantuntijatyöhön eri teema-alueiden työryhmissä. Teema-alueita

ovat:

- hyvä hallinto, demokratia ja kansalaisuus, ystävyyskuntatoiminta, naisten ja miesten tasa-arvo
- ympäristö, ilmasto ja energia, jätehuolto ja kiertotalous, pormestarien ympäristösitoumus, Saharan eteläpuolisten maiden pormestarien ympäristösitoumus
- kansainvälinen yhteistyö; yhteistyö UCLG:n kanssa, kehitysyhteistyö Platforman puitteissa
- taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus, koheesiopolitiikka, paikallinen ja alueellinen vuoropuhelu sekä kestävä kaupunkipolitiikka, monimuotoisuus, maahanmuutto ja kotouttaminen
- paikallisten ja alueellisten julkisten palvelujen johtaminen työnantajan ja palvelujen näkökulmista
- CEMR:in sääntöasiat ja yleiset asiat.

Osa Kuntaliiton CEMR:n Policy Committeeen jäsenistä vasemmalta oikealle Sari Rautio, Risto Rautava (varajäsen), Sinikka Mikola (Kuntaliiton asiantuntija), Tiia Lintula (varajäsen), Heikki Telakivi (Kuntaliiton asiantuntija), Anniina Ruottu (varajäsen), Minna Reijonen (tasa-arvokomitean varajäsen), Eeva-Liisa Nieminen. Kuva: Kuntaliitto (Mattias Lindroth) Kuntaliiton International Forum -tilaisuudesta 22.8.2018.

Seuraavassa on esimerkkejä muutaman työryhmän ajankohtaisista aiheista.

Digitalisaatio-työryhmä

Tietoyhteiskunta-asioiden johtaja on osallistunut asiantuntija CEMR:n digitalisaatio-työryhmään (Expert group on Digitalisation). Työryhmässä on vuoden aikana valmisteltu kuntien ja alueiden yhteistä pohjapaperia digitalisaatiosta ja innovaatioista

sekä otettu kantaa komission aloitteiden digitaalinen Eurooppa ja tekoäly valmisteluun. Kuntaliiton asiantuntijoina ovat Tommi Karttaavi ja Tom Holmroos.

Alueiden komitean Suomen valtuuskunnan jäsen Anne Karjalainen toimii CEMR:n digitalisaatio-työryhmän puolesta puhujana, spokespersoninä. Spokesperson toimii paikallis- ja aluehallinnon äänenä ja välittää CEMR:n näkökulmia ja huolenaiheita EU:n toimielimille ja laajemmin. Hän osallistuu CEMR:n poliittiseen keskusteluun ja edustaa CEMR:iä korkean tason tapaamisissa, osallistuu viestintäkampanjoihin ja käy myös vuoropuhelua kansainvälisesti ja kansalaisyhteiseiskunnan kanssa.

Koheesiotyöryhmä

EU:n uutta ohjelmakautta koskevaa edunvalvontaa on tehty aktiivisesti CEMR:n koheesiotyöryhmässä (Expert Group on territorial cohesion) jo kuluneiden parin vuoden ajan. Vuonna 2018 yhteistyö keskittyi CEMR:n koheesiopolitiikan kannanoton työstämiseen sekä komission asetusesitysten analysointiin ja yhteisten kantojen laatimiseen alueiden komitean ja EU:n parlamentin työhön vaikuttamista varten. Kuntaliiton asiantuntijoina on Annukka Mäkinen.

Kuntatalouden työryhmä

Kuntatalousyksikkö on mukana muun muassa kuntien taloutta käsittelevän työryhmän yhteistyössä (CEMRin Local finances expert group). Vuonna 2018 CEMR ja Euroopan julkisen sektorin palkansaajajärjestöjen yhteistyöjärjestö EPSU ovat käynnistäneet projektin ”Localizing European semester”, jonka tarkoituksena on lisätä EU:n talousohjauksen tunnettuutta ja yhteistyötä eri jäsenmaiden paikallishallinnon toimijoiden, ns. Social Partnereiden (kuntaliitot, työnantajajärjestöt, ammattiliitot jne.) keskuudessa ja toisaalta vahvistaa näiden roolia otettaessa kantaa esimerkiksi maaraportteihin ja maakohtaisiin suosituksiin. Sekä Kuntatalousyksikkö että KT ovat prosessissa mukana. Pääasiallinen rooli on olla tukemassa projektia kokonaisuutena sekä niitä jäsenmaita, joissa paikallissektorin toimijoiden panosta voidaan kohentaa. Projektilla on kuitenkin annettavaa myös Suomelle, sillä kuntasektorin näkemyksiä täältäkin päin on mahdollista ja tarpeen saada paremmin huomioon. Kuntaliiton asiantuntijana on jari Vaine.

Tasa-arvokomitea ja asiantuntijaryhmä

Poliitikkojen tasa-arvokomitean ja asiantuntijaryhmän keskeisenä asiana oli Bilbaon Sukupuolten tasa-arvo, moninaisuus ja osallisuus -konferenssin suunnittelu ja toteuttaminen kesäkuussa 2018. Kuntaliitto oli aktiivisesti mukana suunnittelussa. Kuntaliitolla oli konferenssissa oma esityksensä yhdenvertaisuusprojektista ja mukana oli myös Tampereen apulaispormestari Johanna Loukaskorpi. Kunnat olivat tyytyväisiä, että Kuntaliitto kannusti suomalaisia kuntia mukaan sekä osallistujina että esiintyjinä. Muun muassa Kuopion kaupungin esitys osallisuudesta sai hyvän vastaanoton.

Kuvassa eturivissä UN-Habitatin johtaja Maimunah Mohd Safir, aluekehityskomissaari Corina Crețu sekä CEMR:n tasa-arvokomitean väistynvä puheenjohtaja Ibon Uribe ja Eukene de Miguel Landabaso Baskimaan kuntaliiton, EUDEL:n edustajina. Kuva: Kuntaliitto.

Vuoden 2019 alussa CEMR julkisti Power2Her-kampanjan naisten tasapainoisen edustuksen lisäämiseksi kaikilla hallinnon tasoilla ja erityisesti europarlamenttivaalit mielessä. CEMR julkisti kampanjan yhteydessä ennakkotiedot eri tasoilla olevien demokraattisten edustajien sukupuolijakaumasta. Lopulliset tulokset julkaistaan syksyllä. Kuntaliitto osallistui selvityksen tekemiseen Suomen osalta.

<http://www.ccre.org/en/actualites/view/3842>

Aluekehityskomissaari Corina Crețu ja Kuntaliiton edustaja Sirpa Hertell tasa-arvon pyöreän pöydän keskustelussa 7.3.2019.

CEMR oli yhtenä järjestäjänä, kun Kuntaliiton edustaja tasa-arvokomiteassa, Sirpa Hertell osallistui aluekehityskomissaari Corina Crețun korkean tason pyöreän pöydän keskusteluun sukupuolten tasa-arvosta aluekehityksessä ja kaupunkipolitiikassa. Kuntaliiton tasa-arvokomitean politiikkoedustajan lisäksi asiantuntijana tasa-arvo-ryhmässä on Sinikka Mikola.

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2019/04/16-04-2019-fostering-gender-equality-in-cities-lessons-learnt-from-the-round-table-with-eu-mayors-and-local-representatives

CEMR:n ilmasto- ja energiaryhmä sekä jäteryhmä

Energia- ja ilmastoryhmässä käsitellään EU:n ilmasto- ja energiapolitiikkaa ja työstetään yhdessä CEMR:n kantoja ja linjauksia niihin, jaetaan tietoja ajankohtaisista kansallisista ilmasto- ja energia-asioista sekä hyviä käytäntöjä kuntien ilmastotyön tukemisessa ja vaikuttamisessa.

CEMR:n työryhmä Expert Group Waste toimii yhteisenä edunvalvontafoorumina kuntia koskevissa Jätehuolto- ja kiertotalouskysymyksissä Euroopan komission, parlamentin ja alueiden komitean suuntaan. Asiantuntijatapaamisia 2–3 kertaa vuodessa työohjelmasta riippuen.

Kuntien maailman järjestö UCLG

Kuntaliitto on jäsenenä Kuntaliittojen maailman järjestössä United Cities and Local Governments (UCLG). Järjestö edistää hajautetun hallinnon kehittämistä eri maissa. Se tuo esiin paikallishallinnon ja kaupungistumisen näkökulman globaaleissa kysymyksissä kuten ilmastokysymyksissä ja pyrkii vaikuttamaan YK:n ja muiden maailmanlaajuisten organisaatioiden kannanottoihin ja sopimuksiin.

UCLG:n tavoitteena on saada aikaan maailman kunnallishallinnon peruskirja, YK:n hyväksymänä. Peruskirja vastaa periaatteiltaan Euroopan neuvoston paikallishallinnon peruskirjaa. Ensimmäisessä vaiheessa on työstetty kunnallishallinnon perusperiaatteet, jotka YK:N Habitat-järjestö hyväksyi jo vuonna 2009 Nairobissa (Basic principles, jotka Kuntaliitto on kääntänyt suomeksi.).

UCLG:n jäseninä on ainakin 155 kansallista kuntaliittoa ja yli tuhat yksittäistä jäsentä 140 eri maasta maailman laajuisesti. UCLG:n hallituksessa on yli 100 jäsentä. UCLG:n puheenjohtajistossa on useiden miljoonakaupunkien kaupunginjohtajia tai muita edustajia, mikä tuo järjestölle poliittista näkyvyyttä.

Järjestön hallitus kokoontui huhtikuussa Uruguayn Montevideossa, mitä edelsi järjestön kulttuurivaliokunnan nyt kolmatta kertaa järjestämä kulttuuriasioiden huippukokous Buenos Airesissa. Tämä kulttuurikokous esitteli laajasti eri maiden käytäntöjä kulttuuriasioissa – muunkin kuin ns. korkeakulttuurin osalta ja mm.

lähiöissä tapahtuvaa työtä. Lisäksi käsiteltiin kulttuurin merkitystä kaupunkien imagolle, matkailulle ja ylipäättään elinvoimaisen kaupunkikehityksen osana. Hallituksen kokouksessa päähuomion keräsivät kestävän kehityksen tavoitteiden jalkauttaminen, sekä järjestön päättävien elinten valinta Etelä-Afrikan Durbanissa marraskuussa pidettävässä kongressissa.

Järjestö valmistautuu kongressiinsa marraskuussa 2019, jolloin järjestön päättävät elimet nimetään. Esimerkiksi presidentin jatko tehtävässään on auki. Euroopan osalta valmistaudutaan siihen, että eurooppalaiset näkemykset otetaan vahvasti esiin valintoja tehtäessä. Kestävän kehityksen tavoitteiden jalkauttaminen on ajankohtaista ja samoin tasa-arvoasiat. Ruotsin valtion kolmen miljoonan euron tuki järjestön kehittämiseksi ovat myös olleet esillä. Kuntaliiton asiantuntijana järjestöyhteistyössä on toiminut Heikki Telakivi.

Kuntaliiton edustus CEMR:n ja UCLG:n toimielimissä

Kuntaliiton hallituksen työvaliokunta nimeää vaalikausittain CEMR:n Policy Committeeeseen neljä jäsentä ja neljä henkilökohtaista varajäsentä ottaen muun muassa tasa-arvolain kiintiösäännöksen huomioon. Luottamushenkilöedustajien on oltava kuntansa valtuuston jäsen tai kunnanjohtaja. Samalla Kuntaliiton työvaliokunta nimeää edustajansa myös CEMR:n tasa-arvokomiteaan ja hänelle varajäsenen. Varajäsenet eivät osallistu kokouksiin, kun varsinaiset jäsenet ovat läsnä. Policy Committeeen jäsenistä voidaan nimetä edustaja järjestön hallitukseen, Executive Bureau.

CEMR:llä on myös nuorten luottamushenkilöiden toimikunta (Committee of Young Local and Regional Elected Representatives), johon Kuntaliitto ei ole osallistunut. Nuorisotoimikunnan osalta Kuntaliitto on linjannut, että ensin seurataan toimikunnan toimintaa, ja sitten ratkaistaan, onko edellytyksiä liiton osallistumiseen. Tämä edellyttää nimittäin panostusta sekä henkilöresurssien osalta että matkakustannuksiin.

Pohjoismailla on yksi paikka CEMR:n hallituksessa. Pohjoismaiden kesken on sovittu jäsenestä noudattaen rotaatioperiaatetta. Liitolla voi olla edustaja hallituksessa myös ilman äänioikeutta.

Kuntaliiton hallituksen työvaliokunta nimeää edustajansa UCLG:n valtuustoon (Council) sekä hallitukseen. Hallituksen jäsenen on oltava UCLG:n valtuuston jäsen. Kun Kuntaliitolla on yksi paikka valtuustossa, edustaja on siten käytännössä sama sekä valtuustossa että hallituksessa. UCLG järjestää kolmen vuoden välein maailmankongressin. Seuraava maailmankongressi on marraskuussa Durbanissa Etelä-Afrikassa.

Liitteessä 3 on esitetty Kuntaliiton edustajat CEMR:n ja UCLG:n toimielimissä sekä toimielinten kokousaikataulut.

4 Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressi

Euroopan neuvosto on Euroopan vanhin ja laajin poliittinen yhteistyö- ja ihmisoikeusjärjestö, joka koostuu 47 jäsenvaltiosta. Neuvoston perustehtävä on ihmisoikeuksien, moniarvoisen demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen turvaaminen ja kehittäminen. Tärkein keino tässä työssä ovat sitovat normit ja niiden täytäntöönpanon valvonta. Euroopan neuvoston toimielimet ovat ministerikomitea, parlamentaarinen yleiskokous ja kunta- ja aluehallinnon kongressi. Neuvoston yhteydessä toimii Euroopan ihmisoikeustuomioistuin.

Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressi on myös Euroopan vanhin virallinen kuntien ja alueiden yhteistyöelin. Euroopan neuvosto perusti kongressin vuonna 1957, mistä lähtien Suomenkin kuntajärjestöt lähettivät sinne tarkkailijoita. Suomesta tuli neuvoston jäsen vuonna 1989, mistä lukien Suomi on lähettänyt kongressiin viralliset edustajansa.

Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressi maaliskuussa 2019. Kuva: Kuntaliitto.

Kunta- ja aluehallintokongressin päätavoitteena on vahvistaa ja edistää paikallis- ja aluehallintoviranomaisten poliittista, hallinnollista ja taloudellista itsehallintoa. Perusajatus on, että kansanvaltainen paikallishallinto lisää maanosan poliittista vakautta ja edistää ihmisoikeuksia.

Kongressin merkittävä saavutus on Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirja, jonka lähes kaikki neuvoston maat ovat ratifioineet. Niiden eduskunnat ovat hyväksyneet peruskirjan olevan voimassa lain tasoisena omissa maissaan. Peruskirja säätelee muun muassa kunnan ja valtion suhdetta, toimivallan ja talouden kannalta, joskin vain periaatteellisella tasolla.

Kongressi tekee vuosittain maaraportteja, eli antaa jäsenmaiden kunta- ja aluehallinnon tilasta selonteon, jonka pohjalta kongressi tekee suosituksia jäsenmaiden hallituksille mahdollisten ongelmien ja epäkohtien poistamiseksi. Suomen viimeisin raportti käsiteltiin kevätistunnossa vuonna 2017.

Kunta- ja aluevaalien tarkkailu on keskeinen osa kongressin toimintaa. Näiden merkitys korostuu etenkin ns. uudemmissa demokratioissa. Suomenkin viime kuntavaaleja tarkkailtiin neuvoston toimesta.

Tämän lisäksi kongressi tekee eri asiasisältöjä koskevia suosituksia ja kehittämishduksia.

Kongressin toimintaan on suuresti vaikuttanut meneillään oleva Venäjän maksamattomiin jäsenmaksuihin liittyvä tilanne. Mikäli Venäjä ei vastaisuudessaakaan maksa jäsenmaksujaan, koko neuvoston toiminta kärsii merkittävistä talousvaikeuksista. Myös Turkki on jättänyt jäsenmaksujaan maksamatta – tai Turkki luopui ns. suuren maksajan asemastaan. Tämä on vaikuttanut koko kongressin aseman arviointiin. Myös kongressin toiminta voi supistua. Tilanne on edelleen auki, ja Helsingissä 16.–17.5.2019 pidettävän ministerikomitean kokouksen yhteydessä asiaan odotetaan jonkinlaista selvitystä.

Muutoin kongressi on keskittynyt korruption vastustamiseen, *Mayors against Corruption* -teeman puitteissa kunnallis- ja aluehallinnon eettisiin kysymyksiin ja on käsitellyt maaraportteja. Sukupuolten tasa-arvo, ekstremismin vastustaminen sekä etiikka ovat olleet myös esillä. Vaalitarkkailut ovat edelleen tärkeä osa paikallisdemokratian perinteen vahventamista. Kongressin tarkkailijat olivat seuraamassa myös Suomen kuntavaaleja keväällä 2017. Kongressi on kustantanut nuorisoeidustajien osallistumisen kongressin täysistuntoon viime vuosina, mitä on pidettävä myönteisenä strategiana.

Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan ja väkivallan ehkäisystä, jonka Suomi on ratifioinut 2015 vaikuttaa monella tavoin kuntiin ja maakuntiin (ns.

Istanbulin sopimus). Neuvosto seuraa Suomen sopimuksen toteuttamisesta yleisemmin muutoin kuin kunta- ja aluehallintokongressin asiana. Myös Kuntaliitto osallistui ryhmän kuulemiseen sen laajalla kuulemiskierroksella Suomessa vuoden 2018 lopulla. Raportti valmistuu loppukeväällä 2019.

Suomen on Euroopan neuvoston puheenjohtajakausi alkoi marraskuussa 2018 ja päättyi toukokuussa 2019. Edellinen puheenjohtajuuskausi Suomella oli vuonna 1997.

Puheenjohtajakauden kauden painopisteinä ovat seuraavat aiheet:

- ihmisoikeus- ja oikeusvaltiojärjestelmän tukeminen ja puolustaminen
- tasa-arvo ja naisten oikeudet
- osallistuminen ja avoimuus
- nuoret ja
- radikalisoitumisen ehkäisy.

Euroopan Neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin täysistunnot Strasbourgissa ovat kaksi kertaa vuodessa maaliskuu- ja lokakuussa. Kongressilla on kaksi kamaria, aluekamari ja kuntakamari. Hallitus (Bureau) on kokoontunut täysistuntojen lisäksi noin kolme–neljä kertaa vuodessa. Valiokunnat ovat: Monitoring Committee (Seurantavaliokunta), Governance Committee (Hallintovaliokunta), Current Affairs Committee (Ajankohtaisasiain valiokunta).

Kuntaliitto vastasi kongressin hallituksen kokouksen järjestelyistä Kuntatalossa 1.3.2019.

Kuntamarkkinoilla 2018 Kuntaliitto järjesti seminaarin ”Euroopan neuvosto sukupuolten tasa-arvon ja ihmisoikeuksien edistäjänä”. Puhujina olivat Liisa Ansala, Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskunnan jäsen ja kongressin varapuheenjohtaja sekä sosiaali- ja terveysministeriön neuvotteleva virkamies Päivi Yli-Pietilä. Tilaisuudesta on Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin tiedote:

https://www.coe.int/en/web/congress/all-news-newsletter/-/asset_publisher/CR0prMtPOIKO/content/liisa-ansala-la-participation-politique-des-femmes-doit-etre-encouragee-au-niveau-local-?_101_INSTANCE_CR0prMtPOIKO_viewMode=view/

Paikallishallinnon näkökulma oli mukana Suomen puheenjohtajuuskaudellaan järjestämässä konferenssissa sukupuolistereotypioista ja niiden vähentämisestä maaliskuussa 2019.

Seuraavassa on varhaisempi kuva valtuuskunnasta toimikauden 2017–2020 alkaessa ja sen jälkeen tuoreempi kuva, jossa vain osa valtuuskunnasta on paikalla.

Suomen Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskunta toimikauden 2017–2020 alkaessa. Kuvassa vasemmalta Liisa Ansala, Joonas Könttä (varajäsen), Saara Ilvessalo, Pia Kauma, Irja Sokka (varajäsen), Juha Rostedt (varajäsen), Jani Kokko ja Atte Kaleva. Kuvasta puuttuvat varajäsenet Anni Ahlakorpi ja Juho Eerola. Kuva: Kuntaliitto.

Kuntaliiton International Forum -tapaamisessa 22.8.2018 vasemmalta oikealle Kristina Wikberg Kuntaliitosta, Liisa Ansala, Pia Kauma, Inkeri Sokka Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskunnasta. Kuva: Kuntaliitto.

Kuntaliitto oli osatoteuttajana oikeusministeriön RainbowRights-hankkeessa, jonka seminaari oli ensimmäisiä tilaisuuksia Suomen puheenjohtajakauden alussa. Kuntaliitto tuki hankkeessa kuntien yhdenvertaisuussuunnittelua.

Kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskunnan jäsenet on esitetty **liitteessä 4**. Seuraavan valtuuskunnan valinta on tehtävä syksyn täysistuntoon vuonna 2020, mikä merkitsee, että liiton hallituksen tulee tehdä esitys asiasta valtiovarainministeriölle niin, että ministerin nimityspäätös on kongressin Bureaun käsittelyssä syyskuun alussa 2020. Käytännössä liiton hallitus tehnee esityksensä toukokuussa 2020.

5 Kuntaliiton International Forum -tapaaminen

Kuntaliitto järjestää kerran vuodessa, yleensä elokuussa International Forum -tapaamisen Euroopan alueiden komitean Suomen valtuuskunnan, Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskunnan ja Kuntaliiton CEMR:n toimielinten ja työvaliokunnan jäsenille sekä puolueiden kunnallissihteereille.

Osallistujat ovat olleet tyytyväisiä mahdollisuudesta käsitellä yhdessä ajankohtaisia aiheita ja tutustua eri instituutioiden toimintaan ja niiden Suomen valtuuskuntien jäseniin. Vuonna 2018 olivat yhteiset teemat vaikuttamisessa ja EU:n tulevaisuus. Kuntaliiton johdon ja valtuuskunnan puheenvuorojen lisäksi tilaisuuteen yleensä pyydetään ulkopuolinen, korkean tason puhuja.

Kuntaliiton International Forum -tapaaminen 22.8.2018

Kuntaliiton hallituksen puheenjohtaja Sirpa Paatero kertoi Kuntaliiton roolista kansainvälisenä toimijana.

Kuntaliiton toimitusjohtaja (28.2.2019 asti) selvitti näkymiä Kuntaliiton tulevaisuudesta.

Vuonna 2018 kuultiin Jan Storaaslin kokemuksia ja näkemyksiä EU:n tulevaisuudesta ja suomalaisten vaikuttamisesta Brysselissä.

Alueiden komitean varapuheenjohtaja Markku Markkula keskusteleekin valtuuskunnan puheenjohtaja Pauliina Haijasaaren (selin) ja Kuntaliiton asiantuntija Anu Wikman-Immosen kanssa.

Euroopan alueiden Suomen valtuuskunnan jäsen Ilpo Heltimo.

CEMR:n Policy Committeeen varajäsen Risto Rautava ja Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin jäsen Liisa Ansala.

Valtuuskuntien jäseniä ja Kuntaliiton asiantuntijoita.

Alueiden komitean valtuuskunnan jäseniä ja Kuntaliiton asiantuntijoita vasemmalta oikealle Sirpa Hertell, Markku Markkula, Erja Horttanainen Kuntaliitosta, Jari Andersson, Pauliina Haijanen, Patrik Karlsson, Anne Karjalainen, Anu Wikman-Immonen ja Ulla Karvo molemmat Kuntaliitosta.

6 Yhteistyö kuntien ja maakuntien kanssa kansainvälisissä asioissa

Kuntien ja maakuntien EU- ja kv-verkosto

Kuntaliitto tarjoaa kuntien ja maakuntien liittojen EU- ja kansainvälisiä asioita hoitaville yhteistyöforumin, jonka tarkoituksena on ajankohtaisen tiedon välittäminen sekä kokemusten vaihto sen jäsenten kesken. Verkoston toimintamuotoja ovat tapaamiset, joita järjestetään kaksi kertaa vuodessa sekä tiedon välittäminen ajankohtaisista EU- ja kansainvälisistä asioista. Tällä hetkellä verkostossa on 130 jäsentä. EU-kv-verkoston jäseniä kytetään mukaan myös Kuntaliiton kuntien ja maakuntien EU- ja kansainväliseen edunvalvontaan. Vuoden 2018 aikana verkostolta kysyttiin muun muassa kommentteja Kuntaliiton Suomen EU-puheenjohtajakauden tavoitteisiin sekä eurovaaliohjelmaan.

Imatran kaupunki kutsui verkoston koolle 70-vuotisjuhlien kunniaksi vuoden 2018 ensimmäiseen tapaamiseen. Imatralla tutustuttiin erityisesti rajat ylittävään yhteistyöhön. Ohjelmaan sisältyi käynti Svetogorskissa, jossa kaupunginjohtaja, piirijohdaja ja valtuuston puheenjohtaja esittelivät yhteistyötä Imatran ja Lappeenrannan kanssa.

Kuntaliiton kv- ja EU-verkosto vieraili Svetogorskissa Imatran tapaamisen yhteydessä kesäkuussa 2018.

Vuoden toinen tapaaminen oli Vantaalla, jolloin aiheina olivat muun muassa Suomen EU-puheenjohtajakausi, YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, maahanmuutto ja luonnollisesti Vantaan kaupungin kansainvälinen toiminta. Vuonna 2019 kevään tapaaminen järjestetään Oulussa.

Kuvassa osa Vantaan tilaisuuden osallistujista vasemmalta oikealle: Maria Backman Vaasasta, Tea Laitimo Imatralta, Kati Korhonen Lappeenrannasta, Terhikki Lehtonen Salosta, Piia Rantala-Korhonen Oulusta ja Laura Parsama Vantaalta.

Ystävyyskuntatoiminta

Suomalaisilla kunnilla on yli 1000 ystävyyskuntasuhdetta, eniten Pohjoismaissa, Venäjällä ja Baltian maissa.

Ystävyyskuntatoiminta on muuttunut entistä tavoitteellisemmaksi ja siinä haetaan hyötyjä kunnan ja sen alueen elinvoimalle sekä asukkaiden hyvinvoinnille. Yleisenä käytäntönä on ollut, että ystävyyskuntatoiminnassa, kuten kunnan kansainvälisessä toiminnassa muutoinkin, tehdään entistä enemmän koko kunnan ja maakunnan alueen toimijoiden yhteistyötä – siis korkeakoulujen, ammattikorkeakoulujen, kauppakamarin ja elinkeinoelämän yhteistyön eikä yksinomaan kunnan hallinnon kannalta.

Kuntaliitto seuraa kuntien ystävyyskuntatoimintaa tekemällä määräajoin kyselyitä toiminnasta ja sen laajuudesta. Viimeksi vuonna 2015 tehtiin kyselyt Venäjälle ja Kiinaan suuntautuvasta ystävyyskuntatoiminnasta. Kuntaliitto ylläpitää tietokantaa olemassa olevista ystävyyskunta- tai yhteistyösuhteista.

Suomi-Viro ystävyyskuntakongressi Pärnussa on 24.–25.5.2019. Kongressi järjestetään yhteistyössä Pärnun kaupungin ja Viron Kuntaliiton kanssa. Teemoina ovat muun muassa EU ja kunnat ja ystävyyskuntatoiminnan hyvät käytännöt. Työryhmissä käsitellään muun muassa kestävästä kehityksestä sekä kulttuuripääkaupunkiasioita.

Kongressissa allekirjoitetaan Suomen ja Viron kuntaliittojen välinen yhteistyösopimus.

Suomen Viron lähetystö on myös kiinnostunut tukemaan suomalaisten ja virolaisten kuntien ystävyyskuntayhteistyötä.

Suomi-Unkari ystävyyskuntakongressi on Hämeenlinnassa 12.–14.2019. Kongressissa käsiteltäviä aiheita ovat

- Digitalisaation ja älykkäiden kaupunkien mahdollisuudet
- Kuntien ja kaupunkien houkuttavuus ja elinvoima
- Ikääntyvä yhteiskunta
- Koulutus ja oppiminen

Suomi-Unkari -ystävyysskuntakongressin järjestelyissä Kuntaliiton rooli on ollut vähäisempi ja suoria, kahdenkeskisiä yhteyksiä sikkäläisten kuntaliittojen kanssa ei viime aikoina ole juuri ollut. Unkarissa on kuusi liittoa edelleen, joka puolueella. Unkarilaiset eivät ole kovin aktiivisia esimerkiksi CEMR:ssä.

Edellinen Suomalais-venäläisen ystävyyskuntakongressi oli 22.–24.5.2017 Turussa. Seuraava ystävyyskuntakongressi on kutsuttu Venäjälle, Tveriin touko–kesäkuussa 2020. Kuntaliitto on aloittanut kongressin järjestelyt yhteistyössä Suomi-Venäjä Seuran, Hämeenlinnan kaupungin, Suomen Moskovan suurlähetystön ja Venäjän Suomen suurlähetystön kanssa.

Kuntaliitto on osallistunut joidenkin kuntien ystävyyskuntatapaamisiin esimerkiksi Turun pohjoismaisten ystävyyskuntien, Göteborgin, Århusin ja Bergenin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusseminaariin syyskuussa 2018.

Kaupunkikehityksen parhaat käytännöt

Urbanismisäätio on järjestänyt suomalaisen kaupunkikehityksen huippuosajille ja keskeisille vaikuttajille suunnattua ”Maailman parhaat kaupungit – kokemusten juurruttaminen Suomeen” -kutsukurssia. Vuoden 2018 alusta toimintatapa siirrytti Suomen Kuntasäätioille. Kurssien ja niihin liittyneiden opintomatkojen tulokset on analysoitu ja raportoitu parhaina käytäntöinä Suomessa sovellettaviksi:

<http://kuntasaatio.fi/urbanismi/>

Kuntaliiton asiantuntijat (Kauko Aronen koordinoijana) ovat olleet aktiivisia kutsukurssin toteuttamisessa ja kurssien kokemusten raportoinnissa. Toimintatapa on osoittautunut sekä suosituksi että tuloksekkaaksi.

Viestintä

Kuntaliitto seuraa laajasti sekä Suomessa että Brysselissä EU- ja kansainvälisiä asioita kuntien ja maakuntien näkökulmasta ja tiedottaa niiden toiminnan kannalta ajankohtaisista asioista sekä edunvalvonnasta.

Kuntaliitto välittää tietoa ajankohtaisista EU- ja kansainvälisistä asioista seuraavien kanavien kautta:

- EU ja kansainvälisyys -uutiskirjettä julkaistaan 6-7 kertaa vuodessa suomeksi sekä ruotsiksi, EU och Världen.
- Verkkopalvelu International Forum <http://internationalforum.fi> kokoaa tietoa kuntien ja maakuntien EU- ja kansainvälisistä asioista ja se toimii kolmella kielellä: suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Sivusto tuo esille kuntien ja koko kuntakentän monipuolista kansainvälistä toimintaa ja tarjoaa tietoa muun muassa kansainvälisestä yhteistyöstä, kunta-alan kv-toimijoista sekä kuntia koskettavasta päätöksenteosta ja edunvalvonnasta. Sivustolla julkaistaan mm. Euroopan komission, Euroopan alueiden komitean, CEMR:n, UCLG:n sekä suomalaisten kuntien ja maakuntien liittojen uutisia. Suurin osa uutisista tulee eri lähteistä palveluun RSS-syötteenä mutta myös Kuntaliiton ja sidosryhmien omia uutisia sekä blogeja julkaistaan.
- EU- ja kansainväliset asiat Kuntaliiton verkkosivuilla:
<https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelu/eu-ja-kansainvalisyys>
<https://www.kommunforbundet.fi/sakkunnigtjanster/eu-och-internationell-verksamhet>

Kuntaliiton englanninkielisillä verkkosivuilla esitellään Suomen kuntajärjestelmää sekä Kuntaliiton toimintaa: <https://www.localfinland.fi/>

EU ja kansainvälisiä asioita voi seurata myös Twitterissä: [@KLBryssel](https://twitter.com/KLBryssel) sekä Instagramissa: [@kuntaliitto_international](https://www.instagram.com/kuntaliitto_international)

7 Yhteistyö sisarjärjestöjen kanssa

Yhteistyö pohjoismaiden liittojen kanssa

Perinteisesti Kuntaliiton lähimmät sisarjärjestöt ovat pohjoismaiden kuntaliitot. Näitä ovat Ruotsin kunta- ja maakäräjäliton (tässä katsauksessa jatkossa käytetään lyhyemmin nimitystä Ruotsin kuntaliitto) – Sverges Kommuner och Landsting (SKL), Norjan kuntaliitto – Kommunsektorens organisasjon (KS), Tanskan liitto – Kommunenes Landsforening (KL) ja Islannin liitto – Samband Islenskra Sveitarfelaða. Myös Tanskan maakuntien liiton kanssa on yhteistyötä (Danske Regioner).

Yhteistyö on monipuolista. Pohjoismaisten kuntaliittojen johtajilla on säännölliset tapaamisensa ja liittojen asiantuntijat ovat oman alansa yhteistyössä. Kuntatalouden, lakiasioiden, demokratian, tasa-arvon, maahanmuuton, sosiaali- ja terveysasioiden sekä ympäristön mukaan luettuna energia ja kiertotalous aihealueilla on omat yhteistyöverkostonsa. Kansainvälisistä asioista vastaavien verkosto on laajentunut myös Baltian maiden liittoihin. Yhteistyötä tehdään myös turvallisuusasioissa. Verkostoissa tehdään yhteistä edunvalvontaa, seurataan ajankohtaisia muutoksia eri maissa ja syvennetään tietämystä. Verkostot voivat myös toteuttaa yhteisiä kehittämisprojekteja.

Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin hallituksen kokouksen 1.3.2019 yhteydessä Suomen ja Ruotsin kuntaliittojen hallitusten puheenjohtajat Sirpa Paatero ja Anders Knappe tapasivat Kuntaliitossa.

Norjan kuntaliiton puheenjohtaja Gunn Marit Helgesen työhuoneessaan. Kuva: Kuntaliitto.

Ruotsin kuntaliiton varapuheenjohtaja Lena Micko. Lena Mickolla on suomalaisia juuria Pajalasta. Kuva: Kuntaliitto.

Suunnitteilla on myös pohjoismaisten kuntaliittojen puheenjohtajien säännölliset tapaamiset Ruotsin Kuntaliiton puheenjohtajan Anders Knapen ehdotuksesta.

Kuntaliiton Brysselin toimisto on läheisessä yhteistyössä pohjoismaiden liittojen toimistojen kanssa. Ne ovatkin ovat samalla käytävällä Euroopan kuntatalossa, jossa on myös CEMR:n toimisto. Myös suomalaisten aluetoimistojen edustajien kanssa ollaan säännöllisesti yhteyksissä. Pohjoismaiden liittojen kanssa ei ole tehty muodollisia yhteistyösopimuksia.

Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressi kokoontuu säännöllisesti pohjoismaiden valtuuskuntien kanssa. Alueiden komitean pohjoismaisilla valtuuskunnilla yhteistyötä on asiakohtaisesti. Samoin pohjoismaiden CEMR:n valtuuskuntien jäsenillä.

Kuntaliitolla on ollut vuodesta 2013 asiantuntijavaihtoa pohjoismaiden liittojen kesken. Kuntaliiton asiantuntijat ovat tutustuneet jonkin pohjoismaisen liiton toimintaan yhden–kolmen kuukauden ajan. Vuodesta 2016 lähtien on ollut myös mahdollisuus asiantuntijavaihtoon Brysselin toimistossa. Kuntaliitosta pohjoismaisten liittojen toimintaan on käynyt tutustumassa demokratian ja tutkimuksen, kaupunkipolitiikan, lakiasiain, kuntatalouden ja sosiaalihuollon asiantuntijat. Pohjoismaisen asiantuntijavaihtonsa aikana Ruotsinkielisten ja kansainvälisten asioiden johtaja Kristina Wikberg haastatteli marraskuussa 2018 kuntaliittojen tulevaisuudesta pohjoismaisten kuntaliittojen puheenjohtajia ja toimitusjohtajia. Vuoden 2018 keväällä Norjan liiton Brysselin toimiston EU-asiantuntija vieraili Kuntaliitossa kuukauden pituisen jakson.

Pohjoismaiden käytäntöihin tutustutaan sekä verkostojen puitteissa että erillisillä tutustumismatkoilla, joissa usein on kuntien edustajia mukana.

Ruotsin kuntaliiton kanssa on neuvoteltu liiton kehittämän arviointityökalu ns. Kuntakompassin käyttöön otosta Suomessa. Arviointityökalu on muokattu kunnan toimintaan sopivaksi, ja kuntaa tarkastellaan kansalais- ja käyttäjänäkökulmasta. Hankkeen tarkoituksena on antaa kuntakompassi testattavaksi rajatulle joukolle suomenruotsalaisia pilottikuntia. Seuraavassa vaiheessa työkalu käännetään suomeksi ja tarjotaan koko Suomen kuntakentän käyttöön.

Kuntaliiton ammatillisen koulutuksen erityisasiantuntija oli asiantuntijavaihdossa Brysselin toimistossa. Vaihdon aikana komission ammatillisesta, oppisopimus- ja aikuiskoulutuksesta vastaavat viranhaltijat vierailivat Kuntaliiton Brysselin toimistossa. Kuvassa vasemmalta oikealle komission ammatillisen koulutuksen yksikön varajohtaja Joao Santos, Kuntaliiton Brysselin toimiston johtaja Ulla Karvo, komission yksikön johtaja Dana-Carmen Bachmann (European Commission Unit for VET, Apprenticeships and Adult Learning) ja ammatillisen koulutuksen erityisasiantuntija Maarit Kallio-Savela.

Esimerkkejä ajankohtaisista asioista pohjoismaisten Kuntaliittojen yhteistyössä

Seuraavassa on joitakin **esimerkkejä** pohjoismaisten Kuntaliittojen verkostoyhteistyön ajankohtaisista sisällöistä. Pohjoismaiset verkostot on esitetty **liitteessä 5** osana kaikkia Kuntaliiton kansainvälisiä verkostoja. **Liitteessä 6** pohjoismaisten verkostojen tiedot ovat ruotsiksi.

Aluekehityksen ja koheesiopolitiikan asiantuntijoiden verkosto

Pohjoismaisten kuntaliittojen aluekehityksen ja koheesiopolitiikan asiantuntijat tapasivat Ruotsin kuntaliitossa (Sveriges kommuner och landsting) marraskuussa 2018. Kuntaliitosta mukana oli kehittämispäällikkö Annukka Mäkinen. Kaksipäiväisessä tapaamisessa käytiin läpi Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Suomessa käynnissä olevia alue- ja paikallishallintoa koskevia uudistuksia. Lisäksi keskusteltiin kansallisesta aluekehityksestä ja EU:n koheesiopolitiikkaan liittyvistä edunvalvonta-

tavoitteista. Seuraava aluekehityksen ja elinkeinopolitiikan asiantuntijoiden tapaaminen on toukokuussa 2019 Kööpenhaminassa. Kuntaliiton asiantuntijana työryhmässä on Annukka Mäkinen.

Pohjoismaisten kuntaliittojen aluekehitysasiantuntijoiden tapaaminen Kööpenhaminassa toukokuussa 2019. Kuva: Kuntaliitto.

Pohjoismaisten kuntaliittojen demokratia ja johtaminen -verkosto

Verkosto kokoontuu ainoastaan kerran vuodessa, vuorovuosin eri Pohjoismaissa. 15.–16.5. 2019 kokoontumisen järjestämisvuorossa on Norjan kuntaliitto KS. Tapaamisissa käsitellään kulloinkin ajankohtaisiksi koettuja demokratiaan ja johtamiseen liittyviä aiheita. Viime vuonna Ruotsin Kuntaliiton n järjestämässä tapaamisessa aiheina olivat muun muassa kuntauudistukset, demokraattisen järjestelmän haasteet, vaalien välinen osallistuminen, valtion ohjaus, poliittinen johtaminen sekä muut ajankohtaiset asiat eri maissa.

Vuoden 2019 teemoina ovat muun muassa kuntien itsehallinnon ja kuntademokratian tila Pohjoismaissa, kuntademokratian hyvät käytännöt, luottamushenkilöiden uhkailu sekä muut eri maiden ajankohtaisasiat. Kuntaliiton asiantuntijoina ovat Marianne Pekola-Sjöblom ja Kristina Wikberg.

Kuntaliiton Ida Sulin osallistuu kokoukseen Kuntakompassista Ruotsin kuntaliiton Gunnar Gidenstamin kanssa. Kuva: Kuntaliitto.

Pohjoismaisten kuntaliittojen ikäihmisten palvelujen asiantuntijaverkosto

Pohjoismaisten kuntaliittojen (Suomi, Ruotsi, Norja ja Tanska) ikäihmisten palvelujen asiantuntijaverkosto kokoontuu kerran vuodessa vaihtamaan ajankohtaisia tietoja uudistuksista ja parhaista käytännöistä. Kokoontumiset ovat vuoron perään eri maassa. Vuonna 2018 tapaaminen oli Oslossa, missä käytiin läpi perusterveydenhuollon lääkäreiden saatavuutta, ikäihmisten asumisen kehittämistä ja eri maiden kokeiluja henkilöstön rekrytoinnissa ja asiakasohjauksessa. Pohjoismaille yhteistä on väestön ikääntyminen sekä puute osaavasta hoito- ja lääkärihenkilöstöstä. Kuntaliiton edustajina kokouksessa olivat Mari Patronen ja Hannele Häkkinen.

Pohjoismaiden innovaatioyhteistyön verkosto

Pohjoismaiset kuntaliitot ja ao. maiden innovaatiosta vastaavat ministeriöt/yhtiöt kokoontuvat säännöllisesti innovaatioyhteistyön merkeissä kasvokkaiseen tapamiseen kerran vuodessa ja kuukausittain skype-tapaamisin. Kuntaliiton Suomen edustaja ryhmässä on innovaatio-asiantuntija Tuula Jäppinen kuntakehitys, johtaminen ja tutkimus -yksiköstä. Kööpenhaminassa järjestettyyn Nordic Innovation Campiin osallistui Marianne Pekola-Sjöholm samaisesta yksiköstä. Verkosto toteutti yhteispohjoismaisen julkisen sektorin innovaatiokyselyn 2018, esitteli sen alustavat tulokset OECD:n julkisten innovaatioiden seminaarissa marraskuussa 2018; yhteisjulkaisu innovaatio toiminnasta Pohjoismaissa valmistuu syksyllä 2019.

Osana KDJ:n tutkimus- ja innovaatiotoimintaa järjestettiin 2-päiväinen vierailu yhdessä eri ministeriöiden ja kaupunkien kanssa tanskalaisen julkisen sektorin innovaatiojohtajille elokuussa.

Pohjoismaisten ja Baltian maiden kuntaliittojen kansainvälisistä asioista vastaavien verkosto

Kansainvälisistä asioista vastaavien verkosto tapaa vuosittain. Tapaamisia voi olla myös eri kokousten yhteydessä ja muutenkin pidetään yhteyttä. Ajankohtaisten EU-, kansainvälisten ja kunkin järjestäjämäan asioiden lisäksi aiheina ovat muun muassa yhteistyö ja edustukset CEMR:ssä ja UCLG:ssä. Vuoden 2018 kokous oli Liettuan kuntaliiton järjestämänä, Klaipedan kaupungissa. Aiheina olivat verkoston ajankohtaisten asioiden lisäksi mm. Itämeren alueen, Liettuan ja Klaipedan kaupungin ympäristöasiat, elinvoima, tutkimus ja kehittäminen sekä koheesiopolitiikka. Erityisesti matkailu oli Kuurin kynnäs dyyni -saareen (Curonian Split) tehdyn maastokäynnin aiheena. Seuraava tapaaminen syyskuun alussa 2019 on Norjan kuntaliiton kutsumana Kirknesissä. Klaipedassa Kuntaliittoa edustivat Erja Horttanainen ja Sinikka Mikola.

Pohjoismaisten kuntaliittojen juristiverkosto

Pohjoismaiden sisärjestöjen juristiverkosto kokoontuu säännöllisesti vuoden, kahden välein. Vuonna 2019 kokous oli Tukholmassa ja vuonna 2020 Kuntaliitto isännöi verkostokokousta. Verkosto käy läpi eri Pohjoismaissa ajankohtaisia yhteisiä oikeudellisia kysymyksiä ja kehityshankkeita. Viimeksi aiheina ovat olleet erityisesti rakenneuudistukset, tietosuoja ja valtioneuvoston tukiasiat.

Pohjoismaisen kuntatalousyksiköiden verkosto

Pohjoismaiden kuntaliittojen kuntatalousyksiköiden vuotuinen tapaaminen pidettiin vuonna 2018 Norjan kuntaliiton järjestämänä Huippuvuorilla. Teemoina olivat mm. kuntien elinvoima, valtioneuvoston järjestelmät, demografinen kehitys sekä henkilöstöresurssit ja osaaminen. Vuoden aikana pohjoismaisten kuntatalousyksiköiden kanssa on käyty myös muuta keskustelua ja viestien vaihtoa, esimerkiksi verotuskysymyksistä, rahoitusperiaatteesta ja kuntasektorin pankkiyhteistyöstä.

Pohjoismaisten kuntaliittojen yhteistyö maahanmuuttoasioissa

Pohjoismaiden kuntaliittojen maahanmuuttovastaavien verkosto on Islannin, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan kuntaliittojen yhteinen verkosto, johon kuuluu 2–3 maahanmuuttoasioita hoitavaa henkilöä kustakin liitosta. Verkosto kokoontuu yleensä kerran vuodessa. Kukin kuntaliitto on vuorollaan järjestämistä vastuussa. Lisäksi verkosto käsittelee ajankohtaisia asioita sähköpostiryhmänä. Verkosto ko-

koontui vuonna 2016 Brysselissä ja vuonna 2017 Helsingissä ja Porvoossa Kuntaliiton kutsusta. Vuoden 2018 kokous oli Norjassa Bergenissä. Vuoden 2019 kokous on toukokuussa Islannissa. Asioina vuoden 2019 tapaamisessa ovat muun muassa pakolaisten vastaanotto, kotouttaminen sekä asuntoasiat. Erja Horttanainen ja Anu Wikman-Immonen kuuluvat Kuntaliiton asiantuntijoina verkostoon.

Yhteistyö Ruotsin pienten kuntien neuvottelukunnan kanssa

Ruotsin Småkom (De småkommunernas samverkan) kutsui Kuntaliiton pienten kuntien neuvottelukunnan vuosikokoukseensa 25.–27.4.2018. Neuvottelukunnasta ei ollut varsinaisia osallistujia, sen sijaan delegaatiossa oli mukana Kuntaliiton maaseutu- ja pienkunta-asioiden erityisasiantuntija Taina Väreen lisäksi Kuntaliiton tutkimuspäällikkö Marianne Pekola-Sjöblom, Vaasan sairaanhoitopiirin entinen johtaja sairaalaneuvos Göran Honga sekä erityisasiantuntija Ann-Sofi Backgren maaseutupolitiikan neuvottelukunnan alaisesta Idnet -verkostosta. Suomalaiset pitivät kaikkiaan kolme puheenvuoroa, aiheina sote-uudistus, pienet kunnat sekä asuminen maaseudulla.

Pohjoismaisten kuntaliittojen ympäristöryhmä

Pohjoismaisten kuntaliittojen ympäristöryhmä tapaa säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa. Yhteistyötä tehdään ympäristö-, ilmasto- ja energia, liikenne- sekä jäte- ja kiertotalousasioissa. Viimeisimmässä Kuntaliiton järjestämässä pohjoismaisen verkoston tapaamisessa lokakuussa 2018 aiheina olivat muun muassa Kuntaliiton ja kuntien ilmastonmuutostyö, Agenda 2030 ja kestävä kaupunkikehitys, kiertotalous sekä ajankohtaiset EU-asiat kuten vesipuitedirektiivi. Suomalaisen kuntien infrastruktuuri ilmasto- ja ympäristötyön tukijana ja Pohjoismaiden neuvoston rahoittama kiertotalousprojekti olivat myös tapaamisen sisältöinä. Myös yhteistyöstä CEMR:n kanssa keskusteltiin. Ympäristöryhmän asiantuntijoina Kuntaliitosta ovat Miira Riipinen, Tuulia Innala ja Johanna Vilkuna sekä Vesa Peltola.

Pohjoismaisten kuntaliittojen ympäristöverkosto toimii pohjoismaisen yhteistyön ja jäsenmaiden kokemusten vaihdon edistämiseksi ajankohtaisissa kuntien toimintaan liittyvissä ympäristö- ja ilmastonmuutosasioissa. Verkoston avulla pyritään myös vaikuttamaan EU-tason säätelyyn ja edunvalvontaan. Verkoston aiheina ovat myös energia-, jäte- ja kiertotalousasiat.

Muuta pohjoismaista yhteistyötä

Usein sisarliittojen avustuksella Kuntaliiton asiantuntijat ovat yhteistyössä myös pohjoismaisten kuntien kanssa kuntien ja Kuntaliiton opintomatkojen ja asiantuntijatiedon välittämisessä. Seuraavassa on pari esimerkkiä.

Tutustumismatka Tanskan terveydenhuoltoon

Kuntaliiton sote-yksikkö järjesti tutustumismatkan Tanskan terveydenhuoltoon 18.–19.2.2019. Matkalla olivat Kuntaliiton, Uudenmaan liiton ja Helsingin edustajat. Sekä Tanskan Kuntaliitto, Alueiden liitto että Hvidovren sairaala ja Kööpenhaminan kaupunki esittelivät näkemyksiään nykyisestä Tanskan terveydenhuollosta ja Tanskan hallituksen ehdotuksesta. Tanskan hallitus julkaisi 16.1.2019 ehdotuksen terveydenhuollon uudistamiseksi nimellä ”Potilas ensin – läheisyys, yhteenkuuluvuus, laatu ja potilaan oikeudet”. Ehdotuksen tavoitteena on tuoda terveydenhuolto lähemmäksi potilasta sekä parantaa terveystalvelujen laatua ja potilaan oikeuksia. Hallituksen mielestä vuonna 2007 maakuntien (14 kpl) tilalle luodut alueet (5 kpl) eivät ole onnistuneet terveydenhuollon kehittämässä. Hyvät käytännöt eivät ole levinneet. Sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa on suuria eroja kuntien ja alueiden välillä. Ehdotuksen tavoitteena on vahvistaa perusterveydenhuoltoa ja lisätä sairaaloiden, omalääkäreiden ja kuntien terveydenhuollon yhteistyötä potilaan parhaaksi. 5.6.2019 pidettävien vaalien jälkeen ratkeaa toteutuuko uudistus, kun vaalien voittajat ovat selvillä.

Asiantuntijaluentoja

Esimerkiksi vuoden 2018 kuntamarkkinoilla Gävlen kaupungin viestintäpäällikkö Johan Adolfsson esitteli kaupungin kehittämää normikriittistä viestintää ja kuntien tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusverkoston seminaarissa Göteborgin perusopetuksen ihmisoikeuskontrolleri Antti Ylinen esitteli Göteborgin kaupungin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen politiikkaa ja käytäntöjä.

Yhteistyö Baltian liittojen kanssa

Läheisimmät kahden keskiiset yhteistyösuhteet Baltian maista on Viron kanssa. Yhteistyö Viron liittojen kanssa on liittynyt erityisesti ystävyyskuntayhteistyöhön, tietoyhteiskunta- ja ympäristöasioihin. Kuntaliiton Brysselin toimisto tekee yhteistyötä Baltian liittojen toimistojen kanssa. Muiden Baltian liittojen kanssa yhteistyötä on CEMR:n ja edellä mainitussa pohjoismaisten ja Baltian maiden kansainvälisistä asioista vastaavien verkostossa.

Kuntaliiton työvaliokunta vieraili Viron kuntaliitossa (Eesti Linnade ja Valdade liit) elokuussa 2018. Esillä olivat järjestöjen tuleva yhteistyö, maiden itsenäisyyden satavuotisjuhlat ja lähempi poliittisen tason yhteistyö – sekä suomalaisten osalta tutustuminen Viron juuri yhdistyneeseen uuteen kuntaliittoon. Myös ystävyyskuntatoiminnan päivittäminen tähän päivään – mitä Suomen Viron suurlähettiläs on osaltaan edistänyt, oli esillä.

Viron kaupunkikuntien Eesti Linnade Liit ja maalaiskuntien liitto Eesti Maaomavalitsuste Liit ovat yhdistyneet kuntarakennemuutuksen myötä. Maaliskuun alusta

Kuva: Kuntaliitto.

2018 Virossa on vain yksi kuntaliitto, Eesti Linnade ja Valdade liit. Suomalaisilla kunnilla on ollut noin 200 virolaista ystävyyskuntaa. Kuntarakenneuudistuksen jälkeen myös ystävyyskuntasuhteisiin on tullut muutoksia.

Kuntaliitto ja Viron aikaisemmat liitot solmivat yhteistyösopimuksen vuonna 2015 ajalle 2015–2018. Sopimuskausi on nyt päätymässä ja uusi sopimus allekirjoitetaan Pärnun ystävyyskuntakongressissa.

Tulevaisuuden kunnan digitalisaatio -projekti, TukuDigi-projekti on vuoden aikana käynyt aktiivista vuoropuhelua Viron kuntaliiton kanssa digitalisaatiosta. Virossa luotu kuntien käyttöön sähköinen kokousjärjestelmä avoimella lähdekoodilla. Projektissa on tehty selvitystä ohjelmiston käytettävyydessä Suomen kunnissa ja kar-toitettu halukkaita kuntia yhteistyön kehittämään ratkaisua, joka perustuu uudelle teknologialle.

Kuntaliiton hallituksen puheenjohtaja Sirpa Paatero ja toimitusjohtaja Jari Koskinen lähettivät onnittelunsa sata vuotiaalle Virolle 24.2.2018. Myös kunnat muistivat monin tavoin 100-vuotiaasta Virola. Kuntaliitto kokosi tietoja kuntien onnitteluista ja juhlatapahtumista. Tiedot saatiin 16 kunnalta.

Suomen Viron lähetystö on aktiivisesti myötävaikuttanut suomalaisten ja virolaisten kuntien yhteistyöhön.

Venäjä-yhteistyö

Kuntaliiton yhteistyö Venäjän suuntaan on enimmäkseen liittynyt kuntien ja maakuntien ystävyyskuntatoimintaan ja yhteistyöhön Suomi-Venäjä Seuran kanssa. Seuraavan kongressi pidetään Tverissä ja sen järjestelyt on aloitettu. Samalla selvitetään yhteistyötahoja Venäjällä muun muassa yhteyksiä Venäjän valtakunnalliseen kuntaliittoon, Kongressiin.

Venäjällä on useampi kuntia ja alueita edustava järjestö, joista keskeisiä ovat: Venäjän valtakunnallinen kuntaliitto (Kongressi), Venäjän kaupunkiliitto ja Venäjän federaation pienten kaupunkien liitto (**liite 7**).

Ystävyyskuntakongressin yhteydessä Kuntaliitto ja Venäjän kaupunkiliitto allekirjoittivat aiepöytäkirjan venäläisen osapuolen toiveesta. Yhteistyön aiheena on etenkin hyvin käytäntöjen vaihtaminen. Venäjän kaupunkiliitto järjestää vuosittain hyvien käytäntöjen foorumin, jonne myös suomalaisia kuntia ja Kuntaliitto on kutsuttu. Kuntaliitto osallistui maaliskuussa 2018 Bishkekissä järjestettyyn foorumiin ja välitti myös tietoa suomalaisten kuntien parhaista käytännöistä. Helsinki, Kerava, Kuusamo, Kuopio ja Pohjanmaan liitto lähettivät kuvaksiaan järjestäjille. Keravan kaupunkikehityksestä Emmi Malin osallistui itse foorumiin ja esitteli Keravan osallisuusmallia. Sinikka Mikola Kuntaliitosta välitti puheenjohtaja Sirpa Paateron terveiset.

Venäläisten ja kirgisialaisten lisäksi foorumissa oli osallistujia Kiinasta, Koreasta, Kyprokselta, Saksasta, Turkista, USA:sta. Kuvassa vasemmalta Bill Boerum USA:n kansainvälisestä ystävyyskaupunkiyhdistyksestä, Dongsoo Han, Korean kaupunkien pormestarien liiton puheenjohtaja, Fahri Solak, Turkin Maailman Kuntien Liiton pääsihteeri, Emmi Malin Keravalta ja Sinikka Mikola Suomen Kuntaliitosta.

Kiina-yhteistyö

Kuntaliitto on vuodesta 1991 (silloinen kaupunkiliitto) lähtien ollut yhteistyössä kiinalaisen ystävyyskuntaorganisaation Chinese People's Association for Friendship with Foreign Countries, CPAFFCin kanssa. Tavoitteena on ollut luoda virallisia yhteyksiä ja tukea kuntien mahdollisuuksia löytää yhteistyökumppani Kiinasta. Viralliset ystävyyskuntasuhteet Kiinassa ovat edellytys muun muassa elinkeinoelämän yhteistyölle. Kuntaliiton ja sen kiinalaisen yhteistyökumppanin valtuuskunnat ovat vierailleet toistensa luona. Viimeisin Kuntaliiton vierailu oli vuonna 2013 ja kiinalaisten vierailu Suomeen vuonna 2011.

Vuonna 2015 selvitettiin suomalaisten kuntien ystävyyskuntasuhteita Kiinaan yhteistyössä Suomen Pekingin suurlähetystön kanssa.

Kiinan ja Suomen presidentit allekirjoittivat maitten välisen yhteistyöpöytäkirjan vuonna 2017. Kiinalaisen osapuolen toiveesta lisättiin maininta, että edistetään myös kuntien ja maakuntien yhteistyötä. Kuntaliitto järjesti yhteistyössä ulkoministeriön kanssa kesäkuussa 2018 tapaamisen niille noin 20 kunnalle ja maakunnalle, joilla on yhteistyö kiinalaisen yhteistyökumppanin kanssa.

Ulkoministeriössä on lähinnä valtionhallinnon eri toimijoille tarkoitettu Kiina-verkosto, jonka toimintaan myös Kuntaliitto on osallistunut. Kaupunkien C21-verkosto ollaan myös ministeriön toimesta kutsumassa mukaan tähän yhteistyöhön.

Yhteistyö muiden järjestöjen ja tahojen kanssa

Tulevaisuuden kunnan digitalisaatio, TukuDigi -projekti teki helmikuussa vierailukäynnin Hollannin kuntaliittoon (VNG) teemana kuntien digitalisaatio. Yhteisten keskustelujen pohjalta tehdään selvitystä Hollannissa käytettävien työkalujen hyödynnettävyydestä Suomessa ja Kuntaliitossa.

Yhteistyö muiden eurooppalaisten sisarliittojen kanssa suurelta osin tapahtuu CEMR:n puitteissa, sen työryhmissä ja toimielinten kokouksissa. Asiantuntijoilla on myös suoria yhteyksiä myös muihin kuin pohjoismaisiin sisarliittoihin, kaupunkeihin ja muihin kansainvälisiin yhteistyötahoihin ja organisaatioihin.

Merkittävää yhteistyötä on erityisesti ympäristöalan sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kansainvälisissä järjestöissä. Kuntaliitto on jäsenenä muun muassa kuntien eurooppalaisessa kestävä kehityksen järjestössä Local Governments for Sustainability, ICLEI sekä terveydenhuollon alan järjestössä HOPE (The European Hospital and Healthcare Federation). Kuntaliiton kansainvälisiä yhteistyöverkostoja on esitelty **liitteessä 5**.

Ilmastoyhteistyö

Kuntaliiton järjestämä 9., kuntien ja Kuntaliiton 20-vuotista ilmastotyötä juhlistava Kuntien Ilmastokonferenssi kokosi toukokuussa yhteen kuntien ilmastotyön toimijat. Konferenssissa oli painopisteenä kansainvälinen yhteistyö ilmastoasioissa. Konferenssi järjestettiin kaksipäiväisenä Helsingissä ja Tallinnassa. Tukholman kaupungin edustaja oli kertomassa heidän ilmastotyöstään. Vaasa esitteli twinning-hankettaan Belgian Ghentin kanssa liittyen EU:n Kaupunginjohtajien energia- ja ilmastosopimuksen toimeenpanoon. Helsinki kertoi kansainvälisen yhteistyön kokemuksista ja esitteli etenkin Kaupunginjohtajien energia- ja ilmastosopimusta sekä Climate-KIC-kumppanuutta ja siihen liittyviä hankkeita. Turun kaupunki analysoi kuntien kansainvälisen yhteistyön hyötyjä.

Kuntaliitto järjesti osana IlmastoKunnat-toimintaansa marraskuussa 2018 kunnille Covenant of Mayors (EU-komission ja CEMRI:n koordinoima kuntien ilmastoverkosto) kansallisen työpajan Kuntatalolla. Tavoitteena oli lisätä Suomen kuntien ilmastotyön kv-näkyvyyttä ja tukea verkostoitumista ilmastoasioissa.

ESN – European Social Network

ESN – European Social Network toiminnassa vuonna 2018 ajankohtaista on ollut talouspolitiikan EU-ohjausjakson kommentointi sosiaalipalvelujen näkökulmasta. Otettiin kantaa eurooppalaisen ohjausjakson Suomea koskeviin politiikkapainotuksiin, sote-uudistuksen problemaattisuuteen, tuotiin esille Suomessa kehitettyjä käytäntöjä kokemusasiantuntijuudessa. Lisäksi ESN:n toimintaa tehtiin tutuksi Suomessa syksyllä järjestetyllä lehdistötilaisuudella.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallintofoorumin tiedonhankintamatka Iso-Britanniaan

Alueiden ja kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallinto- AKUSTI-foorumin järjestyksessään kolmas tiedonhankintamatka suuntautui Iso-Britanniaan (11.–14.11.2018), jossa mielenkiinnon kohteina olivat muun muassa digitalisaation tuomat hyödyt, asiakasnäkökulman huomiointi ja Iso-Britannian terveydenhuoltojärjestelmä kokonaisuutena. Ensimmäisen päivän vietimme orientoitumalla terveydenhuoltojärjestelmään Suomen suurlähetystössä. Toisena päivänä Lontoossa osallistuimme HIMSS UK:n järjestämään Executive Leadership Summit -kutsuseminaariin ja kolmantena päivänä vierailimme Oxfordissa, jossa tutustuimme digipalveluiden kehittämiseen paikallistasolla. Delegaatiossamme oli mukana mm. kuntien ja sairaanhoitopiirien tietohallintojohtoa sekä valtionhallinnon ja Kuntaliiton edustusta. Matkanjohtajana toimi Jani Jussila Kuntaliitosta.

Terveydenhuollon HOPE-asiantuntijavaihto-ohjelma

HOPE-asiantuntijavaihto-ohjelman tavoitteena on tutustuttaa vaihtoon osallistuvat kohdemaan terveydenhuoltoon yleisesti ja erityisesti vuoden teemasta nouseviin kysymyksiin. Vuoden 2018 teemana oli “Terveydenhuollon laadun parantaminen käyttäen apuna potilaiden kokemuksia ja osaamista: Olemmeko valmiita?” Suomessa on hyviä käytäntöjä kokemusasiantuntijoiden työstä erityisesti psykiatriassa/ mielenterveyspalveluissa, joita esiteltiin Tukholmassa pidetyssä loppuseminaarissa. Suomessa oli 20 terveydenhuollon ammattilaista 15 eri maasta kymmenessä sairaanhoitopiirissä neljän viikon jaksolla vuonna 2018. Suomesta lähti yhdeksän terveydenhuollon ammattilaista kahdeksaan Euroopan maahan. Kuntaliiton asiantuntijana Hope-yhteistyössä on Hannele Häkkinen.

Suomessa oli HOPE-asiantuntijavaihdossa 21 terveydenhuollon asiantuntijaa (esim. lääkäri, sairaanhoitaja, juristi, insinööri), joiden kotimaat ovat Espanja, Hollanti, Irlanti, Iso-Britannia, Italia, Itävalta, Kreikka, Kypros, Portugali, Puola, Ranska, Saksa, Slovenia, Sveitsi ja Tanska. He ovat täällä kuukauden ja tutustuvat Suomen terveydenhuoltoon sijoittuen 10 eri sairaanhoitopiiriin. Perekdytyspäivä oli Kuntaliitossa 7.5.2018. Kuva: Kuntaliitto.

OECD-koordinaatio

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) työn yhteensovittamista ohjaa Ulkoministeriön asettamana sekä suppea että laaja koordinaatioryhmä. Kuntaliitto on mukana laajassa ryhmässä. Laaja koordinaatioryhmä kokoontuu 3–4 kertaa vuodessa. Kuntaliiton kuntatalousyksikkö (Jari Vaine) on mukana laajassa ryhmässä.

Ryhmän tavoitteina on mm. pyrkiä ohjaamaan OECD:n sisältötyötä Suomelle hyödylliseen suuntaan ja edistämään sisältötyön hyödyntämistä yhteiskunnassa,

valmistella ja sovittaa yhteen kansallisia näkemyksiä keskeisiin OECD:n strategisiin linjauksiin, työalapriorisointeihin, jälkiarviointeihin ja järjestöhallinnollisiin kysymyksiin. Lisäksi tarkoituksena on edistää OECD:n sisältötyön, vertailevan analyysin ja politiikkasuositusten tunnettavuutta ja hyödyntämistä yhteiskunnassa.

Kuntien toimintaa sivuavina kokousaiheina ovat olleet mm. yleisen ja julkisen talouden kehitys sekä sääntelyn ja kilpailun yhteensovittamisen problematiikka.

Osana OECD:n innovaatiojärjestelmä-framework -valmistelua osallistuttiin elo-kuussa VM:ssä pyöreän pöydän keskusteluun, jossa aiheena on ”government innovation systems” ja Kanadan julkisenhallinnon innovaatiojärjestelmästä tehty raportti yhteistyössä eri ministeriöiden kanssa (KDJ Jäppinen). Osana OECD:n innovaatioyhteistyötä osallistuttiin OECD:n Julkisten innovaatioiden seminaariin Pariisissa marraskuussa.

8 Kuntaliiton kansainväliset vieraat

Kansainvälisten vieraiden vastaanottaminen on osa Kuntaliiton kansainvälistä toimintaa. Vierailujen tarkoituksena on ensisijaisesti Suomen kuntajärjestelmän ja toimintatapojen tunnetuksi tekeminen ja molemminpuolinen hyvien käytäntöjen vaihto. Lisäksi otetaan huomioon FCG:n kiinnostus ja mahdollinen tarve hyödyntää vierailuja.

Kuntaliitto asettaa etusijalle kunnallisten ja alueellisten järjestöjen ja sisarliittojen edustajien vierailut sekä ministeriöiden, eduskunnan, suurlähetystöjen ja suomalais-ten kuntien kautta tulevat vierailupyynnöt.

Eniten vierailupyynnöitä tulee suurlähetystöistä, ministeriöistä sekä sisarliitoilta. Vuoden 2018 aikana Kuntaliitossa vieraili 19 eri ryhmää, joissa oli yhteensä 220 henkilöä noin 14 eri maasta. Joissakin ryhmissä oli osallistujia vielä useammista maista.

Suurimmat ryhmät vuonna 2018 tulivat Koreasta, Etelä-Afrikasta, Belgiasta ja Ranskasta. Vierailujen aikana käsiteltyjä teemoja olivat Suomen kuntien toiminta, sosiaali- ja terveydenhuolto, kuntatalous. Vierailujen koordinoinnin asiantuntija toimii Arja Puukko.

Liitteenä 8 on lista vuoden 2018 toteutuneista vierailuista.

Ranskan kahden parlamenttiedustajan Carole Grandjean, (La République en marche !) and Marguerite Deprez-Audebert (Mouvement Démocrate) ja neuvonantaja Pauline Bauguil-Hamburgerin tehtävänä oli raportoida parlamentille Suomen näkemyksistä Euroopan sosiaalisesta pilarista ja näissä merkeissä he vierailivat Kuntaliitossa lokakuussa 2018. Lähemmin he olivat kiinnostuneita sosiaalisesta suojelusta ja osallisuudesta, työmarkkinoille pääsystä ja sukupuolten tasa-arvosta. (Näistä kertoivat Hannele Häkkinen, Henriikka Nybonds-Kangas, Sinikka Mikola ja Heikki Telakivi.) Kuva: Kuntaliitto.

Esimerkkejä vierailujen sisällöistä ja hyödyistä

Kansainvälisten vierailijaryhmien käynnit opetus- ja kulttuuriyksikössä on koettu antoisina ja molemmin puolin onnistuneiksi. Vieraille on kerrottu kuntaperustaisesta toiminnasta, kuntien velvoitteista ja vastuista, kehittämishaasteista, kuntademokratiasta, lainsäädännöstä, palveluiden organisoinnista, rahoituksesta, kunta-valtio-suhteesta jne. Vieraiden kysymysten ja keskustelujen kautta on syntynyt vuorovaikutusta. Kuntaliitto on myös auttanut kunnallisten tutustumiskohteiden löytämisessä.

Vierailut ovat hyödyllisiä monella tapaa. Vierailukohteina olevat kunnat voivat esitellä hyviä ratkaisujaan ja luoda heitä hyödyttäviä kansainvälisiä kontakteja. Kuntaliiton kansainvälinen näkyvyys ja tunnettuus lisääntyy. Vierailut edellyttävät laaja-alaista ja hyvin ajan tasalla olevan asiantuntemuksen ylläpitämistä ja kehittämistä.

9 Muu kansainvälinen yhteistyö

Kuntaliitto on myös yhteistyössä kansainvälisissä asioissa ministeriöiden ja kansainvälisten organisaatioiden kanssa eri asiantuntija-alueilla.

Ulkoasiainministeriö on keskeinen kumppani esimerkiksi Euroopan neuvostoa, YK:ta ja ystävyyskuntasuhteita koskevissa asioissa. Suomen paikallishallinnon näkemys tuodaan mahdollisuuksien mukaan ulkoasiainministeriön Suomen kansainvälisiin raportteihin. Tästä esimerkkeinä ovat muun muassa Suomen YK:n määräaikaisraportit kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen täytäntöönpanosta ja muista ihmisoikeuksia koskevista kysymyksistä. EU-edunvalvonnassa Suomen EU-edustusto Brysselissä on ensiarvoisen tärkeä yhteistyökumppani.

Liitto on pyrkinyt ns. ilmoittautumaan eri maissa toimiviin suurlähetystöihin näyttääkseen liiton kansainvälisen toiminnan ulottuvuuksia. Lähinnä tämä on tapahtunut niiden elinten osalta, jotka ovat virallisia (alueiden komitea/Bryssel EU, ja Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintoressi/Suomen pysyvä edustusto Euroopan neuvostossa), mutta myös Pekingiin, Hong Kongin konsulaattiin – sekä isommin kv. kongressien yhteydessä tai muutoin esim. Rabatissa, Windhoekissa, Pretoriasa, Washingtonissa tai Pariisissa. Vastaavasti Helsingissä toimiviin lähetystöihin on oltu tarvittaessa yhteydessä, esim. Kiina, Ranska ja Venäjä kärkipäässä, mutta myös muihin tarvittaessa. Liitto on järjestänyt viime kuntavaalien yhteydessä briefaustilaisuudet suurlähettiläille Kuntatalossa ja auttanut vierailupyyntöjen ja yhteyksien luomisen osalta lähetystöjä.

Kuntaliitto hallinnoi aikaisemmin ulkoasiainministeriön rahoittamaa paikallishallinnon kehitysyhteistyöohjelmaa North-South Local Government Programme vuosina 2002–2014. Suomalaiset kunnat toteuttivat eri toimialojensa yhteistyöhankkeita viiden Afrikan maan kuntien kanssa (Etelä-Afrikka, Gambia, Kenia, Namibia, Tanzania, Swazimaa). Ohjelman loppuvaiheessa suomalaisten ja afrikkalaisten kuntien välillä oli 13 linkitystä. Ohjelma sai aikaan kestäviä tuloksia muun muassa ympäristöalalla, koulutuksessa, elinkeinojen ja hyvän hallinnon kehittämisessä.

Kuntaparien yhteistyössä luotiin monipuoliset, pitkäjänteiset suhteet eri toimijoihin. Näin on saatu aikaan hyvää perustaa elinkeinoelämän suhteille nousevissa talouksissa.

Ohjelma siirrettiin vuonna 2014 ulkoasiainministeriön kehityspoliittisen osaston kansalaisyhteiskuntayksikköön. Tämän jälkeen kunnille ei ole ollut omaa, korvam-

kittyä kehitysyhteistyöohjelmaa. Monissa kunnissa nähdään ohjelman tärkeä merkitys ja toivotaan vastaavaa myös tulevaisuudessa.

Ulkoministeriö teettää syksyyn mennessä tulevaa hallitusta varten konsultilla selvityksen Suomen Afrikka-politiikasta, minkä johdosta konsultti vieraili myös Kuntaliitossa. Liiton toimisto välitti oman näkemyksensä ja saamansa selvitykset Salon, Vantaan, Tampereen ja Kuopion kaupungeilta, jotka kaikki ilmoittivat edelleen olevansa jollain tapaa yhteyksissä Pohjois-Etelä-ohjelman aikaisten kumppaniensa kanssa ja toivovansa, ainakin toimihenkilövastausten perusteella, vastaavan tyyppistä ohjelmaa jatkossakin.

Esimerkkejä projekteista, joissa kansainvälistä yhteistyötä

Muutamissa Kuntaliiton kehittämisprojekteissa on kansainvälisiä kumppaneita ja niissä tehdään kansainvälisiä vertailuja ja vierailuja.

Opetus- ja kulttuuriyksikkö osallistuu opetus- ja kulttuuriministeriön pohjoismaiseen, Nordiska Ministerrådetin projektiin, jossa vaihdetaan kokemuksia lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyä edistävästä palveluista. Projektissa ovat mukana kaikki pohjoismaat, myös Grönlanti ja Färsaaret. Projekti toteutetaan 2016–2019.

Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen -yksikkö on mukana kymmenen EU-maan CoSIE Co-creation of Service Innovation in Europe -hankkeessa vuosina 2017–2019. Hankkeessa kehitetään julkisen sektorin palveluja yhteiskehittämisen menetelmien syrjäytymisen ehkäisemiseksi eri kohderyhmissä. Hanketta rahoittaa Euroopan Unionin Horisontti 2020 tutkimus- ja innovaatio-ohjelma.

Kuntaliitto tuki kuntien yhdenvertaisuussuunnittelua ja sen toimeenpanoa kunnissa osallistumalla oikeusministeriön RainbowRights -projektiin 2017–2019. Kuntaliiton osuudessa muun muassa tutustuttiin Ruotsin Kuntaliiton ja Tukholman käytäntöihin viiden suomalaisen pilottikunnan, Kuopion, Oulun, Tampereen, Vaasan ja Utsjoen kanssa. Projekti sai rahoitusta Euroopan Unionin perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuus -ohjelmasta.

10 Kansainvälisten ja EU-asioiden organisointi Kuntaliitossa

Kuntaliiton kansainvälisiä ja EU-asioita hoidetaan jokapäiväisessä edunvalvonta-, kehittämis- ja palvelutyössä. Kansainvälinen ja EU-toiminta ovat liiton toimitusjohtajan vastuualuetta. Ruotsinkielisten ja kansainvälisten asioiden yksikkö koordinoi ja myös toteuttaa näitä tehtäviä. Muut yksiköt vastaavat oman asiantuntija-alueensa edunvalvonnasta ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Asiantuntijat ovat sisäisessä yhteistyössä muun muassa kv- ja EU-verkostossa.

Kuntaliiton luottamushenkilöt edustavat Kuntaliittoa CEMR:n ja UCLG:n toimielimissä. Liiton asiantuntijat ja Brysselin toimisto osallistuvat CEMR:n työryhmien työskentelyyn.

Kuntaliiton Brysselin toimisto vastaa EU-asioiden ennakkoinnista ja seurannasta, vaikuttamisesta ja Brysselissä tehtävästä verkostoyhteistyöstä. Brysselin toimisto on osa Ruotsinkielisten ja kansainvälisten asioiden yksikön kv-tiimiä.

Ruotsinkielisten ja kansainvälisten asioiden yksikkö vastaa EU:n alueiden komitean ja Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskuntien sihteeristöpalveluista ja asiantuntijapalveluiden koordinoinnista.

Yksikkö vastaa kansainvälisistä järjestösuhteista (CEMR, UCLG) ja liiton edustuksesta sekä toimii Kuntaliiton luottamushenkilöedustajien sihteeristönä. Se huolehtii pohjoismaisen yhteistyön koordinoinnista, erityisesti yhteistyöstä pohjoismaiden ja sisarjärjestöjen kanssa, Venäjän ja Baltian maiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Yksikkö tukee kuntien ja maakuntien kansainvälisen ja ystävyyskuntatoiminnan verkostoyhteistyötä. Yksikkö vastaa myös muusta kansainvälisten suhteiden koordinoinnista muun muassa liittoon tulevista kansainvälisistä vierailuista ja tietopyynnöistä.

Kuntaliitto järjestää valtuuskuntien jäsenille (Euroopan alueiden komitean Suomen valtuuskunnan, Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskunnan ja Kuntaliiton CEMR:n toimielinten jäsenille) International Forum-tapaamisen kerran vuodessa, yleensä elokuussa. Tavoitteena on yhteisten ajankohtaisten aiheiden pohtiminen sekä kokemuksen ja tiedonvaihto vaikuttamisesta kansainvälisessä ympäristössä.

Yksikkö järjestää lähes vuosittain EU-koulutusmatkan Kuntaliiton asiantuntijoille. Räätelöidyssä koulutuksessa tutustutaan EU:n toimelimiin, Suomen EU-edustustoon, CEMR:n ja sisarjärjestöjen toimintaan.

Kuntaliiton tytäryhtiö, Finnish Consulting Group FCG toteuttaa kansainvälisiä kaupallisia projekteja. Esimerkiksi kansainvälisten vierailujen järjestämisessä tehdään yhteistyötä.

Liite 1. Tiivistelmä Kuntaliiton tavoitteista Suomen EU-puheenjohtajakaudella 2019

EU:n uusi ohjelmakausi

Koheesio- eli alue- ja rakennepolitiikan pitkän linjan tavoitteena on ollut alueellisten kehityserojen tasaaminen sekä kestävä kasvun luominen ja sosiaalisen osallisuuden vahvistaminen. EU:n uuden rahoituskehityksen puitteissa esitetyt yksinkertaistamistoimet ja rahoitusjärjestelmää koskevat uudistukset on vietävä eteenpäin siten, että paikallis- ja aluetasolla pystytään edelleen edistämään vähähiilistä ja energiatehokasta kasvua sekä osaamista, työtä, kotoutumista ja osallisuutta edistäviä hankkeita ja investointeja.

Kuntaliitto korostaa, että tulevissa neuvotteluissa kansallisen tavoiteasettelun pitää lähteä mahdollisimman suuresta rahoitussaanosta, koska koheesio- ja rakennepolitiikan rahoitussaanon avulla saadaan merkittäviä kehittämisresursseja alueellisen ja paikallisen elinvoiman tukemiseksi.

Yhteistyön kehittäminen Suomen lähialueilla

Raja-alueyhteistyötä tulee kehittää sekä EU:n sisä- että ulkorajoilla. Merialueyhteistyön on oltava samassa asemassa maarajayhteistyön kanssa. Suomen kannalta erityisesti Itämeren alueen ja arktisen alueen yhteistyön sekä Venäjän suuntaisen raja-alueyhteistyön kehittäminen on tärkeää. Itämeren alueen makroaluestrategia on EU:n ensimmäinen makroaluestrategia, ja sen toteuttamiseen liittyvää yhteistyötä tulee vahvistaa myös jatkossa.

TEN-T-verkot ja niihin liittyvä Verkkojen Eurooppa -rahoitusväline ovat tärkeä osa tulevaa EU:n monivuotista rahoituskehystä ja sen toteutusta. On huolehdittava, että Verkkojen Eurooppa -välinettä voidaan hyödyntää entistä tehokkaammin myös

Suomen tavoitteiden edistämiseksi kansainvälisten yhteyksien, kuten Rail Baltican ja Tallinnan tunnelin, osalta ja kaupunkiseutujen työssäkäyntialueiden välisten rai-
deyhteyksien kehittämisessä sekä tavaraliikenteelle keskeisten kuljetusreittien paran-
tamisessa.

Ilmastonmuutos, kiertotalous ja energiapolitiikka

Ilmasto- ja kiertotaloustyötä tehdään kunnissa paikallisista olosuhteista lähtien. EU-tason ilmasto- ja energiapolitiikan tulee olla koherenttia muiden politiikan osa-
alueiden tavoitteiden kanssa sekä strategista ja johdonmukaista. Ilmasto- ja ener-
giapolitiikan ohjauskeinojen tulee mahdollistaa paikallistason kustannustehokkaat,
erilaisiin olosuhteisiin soveltuvat ratkaisut. Läheisyysperiaatteen noudattaminen
ilmasto-, kiertotalous- ja energiapolitiikassa on kuntien ja alueiden tuloksellisen työn
edellytys. Kuntaliitto kannattaa lähtökohtaisesti kiertotaloutta edistävien toimien
täytäntöönpanoa ja siirtymistä pois lineaarisesta taloudesta. Erityisen tärkeää on
ottaa huomioon tuotantokierroksen kaikki vaiheet ja kokonaisvaikutusten hallinta.

Jätedirektiivien toimeenpanossa on erityisen tärkeää muistaa, että julkisen jäte-
huollon tarkoituksena on varmistaa tasapuolisesti ja kustannustehokkaasti toimiva
jätehuolto ja ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa sekä terveys- ja
ympäristöhaittoja. Siksi kierrätyksen lisäämisen tulee perustua markkinoiden imuun
ja tukea aitoa talousmallia. Toimien ei tule johtaa heikkolaatuisen ja asukkaille
kalliiseen kierrätysjärjestelmään.

Kaupunkipolitiikka

Kaupunkien ja kaupunkiseutujen merkitys elinvoiman edistäjinä ja talouden moot-
toreina ja on vahvistunut. Kaupungit yhdistävät ihmisten sosiaalisia ympäristöjä sekä
edesauttavat yritysten ja työntekijöiden verkottumista. Tämä luo edellytyksiä talous-
kasvulle, viennille sekä digitalisten tuotteiden kehittymiselle. Kaupunkien merkitystä
talouden moottoreina ja myös kaupunkipolitiikan edistäjinä tulisi kuitenkin edelleen
tukea ja konkreettisesti kehittää.

EU:n kaupunkiagendan (Urban Agenda) toteuttaminen ja kehittäminen on tullut
keskeiseksi osaksi unionin puheenjohtajuuksien kiertoa. Uusia kumppanuusteemoja
on liitetty kaupunkiagendan piiriin. Esimerkiksi kulttuurin merkityksen tunnus-
taminen EU:n kaupunkiagendassa on tärkeää. Suomen puheenjohtajamaana tulisi
käynnistää kaupunkiagendan kumppanuuksien tulosten arviointi. Kaupunkiagen-
dan toimenpiteitä pitäisi resursoida nykyaikaisemmin.

Hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäisy

Suomen EU-puheenjohtajakaudella on tärkeää edistää hyvinvointitalous-teemaa.
Hyvinvointitaloudessa ihmisten hyvinvointi tukee talouskasvua ja kestävästä talou-

dellista kehitystä. Kunnat ovat avainroolissa väestöryhmien välisten hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamisessa ja syrjäytymisen ehkäisemisessä. Kunnissa tehty työ hyvinvoinnin edistämiseksi on erinomainen esimerkki hyvinvointitalouden toteuttamisesta myös EU-tasolla.

Kaupungeissa sosiaalisille ongelmille on tyypillistä niiden alueellinen kasautuminen. EU:n kaupunkiagendan tuloksia arvioitaessa on tarpeen nostaa esiin ja yleisti sovellettaviksi parhaat toimintatavat ja rahoitusmallit syrjäytymisen ehkäisemisessä ja segregaatien haittojen torjunnassa.

Maahanmuutto

Kunnat varautuvat kilpailuun osaavasta työvoimasta. Sujuvat, työvoiman liikkuvuutta edistävät käytännöt EU:n sisällä helpottavat ulkomaisen työvoiman rekrytointia. Toimivat julkiset palvelut tukevat ulkomaisen työvoiman ja heidän perheiden jäämistä alueelle ja siten osaltaan vahvistavat kunnan elinvoimaa. European Employment Services (EURES) -verkostoa tulee tehdä tunnetuksi ja tehostaa sen toimintaa.

EU:n ja Suomen tulee antaa korkeatasoista kansainvälistä suojelua sitä tarvitseville. Kuntien toiminta maahanmuuttajien kotouttamiseksi on olennainen osa onnistunutta maahanmuuttopolitiikkaa. On erittäin tärkeää varmistaa, että myös tulevilla rahoituskaudella kunnilla on mahdollisuus käyttää EU:n rahoitustukea kolmansien maiden kansalaisten kotouttamiseen. Kotouttamisen ja kolmansien maiden kansalaisten rekrytointiin liittyvien lupamenettelyjen tulee jatkossakin kuulua kansalliseen toimivaltaan.

Sukupuolten tasa-arvo

Kuntaliiton mielestä on tärkeää, että Suomi korostaa EU:n puheenjohtajakaudellaan sukupuolten tasa-arvoa unionin perusarvona ja EU:n aktiivisia toimia sen edistämiseksi ja asenteisiin vaikuttamisessa kaikissa jäsenmaissa. Keskeiset tavoitteet kytkeytyvät kestäväan talouteen ja tasa-arvoon, turvallisuuteen ja päätöksentekoon. Painopisteinä tulee olla myös työn ja yksityiselämän yhteensovittaminen, seksuaali- ja lisääntymisterveys sekä tasa-arvoinen taloudellinen asema. Maahanmuuttajien asema on erityisesti otettava huomioon. Tyttöjen ja naisten aseman ja turvallisuuden pitää olla keskeisiä arvoja ja painopisteitä myös ulkosuhteissa. Painopisteitä tulee toteuttaa läpileikkaavasti ja erityistoimin.

Yhdenvertaisuus

On tärkeää, että Suomi EU-puheenjohtajakaudellaan korostaa unionin kansalaisten yhdenvertaisuutta ja sen edistämistä. Vähemmistökielten asema on turvattava. EU:n tulee edistää seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen syrjimättömyyttä. Digitaalistrategian toteuttamisessa heikommassa asemassa olevia EU:n kansalaisten, muun muassa

iäkkäiden, vammaisten ja vähävaraisten, myös nuorten mahdollisuudet on turvattava. Hyvien väestösuhteiden edistäminen on oleellista. EU:n eri toiminta-alueilla syrjimättömyyttä ja yhdenvertaisuuden edistämistä tulee toteuttaa läpileikkaavasti. On erityisen toivottavaa, että EU vaikuttaa tietoisuuden lisäämiseen ja vaikuttaa asenteisiin myönteisesti.

Digitalisaatiokehitys

Nopeasti kehittyvä digitalous luo sekä mahdollisuuksia että haasteita EU:n jäsenvaltioille ja koko Euroopalle. Jotta EU pystyisi kilpailemaan tasavertaisemmin Yhdysvaltojen tai jatkossa entistä enemmän myös Kiinan kanssa, EU:n tulisi olla paljon yhtenäisempi digitaalisenä talousalueena kuin se nyt on.

Teknologian nopea kehitys asettaa valtavia haasteita myös poliittiselle toiminnalle ja lainsäädännölle, jotta saatavat hyödyt ovat tasapainossa demokratian ja ihmisoikeuksien toteutumisen kanssa. Osaamisen kehittäminen, koulutus ja elinikäinen oppiminen ovat välttämättömiä. Tietoturvaan on panostettava entistä enemmän kaikilla tasoilla, käyttäjistä yhteyksien tarjoajiin ja laitevalmistajiin. Internetiin kytkettäville laitteille tulee luoda lainsäädännöllä minimivaatimukset tietoturvan osalta ja sanktioida niiden noudattamatta jättäminen.

Kansalaisten digitaaliset palvelut ja eTerveys

eTerveys on osa digitaalisia sisämarkkinoita. eTerveys on väline, joka voi tehokkaasti edistää terveyspolitiikan tavoitteiden saavuttamista. Se takaa terveysjärjestelmien kestävyuden tuomalla kustannussäästöjä pitkällä tähtäimellä. Kansalaisen roolin kasvattaminen on keskeinen osa Suomen eTerveysstrategiaa. Viranomaisten on huolehdittava siitä, että kansalaiset voivat luottaa terveystietojensa käyttöön. Tämä edellyttää tietosuoja-asetuksen periaatteiden noudattamista, tietoturvasta huolehtimista ja hyvää viestintää.

Terveysteknologia on yksi maamme suurimmista vientialoista. Suomessa on runsaasti alan yrityksiä, jotka hyötyisivät laajemmista markkinoista. EU:n rahoitusmekanismeja pitäisi käyttää aktiivisesti tukemaan terveydenhuollon digitalisointia ja digitalisointiin liittyviä innovaatioita. Suomessa on kehitetty monenlaisia innovatiivisia terveysteknologian sovelluksia, joita voidaan levittää hyvinä käytäntöinä muualle Eurooppaan. Omahoitopalveluiden tarjoamia mahdollisuuksia terveyden edistämiseksi tulee hyödyntää niin, että kansalaisten itsehoito voidaan kytkeä osaksi EU:n hyvinvointivaltioiden tavoitetilaa.

Koulutuspolitiikan yleinen kehittäminen

EU:n tulevaisuuskeskustelussa painotetaan koulutusjärjestelmien modernisoitua. Kuntaliiton tavoitteena on, että koulutusjärjestelmää kehitettäessä sitä tarkastellaan

kokonaisuutena erillisten, sektorikohtaisten uudistusten sijaan. EU:ssa on korostunut koulutuksen välineellinen arvo työelämälle osaavan työvoiman tuottajana. Koulutuksella tulisi nähdä muukin kuin työvoiman osaamisen ylläpito- ja tuottoarvo. Koulutuksen kasvatuksellisia ja sivistyksellisiä tehtäviä tulisi arvostaa.

Kuntaliiton tavoitteena on myötävaikuttaa tulevan uuden Erasmus-ohjelman toimeenpanossa. Sen tavoitteet ovat pitkälti yhtenevät suomalaisen ajankohtaisen koulutuspolitiikan tavoitteiden kanssa. Kuntaliitto pitää komission tavoin tärkeänä sekä ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden että yleissivistävän koulutuksen oppilaiden ja opiskelijoiden liikkuvuuden laajentamista ja selkiyttämistä.

EU-linjauksia ja suosituksia laadittaessa on olennaista, että kansallinen ja Suomessa kunnallinen päätäntävalta koulutuksessa, kulttuurissa, sivistystoimessa ja liikunta- ja nuorisotyössä säilyy. Toiminnalliset ratkaisut pitää voida tehdä alueilla ja kunnissa paikallisten olosuhteiden ja edellytysten mukaan.

Ammatillinen koulutus

EU-politiikassa ammatillinen koulutus ja ammattiosaamisen kehittäminen nähdään pitkälti välineenä työllisyyden hoidon, kohtaanto-ongelman sekä syrjäytymisen ehkäisyn aiheuttamien ongelmien ratkaisuisissa. Kuntaliiton näkemyksen mukaan ammatillisessa koulutuksessa tulisi korostaa erityisesti nuorten ammattikasvatuksen ja -sivistyksen merkitystä sekä elinikäisen oppimisen taitoja. Ammatillisen koulutuksesta tulee olla jatko-opintomahdollisuudet korkeakoulutukseen. Koulutusjärjestelmässä ei tule olla etenemisen esteitä.

Kielten osaaminen

Suomen on syytä edistää komission ja Eurooppa-neuvoston tavoitetta, jonka mukaan nykyistä suurempi osa EU-kansalaisista puhuisi oman äidinkieltensä lisäksi vähintään kahta vierasta kieltä. Tällöin koulunkäyntikielen lisäksi pyritään saavuttamaan taitavan kielenkäyttäjän taso vähintään yhdessä eurooppalaisessa kielessä ja itsenäisen kielenkäyttäjän taso kolmannessa kielessä.

EU:n koulutuspolitiikassa on tärkeää korostaa monipuolisen kielitaidon merkitystä ja erityisesti koulutusjärjestelmän kehittämistä kielitaidon hankkimiseksi. Koska eurooppalainen moninaisuus perustuu eri kansojen, kansanryhmien ja kielten moninaisuuteen, korostuu oppimisessa myös oman äidin- tai koulunkäyntikielen hyvä hallinta. Kielitaidossa on kysymys myös kielellisistä oikeuksista ja siten yhdenvertaisuudesta ja saavutettavuudesta.

Liite 2. Euroopan alueiden komitean valtuuskunta 2019

Euroopan alueiden komitealla on 5–6 täysistuntoa vuodessa Brysselissä. Täysistuntojen yhteydessä järjestetään kaksi kertaa vuodessa komitean puheenjohtajan ja kansallisten valtuuskuntien puheenjohtajien kokous. Komitean työvaliokunta, Bureau kokoontuu kunkin täysistunnon yhteydessä sekä lisäksi kaksi kertaa vuodessa EU-puheenjohtajamaassa. Valiokuntia on kuusi; alueellinen yhteenkuuluvuuspolitiikka (COTER), talouspolitiikka (ECON), kansalaisuus, hallinto ja institutionaaliset asiat (CIVEX), luonnonvarat (NAT), ympäristö, ilmastonmuutos ja energia (ENVE) sekä sosiaalipolitiikka, koulutus, työllisyys, tutkimus ja kulttuuri (SEDEC). Niillä on 4–5 kokousta vuodessa. Suomen valtuuskunta pitää valmistelukokouksen kunkin täysistunnon yhteydessä.

Varsinaiset jäsenet

Valtuuskunnan puheenjohtaja

Varatuomari, kunnallisneuvos Pauliina Haijanen (KOK)
Laitilan kaupunginvaltuuston jäsen

Valtuuskunnan varapuheenjohtaja

Rehtori Anne Karjalainen (SDP)
Keravan kaupunginvaltuuston jäsen

Levikkipäällikkö Ilpo Heltimoinen (PS)
Lappeenrannan kaupunginvaltuuston jäsen

Pääsihteeri Sirpa Hertell (Vihr.)
Espoon kaupunginvaltuuston jäsen

Talman Gun-Mari Lindholm (Moderat Samling för Åland)
Lemland, Åland

Diplomi-insinööri Markku Markkula (KOK)
Espoon kaupunginvaltuuston jäsen
Euroopan alueiden komitean 1. varapuheenjohtaja

Yhteiskuntatieteiden maisteri Ossi Martikainen (Kesk.)
Lapinlahden kunnanvaltuuston jäsen
Luonnonvarat-valiokunnan (NAT) puheenjohtaja

Opiskelija Mikkel Näkkäljärvi (SDP)
Rovaniemen kaupunginvaltuuston jäsen

Yhteiskuntatieteiden maisteri Satu Tietari (Kesk.)
Säskylän kunnanvaltuuston jäsen

Varajäsenet

Apulaispormestari Mikko Aaltonen (Vas.)
Tampereen kaupunginvaltuuston jäsen

Rehtori Jari Andersson (KOK)
Sastamalan kaupunginvaltuuston jäsen

Kasvatustieteiden yo Tiina Elovaara (Sininen tulevaisuus)
Tampereen kaupunginvaltuuston jäsen

Skolföreståndare Patrik Karlsson (SFP)
Ledamot av Vanda stadsfullmäktige

VTM Terhi Koulumies (KOK)
Helsingin kaupunginvaltuuston jäsen

Lukion lehtori Merja Lahtinen (Kesk.)
Jämsän kaupunginvaltuuston jäsen

Oikeustieteiden opiskelija Matias Mäkynen (SDP)
Vaasan kaupunginvaltuuston jäsen

KM, erityisluokanopettaja Sanna Parkkinen (SDP)
Liperin kunnanvaltuuston jäsen

Lagtingsledamot Tony Wikström (Ålands Socialdemokrater)
Mariehamn, Åland

Valtuuskunnan sihteerit

EU-asian päällikkö Erja Horttanainen, Suomen Kuntaliitto
Erityisasiantuntija Anu Wikman-Immonen, Suomen Kuntaliitto

Liite 3. Kuntaliiton edustus CEMR:n toimielimissä ja aihealueittaisissa työryhmissä

CEMRin Policy Committee kokoontuu yleensä kahdesti vuodessa. Ensimmäinen kokous vuonna 2018 oli 11.6 Bilbaossa monimuotoisuus-, tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja osallisuuskongressin yhteydessä. Toinen kokous oli joulukuussa Saksan Ludwigsburgissa. Vuoden 2017 viimeinen kokous oli siirretty tammikuun 2018 puolelle. Se pidettiin Espanjan Soriassa. Vuonna 2019 kokoonnutaan kesäkuussa Romanian EU puheenjohtajuuskaudella Constantassa ja joulukuussa. Joulukuun kokouspaikkaa vuonna 2019 ei ole vielä päätetty.

Järjestön hallitus kokoontuu lisäksi kerran kaksi vuodessa. Tasa-arvokomitean kokouksia oli vuonna 2018 kaksi, Bilbaossa ja syyskuussa Brysselissä. Samalla jäsenet osallistuivat CEMR:n ”tulevaisuusrettiin”, tulevan kauden suunnitteluseminaarin.

CEMRin yleiskongressi, General Assembly pidetään kesäkuussa 2020 Innsbruckissa.

UCLGin hallitus kokoontuu kahdesti vuodessa, yleensä huhtikuussa ja marras-joulukuussa. Viimeksi kokous oli joulukuussa Kiinassa. Vuonna 2018 kokoukset olivat Strasbourgissa 23.–26.5. sekä Madridissa lokakuun lopulla. Vuonna 2019 yksi kokous on Buenos Airesissa kulttuurihuippukokouksen yhteydessä. Maailman kongressi on marraskuussa Duranissa Etelä-Afrikassa. Viimeisin järjestön maailman-kongressi oli vuonna 2016 Kolumbian Bogotassa.

CEMR POLICY COMMITTEE

Varsinaiset jäsenet

Sari Rautio

Hämeenlinnan kaupunginhallituksen puheenjohtaja (KOK)

Topi Seppälä

Kouvolan kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja (KESK)

Ari Korhonen

Raision kaupunginjohtaja (SDP)

Eeva-Liisa Nieminen

Tuusulan kunnanvaltuuston jäsen (VIHR)

Varajäsenet

Risto Rautava

Helsingin kaupunginvaltuuston jäsen (KOK)

Anniina Ruottu
Liedon kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja (KESK)

Harri Lehtonen
Euran kunnanhallituksen puheenjohtaja (SDP)

Tiia Lintula
Järvenpään kaupunginhallituksen jäsen (VIHR)

CEMR HALLITUS

Varsinainen jäsen

Sari Rautio
Hämeenlinnan kaupunginhallituksen puheenjohtaja (KOK)

Varajäsen

Risto Rautava
Helsingin kaupunginvaltuuston jäsen (KOK)

CEMR TASA-ARVOKOMITEA

Varsinainen jäsen

Sirpa Hertell
Espoon kaupunginvaltuuston jäsen (VIHR)

Varajäsen

Minna Reijonen
Kuopion kaupunginhallituksen jäsen (PS)

UCLG:N VALTUUSTO JA HALLITUS

Varsinainen jäsen

Sari Rautio
Hämeenlinnan kaupunginhallituksen puheenjohtaja (KOK)

Varajäsen

Risto Rautava
Helsingin kaupunginvaltuuston jäsen (KOK)

CEMR:N TYÖRYHMÄT

Expert group on gender equality - Tasa-arvotyöryhmä - Sinikka Mikola

Expert group on town twinning -Ystävyyskuntatyöryhmä - Arja Puukko

Expert group on governance, local democracy and citizenship - Hallinto-, paikallis-
demokratia- ja kansallisuustyöryhmä

Task Force on Refugees and Migration - maahanmuuttoasioiden työryhmä -
Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

Expert group on waste - Jäteasioiden työryhmä - Tuulia Innala

Expert group on climate and energy transition - Ilmasto- ja energiatyöryhmä -
Miira Riipinen

Expert group on local finances - Kuntatalouden työryhmä - Jari Vaine

Expert group on territorial cohesion - Koheesiotyöryhmä - Annukka Mäkinen

Expert group on public services and e-government - (Digitalisaatiotyöryhmä) -
Tommi Karttaavi, Tom Holmroos

Expert group of local and regional governments as employers - Paikallis- ja aluehal-
linnot työnantajina -työryhmä - Sirpa Sivonen

Expert group on research and studies - Tutkimusten ja selvitysten työryhmä -
Marianne Pekola-Sjöblom

Expert on mobility - Liikkuvuustyöryhmä - Johanna Vilkuna

Expert on digitalisation - Digitalisaatiotyöryhmä - Tommi Karttaavi, Tom Holmroos

Liite 4. Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskunnan jäsenet

Kunta- ja aluehallintokongressi kokoontuu täysistuntoon kaksi kertaa vuodessa maaliskuussa ja marraskuussa. Kongressin hallitus kokoontuu täysistuntojen aikana ja niiden lisäksi 4 kertaa vuodessa.

KUNTAKAMARI

Varsinaiset edustajat

Atte Kaleva
Helsingin kaupunginvaltuuston jäsen,
KOK

Liisa Ansala
Rovaniemen kaupunginvaltuuston jäsen,
KESK

Lapin liiton valtuuston jäsen

Saara Ilvessalo
Turun kaupunginvaltuuston jäsen,
VIHR

Varaedustajat

Irja Sokka
Kuopion kaupunginvaltuuston jäsen,
SDP

Anni Ahlakorpi
Utsjoen kaupunginvaltuuston jäsen,
VAS

ALUEKAMARI

Varsinaiset edustajat

Pia Kauma
Espoon kaupunginvaltuuston jäsen,
KOK

Uudenmaan maakuntavaltuuston
varajäsen

Jani Kokko
Muuramen kunnanvaltuuston jäsen,
SDP

Keski-Suomen maakuntavaltuuston
jäsen

Varaedustajat

Juha Rostedt
Lahden kaupunginhallituksen puheen-
johtaja, KOK

Päijät-Hämeen maakuntahallituksen
jäsen

Joonas Könttä
Jyväskylän kaupunginvaltuuston jäsen,
KESK

Keski-Suomen maakuntavaltuuston
jäsen

Juho Eerola
Kotkan kaupunginvaltuuston jäsen,
PerusS

Kymenlaakson maakuntavaltuuston
jäsen

Liite 5. Kuntaliiton kansainvälisiä verkostoja

Kuntatalous

Pohjoismaiden kuntaliittojen kuntatalouden verkosto

Vuosittain, yleensä elo- syyskuun vaihteessa, järjestetään pohjoismainen kokous (Nordiskt möte) jossa laajasti käsitellään paikallishallinnon taloutta (kuntien/ maakuntien) eri näkökulmista. Jokainen pohjoismaa vastaa vuorollaan kokouksen järjestelystä ja suunnittelee seminaarin sisällöstä yhdessä muiden maiden kanssa. Kukin maa voi esittää toiveensa eri aiheista, mutta järjestäjämää päättää loppukädessä mitä käsitellään kokouksessa sekä mikä maa alustaa mistäkin aiheesta. Aiheet vaihtelevat vuosittain riippuen siitä mikä on ajankohtaista. Viime vuosina muun muassa maahanmuuttoon sekä ikääntymiseen liittyvät asiat (joka koskettaa kaikkia maita) ovat olleet ajankohtaisia. Jokainen seminaarikokonaisuus alkaa maakierroksella (landruna) jossa yleensä yksiköiden johtajat esittelevät maan yleistä taloudellista tilaa ja kuntatalouden tilaa sekä myös mahdollisia uudistuksia jota on tehty tai ollaan tekemässä.

Pohjoismaiden kokous -verkosto on myös yhteydessä kokousten ulkopuolella, pääosin sähköpostitse.

Kansainvälisten asioiden verkostot

Pohjoismaiden ja Baltian maiden kuntaliittojen kansainvälisten asioiden yhdyshenkilöiden verkosto

Verkoston tavoitteena on edistää Pohjoismaiden ja Baltian maiden kuntaliittojen yhteistyötä kansainvälisissä asioissa. Verkostoon kuuluvat Pohjoismaiden ja Baltian maiden kansainvälisistä ja EU-asioista vastaavat toimihenkilöt. Kansainvälisistä asioista vastaavien verkosto tapaa vuosittain. Järjestelyvastuu on kiertävä. Lisäksi voidaan tavata eri kokousten, esimerkiksi CEMR:n ja Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin yhteydessä. Tapaamisten välillä pidetään myös yhteyttä. Ajankohtaisten EU-, kansainvälisten ja kunkin järjestäjämää asioiden lisäksi aiheina ovat yhteistyö ja edustukset CEMR:ssä ja UCLG:ssä.

Kuntien ja maakuntien EU- ja kv-verkosto

Kuntaliitto tarjoaa kunnille ja maakuntien liittojen EU- ja kansainvälisiä asioita hoitaville yhteistyöforumin, jonka tarkoituksena on ajankohtaisen tiedon välittäminen sekä kokemusten vaihto sen jäsenten kesken. EU- ja kv-verkoston toimintamuotoja ovat olleet tapaamiset, joita järjestetään kaksi kertaa vuodessa sekä tiedon välittämi-

nen ajankohtaisista EU- ja kansainvälisistä asioista. EU-kv-verkoston jäseniä kytke-
tään mukaan myös kuntien ja maakuntien EU- ja kansainväliseen edunvalvontaan.

Lakiasiat

Pohjoismaisten kuntaliittojen hallintolakimiesten verkosto

Pohjoismaisten sisarjärjestöjen juristien yhteistyöverkoston kuuluvat Kuntaliitto, Sveriges Kommuner och Landsting (Ruotsi), KL (Tanska), Kommunsektorernas Organisasjon (Norja) och Samband islenskra sveitarfelaga (Islanti). Verkosto ko-
koontuu säännöllisesti vuoden, kahden välein. Verkosto käy läpi eri Pohjoismaissa
ajankohtaisia yhteisiä oikeudellisia kysymyksiä ja kehityshankkeita. Viimeksi aiheina
ovat olleet erityisesti rakenneuudistukset, tietosuoja ja valtioneuvoston asiat. Kuntaliiton
osallistujia ovat olleet liiton lakiyksikön hallintolakimiehiä.

Pohjoismaiset lakimiespäivät

Oma organisaationsa, joka järjestää jokavuotiset pohjoismaiset lakimiespäivät. Kun-
taliiton lakimiehet osallistuvat tähän konferenssiin, joka järjestetään kerran vuodessa
eri Pohjoismaissa. Kuntaliiton yhteyshenkilöinä ovat Arto Sulonen ja Ida Sulin.

Pohjoismaiden hallinnollinen liitto NAF -verkosto/yhdistys

Kuntaliitolla on hallituspaikka NAFin Suomen osastossa. Hallituksen jäsenenä Kun-
taliitosta on Ida Sulin.

Pohjoismainen Koulujen sisäilma -hanke

Kuntaliiton, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja Työterveyslaitoksen
(TTL) yhteistyöhanke. Tutkii sisäilman vaikutusta terveyteen. Kuntaliitto vastaa
koulujen sisäilmaa koskevasta kyselytutkimuksesta, joka toteutetaan yhteistyössä
Ruotsin kuntaliiton, SKL:n kanssa keväällä 2019.

Norden-samarbetet

Tarkoituksena on luoda kokonaiskuva Kuntaliiton yhteistyöstä pohjoismaiden kun-
taliittojen kanssa ja tiedon jakaminen ja verkostoitumisen edistäminen pohjoismai-
den kuntaliittojen asiantuntijoiden kanssa. Toimintamuotoina ovat pohjoismaiset
projektit, kartoitus ja koordinointi, tiedon jakaminen ja muu verkostoyhteistyö.

Skapa en helhetsbild av de nordiska projekt som Kommunförbundet deltar i och
berörs av. Informationsutbyte. Uppbyggnad av ett nordiskt nätverk till systerorgani-
sationerna.

Maahanmuutto

CEMRin pakolais- ja maahanmuuttoverkosto

CEMRin pakolais- ja maahanmuuttoverkosto (CEMR Task Force on Refugees and Migration of CEMR) on eurooppalaisten kuntaliittojen verkosto, jonka jäsenet ovat kuntaliittojen maahanmuuttoasioista vastaavia toimihenkilöitä. Verkosto kokoontuu 2–3 kertaa vuodessa. Lisäksi verkoston yhteydenpitoa hoidetaan sähköpostitse.

Pohjoismaiden kuntaliittojen maahanmuuttovastaavien verkosto

Pohjoismaisten kuntaliittojen maahanmuuttovastaavien yhteistyöverkosto, johon kuuluvat Kuntaliitto, Sveriges Kommuner och Landsting (Ruotsi), KL (Tanska), Kommunsektorernas Organisasjon (Norja) och Samband islenskra sveitarfelaga (Islanti). Verkostoon kuuluu 2–3 maahanmuuttoasioita hoitavaa henkilöä kustakin liitosta. Verkosto kokoontuu yleensä kerran vuodessa. Kukin kuntaliitto on vuorollaan järjestämistä vastuussa. Lisäksi verkosto käsittelee ajankohtaisia asioita sähköpostiryhmänä.

Sosiaali ja terveys

HOPE – The European Hospital & Healthcare Federation

HOPE edistää sairaala- ja terveyspalvelujen tehokkuutta, vaikuttavuutta ja inhimillisyyttä sekä edistää Euroopan kansalaisten terveyden paranemista. Kaksi suurinta tavoitetta on jo alusta asti ollut: kehittää ja ylläpitää tietoja ja neuvoa jäseniä. Yhtenä toimintamuotona on terveydenhuollon HOPE-asiantuntijavaihto-ohjelma.

HOPE:n jäseninä on 37 organisaatiota EU:n 28 jäsenmaasta sekä Sveitsistä ja Serbiasta. HOPE kattaa noin 80 % sairaalatoiminnasta ja on myös aktiivinen terveydenhuollossa ja sosiaalialalla.

Kuntaliitto on HOPE:n hallituksen jäsen (board of governors), sihteeri (Liaison Officer) ja kansallinen koordinaattori (National Coordinator for HOPE Exchange Programme). Hannele Häkkinen edustaa kaikkia toimia.

ESN – European Social Network

Euroopan sosiaalijohdon verkosto, European Social Network, ESN edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta, ihmisten osallisuutta ja tasa-arvoa sekä toimii köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan kehittämällä tasokkaita sosiaalipalveluja. Se tarjoaa uutta strategista tietoa sosiaalipalvelujen toteuttamisesta suunnittelijoille, poliitikoille, johtajille ja ammattityöntekijöille.

ESN:n verkostoon kuuluu yli 120 jäsenorganisaatiota 35 maasta. Jäsenorganisaatiot edustavat sosiaalijohtajien yhdistyksiä, sosiaaliministeriöitä, alueellisia ja paikallisia toimijoita kuten maakuntia ja kuntia, rahoitus- ja valvontaviranomaisia, yliopistoja ja muita tutkimus- ja kehittämisorganisaatioita.

Kuntaliitto mukana Suomen konsortiossa, jossa myös Huoltaja-säätiö, THL ja Sosiaalijohtajat ry. Huoltaja-säätiö on kokoonkutsujana.

IHF – International Hospital Federation

The International Hospital Federation (IHF) on kansainvälinen sairaalaliitto, jonka jäsenenä on ensisijaisesti kansallisia sairaalaliittoja, mutta myös suoraan sairaaloita. Se tarjoaa maailmanlaajuisesti uusinta tietoa sairaalatoiminnan kehittämisestä ja innovaatioista sekä mahdollisuuksia kansainvälisen yhteistyöhön.

Kuntaliitto on jäsenenä, Kuntaliiton hallituspaikkaa pitää Kuopion yliopistollisen sairaanhoitopiirin johtaja Risto Miettunen on valittu järjestön presidentti. Hänen varsinainen virkakautensa on 2019–2021.

EuHPN – European Health Property Network

Alun perin European Health Property Network oli keskittynyt sairaaloiden arkkitehtuuriin ja tilojen suunnitteluun, mutta toimii nyt laajasti koko terveydenhuollon kehittämisen kentässä.

Verkosto järjestää tapahtumia vuosittain eri EU-maissa. Tavoitteena on mahdollistaa toimijoiden oppiminen toisiltaan ja hyvien käytäntöjen levittäminen. Teemoina ovat viime vuosina olleet mm. ympäristöystävällisten tilojen suunnittelu, terveydenhuollon kestävä kehityksen ratkaisut ja uudet teknologiat.

Kuntaliittoa EuHPN:n hallituksessa on edustanut toimitusjohtaja Pentti Itkonen Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskuudesta.

NordDRG pohjoismainen yhdistys

NordDRG on erikoissairaanhoidon potilasluokittelujärjestelmä, joka tuottaa tietoa toiminnan ja talouden suunnitteluun sekä seurantaan päätöksenteon pohjaksi. NordDRG-järjestelmä on ollut Suomessa pitkään käytössä. NordDRG-järjestelmän omistaa Kuntaliitto ja operatiivista toimintaa hoitaa FCG. Kaikilla sairaanhoitopiireillä on lisenssisopimus FCG:n kanssa, joka hoitaa NordDRG:hen liittyviä kehittämistehtäviä yhdessä Nordic Casemix Centerin kanssa. Lisenssisopimus kattaa tiettyjä palveluita NordDRG:n käytön, kehittämisen ja hyödyntämisen osalta. Näihin lisenssiin sisältyviin kehittämistoimenpiteisiin sairaanhoitopiirit pääsevät itse vaikutta-

maan kansallisen NordDRG-johtoryhmän kautta. Tämän johtoryhmän toimintaan voivat osallistua kaikki lisenssisopimuksen lunastaneet sairaanhoitopiirit.

NordDRG pohjoismainen yhdistys/hallitus. Kuntaliiton jäsenenä Anu Nemlander.

Tasa-arvo

Pohjoismaisten kuntaliittojen tasa-arvoverkosto

Pohjoismaisten kuntaliittojen tasa-arvoverkoston tavoitteena on kokemuksen ja tiedon vaihto naisten ja miesten tasa-arvon toteuttamisesta kuntien toiminnan ohjauksessa ja palveluissa sekä yhteinen kehittäminen pohjoismaisen hyvinvointikunnan lähtökohdista. Verkosto toteuttaa myös yhteispohjoismaisia projekteja sekä vierailuja.

Euroopan kuntajärjestöjen yhteistyöjärjestön, CEMRn tasa-arvokomitea ja asiantuntijaryhmä

Tasa-arvokomitean tavoitteena on eurooppalainen edunvalvonta, kokemuksen ja tiedon vaihto naisten ja miesten tasa-arvon edistämiseksi paikallis- ja aluetasolla sekä Eurooppalaisen paikallishallinnon naisten ja miesten tasa-arvon peruskirjan hyväksymisen ja toimeenpanon edistäminen.

Kuntaliitto on hyväksynyt Eurooppalaisen paikallishallinnon naisten ja miesten tasa-arvon peruskirjan ja kehottanut kuntia hyväksymään ja toimeenpanemaan sen. Kuntaliiton hallituksen jäsen on Kuntaliiton edustajana CEMRn tasa-arvokomiteassa ja asiantuntija asiantuntijaryhmässä.

Turvallisuus

Pohjoismainen turvallisuusverkosto (verkosto)

Pohjoismaisten kuntaliittojen turvallisuusverkostoa rakennetaan parhaillaan KUJA-hankkeessa, joka pyrkii turvaamaan kuntien toimintavarmuuden kriisitilanteissa. Pohjoismaisen verkoston perustaminen turvallisuuskysymyksiä varten on alustavasti kirjattu KUJA-hankkeen jatkoon. Ensimmäinen kokous on suunniteltu pidettäväksi syksyllä 2019. Yhteyshenkilönä on Aki Pihlaja (Vesa-Pekka Tervo).

Nordic safe cities, Pohjoismaiden ministerineuvoston verkosto

Tavoitteena on luoda verkoston avulla Pohjoismaihin turvallisempia kaupunkeja. Verkosto koostuu kunnista, jotka toimivat aktiivisesti kehittääkseen turvallisia, suvaitsevaisia ja joustavia kaupunkeja, jotka kykenevät ehkäisemään radikalisoitumista ja väkivaltaisia ääriilmiöitä. Suomesta verkostossa ovat mukana Helsinki, Tampere ja Vantaa. Yhteyshenkilönä on Hannele Häkkinen.

Valtuuskunnat

Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskunta

Tavoitteena on Suomen valtuuskunnan jäsenten toiminnan edistäminen Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressissa.

Euroopan kuntaliittojen kattojärjestö CEMR ja kuntien maailmanjärjestö UCLG, kansainvälisten kuntajärjestöjen yhdyshenkilöt

Tavoitteena on edistää Kuntaliiton edunvalvontaa EU- ja kansainvälisissä asioissa.

Euroopan neuvoston Suomen yhdyshenkilöiden verkosto

Verkoston tavoitteena on koordinoida Suomen toimintaa Euroopan neuvostossa.

Euroopan alueiden komitean Suomen valtuuskunta

Tavoitteena on Suomen valtuuskunnan jäsenten toiminnan edistäminen alueiden komiteassa.

Euroopan alueiden komitean kansallisten valtuuskuntien koordinaattorit

Verkosto toimii kansallisten valtuuskuntien yhdyssiteenä alueiden komitean pääsihteeristöön Brysselissä.

Ympäristö

Pohjoismaisten kuntaliittojen ympäristöverkosto

Pohjoismaisten kuntaliittojen ympäristöverkosto toimii pohjoismaisen yhteistyön ja jäsenmaiden kokemusten vaihdon edistämiseksi ajankohtaisissa kuntien toimintaan liittyvissä ympäristö- ja ilmastonmuutosasioissa. Verkoston avulla pyritään myös vaikuttamaan EU-tason säätelyyn ja edunvalvontaan. Verkoston aiheina ovat myös energia-, jäte- ja kiertotalousasiat.

Pohjoismaisten kuntaliittojen ympäristöasioiden yhteistyöverkosto keskittyy kokemusten ja ajankohtaisen tiedon vaihtoon sekä yhteisiin ympäristöön liittyviin edunvalvontatoimenpiteisiin. Erityisinä asiakokonaisuuksina ovat EU-edunvalvonta ja kansainväliset suhteet mm. ICLEIn ja YK:n suuntaan.

ICLEI/Kuntien ilmastokampanja

Kuntaliitto on maailmanlaajuisen ympäristöjärjestö ICLEI:n jäsen. ICLEI:ssä on vuodesta 1993 tehty kuntien ilmastokampanjaa Cities for Climate Protection. Kun-

taliitto toimii kampanjan kansallisena koordinaattorina. Ilmastokampanjan tarkoituksena on edistää kuntien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistoimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Kunta voi liittyä kampanjaan joko lautakunnan tai kunnanhallituksen päätöksellä valitsemalla oman yhteyshenkilön ja ilmoittamalla tästä Kuntaliittoon.

Covenant of Mayors

Covenant of Mayors on Euroopan komission ilmasto- ja energiasitoumus paikallistason toimijoille, joka sai alkunsa Euroopan Unionin energiakomissaarin aloitteesta vuonna 2008. Sitoumuksen tarkoituksena on korostaa kaupunkien mahdollisuuksia hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä, sillä kaupungit tuottavat 80 % kaikista Euroopan kasvihuonepäästöistä.

Sitoumuksen tavoitteiden toteutumista seuraa Covenant of Mayors Office, jossa jokaisella kaupungilla on nimetty yhteyshenkilö. Tukiorganisaatioina Suomessa toimivat Kuntaliitto ja kaupunginjohtajien ilmastoverkosto.

CEMR: Climate Change and Energy Transition Expert Group

Euroopan kuntajärjestö CEMR:n työryhmä Climate Change and Energy Transition Expert Group toimii yhteisenä edunvalvontafoorumina kuntia koskevissa ilmasto- ja energiakysymyksissä Euroopan komission, parlamentin ja alueiden komitean suuntaan. Asiantuntijatapaamisia 2–3 kertaa vuodessa työohjelmasta riippuen.

CEMR: Waste, Expert Group

Euroopan kuntajärjestö CEMRin työryhmä Expert Group Waste toimii yhteisenä edunvalvontafoorumina kuntia koskevissa Jätehuolto- ja kiertotalouskysymyksissä Euroopan komission, parlamentin ja alueiden komitean suuntaan. Asiantuntijatapaamisia 2–3 kertaa vuodessa työohjelmasta riippuen.

Liite 6. Kommunförbundets nordiska nätverk och projekt

Margareta Björklund, mars 2019

Nätverksarbete är en vital del av Kommunförbundets strategi. Nätverken ökar förbundets genomslagskraft som intressebevakare och samhällspåverkare.

Detta är en sammanställning av de nordiska projekt och nätverk som Finlands Kommunförbund är engagerad i.

Sammanställningen visar att:

- Kommunförbundet deltar i sjutton (17) nordiska nätverk och tre (3) nordiska projekt
- alla utom en enhet är engagerade i ett nordiskt nätverk
- att medlemmarna i Svenska gruppen är starkt representerade i det nordiska samarbetet
- att det behövs en strategi för hur hela Kommunförbundet kan dra nytta av den kunskap som föds i organisationen som ett resultat av det nordiska samarbetet
- att de nordiska nätverken hjälper Kommunförbundet att bli starkt i europeiska och internationella sammanhang.

Tack vara det livaktiga nätverkssamarbetet med Norden har Kommunförbundet tillgång till en stor mängd substansinformation från de nordiska systerorganisationerna, vilket är värdefullt i vår egen verksamhet.

Målsättningen i de nordiska nätverken är att utbyta erfarenhet och kunskap.

För att Kommunförbundet ska dra maximal nytta av det nordiska samarbetet behövs en strategi för hur kunskap och information från nätverksarbetet ska delas vidare i den egna organisationen. Ur ett intressebevakningsperspektiv är det värdefullt att synliggöra Kommunförbundets nordiska engagemang.

ENHET: KOMMUNUTVECKLING, DEMOKRATI OCH LEDARSKAP

1) NORDISKT NÄTVERK FÖR DEMOKRATI & LEDNING (NÄTVERK)

Målsättningen med det nordiska nätverket för demokrati & ledning är fakta- och erfarenhetsutbyte i aktuella frågor som berör demokrati, ledning och styrning. Nätverket som består av representanter för kommunförbunden i Finland, Sverige, Norge, Danmark och Island träffas en gång om året turvis i de nordiska länderna. Nätverket har fungerat i sin nuvarande form sedan 2006.

Kontaktperson: Marianne Pekola-Sjöblom (Kristina Wikberg)

2) NORDISK INNOVATIONSBAROMETER – ETT NORDISKT SAMARBETE (NÄTVERK)

Nätverket är kopplat Kommunförbundets program Uskalla kokeilla/Våga försöka och enkätundersökningen Innovationsbarometern. Nätverket arrangerar årligen ett Nordic Innovations Camp. I februari 2019 arrangerades tillställningen i Köpenhamn, 2020 i Sverige.

På webben: <https://www.youtube.com/watch?v=REGLIOp9pXk>

Kontaktperson: Tuula Jäppinen

ENHET: JURIDISKA ÄRENDEN/LAKIASIAT

3) DE NORDISKA JURISTDAGARNA (NÄTVERK)

Ett nordiskt nätverk för förvaltningsjurister som Kommunförbundets systerorganisationer upprätthåller. Inom ramen för nätverket pågår ett fortlöpande samarbete.

Kontaktperson: Ida Sulin (Arto Sulonen)

4) NORDISKA JURISTDAGARNA (NÄTVERK)

Egen organisation som arrangerade årliga Nordiska Juristdagarna. Kommunförbundets jurister deltar. Konferens i olika nordiska länder en gång om året.

Kontaktperson: Ida Sulin (Arto Sulonen)

5) NORDISKA ADMINISTRATIVA FÖRENINGEN NAF (NÄTVERK/FÖRENING)

Kommunförbundet har en styrelseplats i den finska avdelningen av NAF.

På webben: <https://www.nafnet.fi/se/>

Styrelsemedlem: Ida Sulin

ENHET: KOMMUNALEKONOMI

6) NORDISKT NÄTVERK FÖR KOMMUNEKONOMISKA JÄMFÖRELSE OCH KARTLÄGGNING FÖR AKTUELLA FENOMEN (NÄTVERK)

Träffas en gång om året turvis i de nordiska länderna. Diskuterar även gemensamma EU-teman.

Kontaktperson: Benjamin Strandberg (Ilari Soosalu)

ENHET: REGIONER OCH SAMHÄLLEN/ALUEET JA YHDYSKUNNAT

7) DE NORDISKA KOMMUNFÖRBUNDENS MILJÖNÄTVERK (NÄTVERK)

Träffas två gånger om året. Temat för mötena är aktuella miljöfrågor, utbyte av information och gemensamma åtgärder inom intressebevakningen av miljöfrågor. Ofta diskuteras frågor med anknytning till kommande EU-lagstiftning och internationel-

la rekommendationer från ICLEI (Local Governments for Sustainability) och FN.
Kontaktperson: Miira Riipinen

8) INOMHUSLUFTEN I SKOLOR (PROJEKT)

Ett samarbete med Kommunförbundet, Institutet för hälsa och välfärd (THL) och Arbetshälsoinstitutet (TTL). Undersöker inomhusluftens inverkan på hälsan. Kommunförbundet ansvarar för en enkätundersökning om skolornas inomhusluft som görs i samarbete med Sveriges kommuner och landsting (SKL) våren 2019.

Kontaktperson: Jussi Niemi

9) NORDISKT NÄTVERK FÖR SÄKERHET (NÄTVERK)

Ett säkerhetsnätverk för de nordiska kommunförbunden håller som bäst på att bildas inom ramen för KUJA, ett projekt som arbetar för att trygga funktionssäkerheten hos kommunen i kritiska lägen. Grundandet av ett nordiskt nätverk för säkerhetsfrågor finns preliminärt inskrivet i fortsättningen av KUJA. Ett första möte arrangeras enligt planerna hösten 2019.

Kontaktperson: Aki Pihlaja (Vesa-Pekka Tervo)

ENHET: UNDERVISNING OCH KULTUR

10) NORDISKA MINISTERRÅDETS NORDIC 0-24 (PROJEKT)

Målet med projektet är att förbättra servicen till utsatta och sårbara barn och unga i ålder 0–24. I Finland sker det nordiska projektet som ett samarbete mellan Undervisnings- och kulturministeriet och Kommunförbundet.

De nordiska länderna har alla skilda nationella projekt som deltar inom ramen för Nordic 0–24. Genom att dela med sig och genom benchmarking av goda exempel vill man sprida kunskap länderna emellan. Det övergripande målet är att förhindra utslagning och minska andelen drop outs i skolorna samt förebygga exkludering, och att jobba tvärsektoriellt på så väl nationell nivå som lokal/regional.

Nordiska ministerrådet initierade 2016 projektet Nordic 0–24. Projektet pågår till 2020. För Finlands del deltar Esbo och Lojo inom LAPE-projektet.

Projektgruppen (som består av deltagare från de nordiska ländernas undervisningsministerier och kommunförbund) samlas tillsammans med de kommunala projektens styrgrupper till konferenser 2ggr/år. Projektet har samlats till konferens i Oslo, Köpenhamn och Stockholm. Följande konferens kommer att vara i Helsingfors i maj 2019; konferensen är ett samarbete mellan Kommunförbundet och UKM.

Kontaktperson: Karin Lassenius (Terhi Päivärinta)

ENHET: SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRD

11) NORDISKT NÄTVERK FÖR SAKKUNNIGA INOM ÅLDRIKSVÅRD (NÄTVERK)

Målsättningen med nätverket är att utbyta kunskap och best praxis-erfarenheter mellan de nordiska länderna. Det första mötet för sakkunniga inom äldreomsorg hölls 2017 i Stockholm, det andra i Oslo 2018.

Kontaktperson: Hannele Häkkinen (Tarja Myllärinen)

12) NORDIC SAFE CITIES, NORDISKA MINISTERRÅDET (NÄTVERK)

Målsättningen är att skapa tryggare städer i Norden genom nätverket Nordic Safe Cities. Nätverket består av kommuner som arbetar aktivt för att säkerställa tillitsfulla, toleranta och föränderliga städer som kan förebygga radikaliserings och våldsam extremism. I Finland delta Helsingfors, Tammerfors och Vanda.

Kontaktperson: Hannele Häkkinen

ENHET: INFORMATIONSSAMHÄLLET

Inga nordiska nätverk eller samarbeten.

ENHET: SVENSKA OCH INTERNATIONELLA ÄRENDEN

13) KOMMUNKOMPASSEN GOES FINLAND (PROJEKT)

Kommunkompassen som SKL har utarbetat är ett utvärderingsverktyg. Det är anpassat till kommunal verksamhet och belyser kommunen utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv. Målet med projektet är att testa Kommunpassen på ett mindre antal pilotkommuner i Svenskfinland för att i steg två översätta den till finska och erbjuda den till hela kommunfältet i Finland.

Kontaktpersoner: Ida Sulin, Linda Grönqvist, Marianne Pekola-Sjöblom (Kristina Wikberg)

14) NORDISKT NÄTVERK FÖR SAKKUNNIGA INOM IMMIGRATION (NÄTVERK)

Nätverket som består av 2-3 immigrationssakkunniga från vart och ett av de nordiska kommunförbunden sammanträder en gång per år. Nätverket håller även e-postkontakt. Nätverket har träffats i Bryssel (2016), Helsingfors och Borgå (2017) och Norge (2018).

I takt med att invandringen ökar växer behovet av ett internationellt samarbete som syftar till att utveckla nya verksamhetsmodeller och diskutera principiella linjedragningar. Samarbetet med de nordiska länderna är naturligt eftersom våra samhällen liknar varandra och utgångspunkten för samverkan är därför god.

Samarbetet ger utvecklingsidéer och kunskap om hur vi kan utveckla immigrationspolitiken och integrationsprocesserna. Utbytet av best praxis är oerhört nyttigt. Det nordiska samarbetet kring invandring är effektivt också i europeiska sammanhang.

Kontaktperson: Eija Horttanainen

15) INTERNATIONELLA NÄTVERKET FÖR KOMMUNFÖRBUNDEN I NORDEN OCH DE BALTISKA LÄNDERNA (NÄTVERK)

Nätverkets målsättning är att förbättra de nordiska och baltiska ländernas samarbete i internationella sammanhang. Medlemmar i nätverket är tjänstemän som ansvarar för internationella och EU-ärenden i de nordiska och baltiska länderna.

Nätverket informerar om systerorganisationernas internationella verksamhet och strategier samt aktuella frågor. Nätverket diskuterar och förbereder kommande internationella möten. Informationsutbytet gynnar intressebevakningen.

Kontaktperson: Heikki Telakivi

16) NORDISKT JÄMSTÄLLDHETSNETVERK (NÄTVERK)

Målsättningen med nätverket är att utbyta kunskap och erfarenheter om jämställdhetsarbetet mellan män och kvinnor i kommunernas verksamhet och service samt att utveckla jämställdheten tillsammans med avstamp i det nordiska välfärdssamhället. Jämställdheten är en del av demokratin och den gynnar kommuninvånarnas välmående

Kontaktperson: Sinikka Mikola

17) DE NORDISKA KOMMUNFÖRBUNDENS BRYSSELBYRÅER(NÄTVERK)

Kommunförbundets Brysselbyrå hyr sitt kontor i samma byggnad och våningsplan som Sveriges, Danmarks, Islands, Estlands, Lettlands och Skottlands byråer. Kontakterna är dagliga och möjligheterna att utbyta information med varandra är ytterst goda.

Systerorganisationerna ingår i ELAN-nätverket (European Local Authority Network) som träffas en gång i månaden. Inom detta nätverk samarbetar länderna kring gemensamma substansfrågor, geografin är av mindre betydelse.

Systerorganisationerna i Bryssel organiserar också olika evenemang tillsammans.

Kontaktperson: Ulla Karvo

KOMMUNFÖRBUNDETS LEDNING

18) VD-NÄTVERK I NORDEN (NÄTVERK)

Nätverket träffas två gånger per år turvis i de nordiska länderna.

Kontaktperson: Minna Karhunen

19) ORDFÖRANDENÄTVERK I NORDEN (NÄTVERK)

SKL:s nya ordförande Anders Knape har initierat till regelbundna möten mellan de nordiska systerorganisationernas politiska ledning, dvs. ordförandena. Det första ordförandemötet är mellan Finlands Kommunförbund och SKL och planerat att hållas i maj 2019. Avsikten är att utvidga kontakten till att gälla samtliga fem kommunförbund i Norden.

Kontaktperson: Sirpa Paatero

20) KOMMUNFÖRBUNDETS UTBYTESPROGRAM I NORDEN OCH BRYSSEL (NÄTVERK)

Möjligheten för Kommunförbundets personal att dela i ett utbytesprogram till systerorganisationerna i Norden och Brysselbyrån har skapat staka personliga kontakter till Norden. Enligt nu gällande regler deltar två personer per i utbytesprogrammet.

Kontaktperson: Hannele Lindfors

Liite 7. Venäjän paikallis- ja aluehallinnon liitot

Venäjän kaupunkiliitto (Union of Russian Cities (URC), Союз российских городов)

Venäjän kaupunkiliiton verkkosivut: <http://www.urb.ru/>

Venäjän kaupunkiliitto on perustettu vuonna 1991. Liittoon kuuluu 91 kaupunkia, joista 69 on federaatiosubjektin keskuksia. Liittoon kuuluu esimerkiksi Moskovan kaupunki ja Sevastopolin kaupunki, Pietari sen sijaan ei ole Venäjän kaupunkiliiton jäsen.

Venäjän kaupunkiliiton jäsenyys perustuu vapaaehtoisuuteen ja liiton toiminnan kustannukset katetaan kokonaisuudessaan liiton jäsenten vapaaehtoisilla maksuilla, joiden suuruuden yleiskokous vuosittain määrittää.

Venäjän kaupunkiliiton korkein päättävä elin on kerran vuodessa kokoontuva yleiskokous. Yleiskokous valitsee hallituksen ja puheenjohtajan. Tällä hetkellä Venäjän kaupunkiliiton puheenjohtajana on Stanislav Mosharov sekä toimitusjohtajana Aleksandra Ignatjevna.

Venäjän kaupunkiliitto ajaa jäsentensä etuja suhteessa valtioon. Tällä hetkellä liiton prioriteetteja ovat:

- edistää kaupunkien kestävästä kehitystä luomalla innovatiivisia keinoja kaupunkien vakaalle taloudelliselle ja sosiaaliselle kehitykselle
- avustaa federaatiotason viranomaisia kaupunkien kasvupotentiaalin hyödyntämisessä
- parhaiden käytäntöjen edistäminen ja kuntien välisen yhteistyön edistäminen
- laatia suosituksia ja ajaa kuntien etuja suhteessa alue- ja federaatiotasoon
- edesauttaa kaupunkia parantamaan väestönsä elintaso.

Venäjän kaupunkiliitto järjestää vuosittain Parhaiden käytäntöjen foorumin.

Venäjän kaupunkiliitto on myös aktiivinen kansainvälisessä toiminnassa. Liiton puheenjohtaja Stanislav Mosharov on Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Venäjän federaation valtuuskunnan jäsen. Liitto pyrkii kehittämään kansainvälisiä yhteyksiä ja yhteistyötä ja on allekirjoittanut yhteistyö- tai aiesopimuksia mm Etelä-Korean pormestarien liiton kanssa. Valmisteilla on myös sopimus Saksan kaupunkiliiton kanssa.

Suomen Kuntaliitto ja Venäjän kaupunkiliitto allekirjoittivat aiempöytäkirjan yhteistyöstä Turussa toukokuussa 2017. Yhteistyön tarkoituksena on tiedon ja kokemusten vaihto. Venäjän kaupunkiliitto on erityisesti kiinnostunut kuntien taloudesta ja Suomessa tapahtuvista alue- ja paikallishallinnon uudistuksista.

Venäjän valtakunnallinen kuntaliitto, Kongressi (Общероссийский Конгресс муниципальных образований (ОКМО), National Congress of Russian municipalities)

Kongressin verkkosivut: <http://okmo.news/>

Yleisvenäläinen Kuntaliitto, jota myös kongressiksi kutsutaan, perustettiin vuonna 2006 edistämään kuntien ja alueiden välistä yhteistyötä sekä valvomaan kuntien etuja valtiontasolla ja edistämään kuntien välistä yhteistyötä kansainvälisellä tasolla.

Kongressi on ainoa yleisvenäläinen Kuntaliitto, joka edustaa kaiken tyyppisiä kuntia federaatiotasolla. Kongressin jäseninä ovat kaikki 85 (83) federaatiosubjektien paikalliset liitot, esim Leningradin oblastin liitto. Siten kongressi yhdistää kaikki Venäjän kunnat. Kongressin jäseninä ovat myöskin kuusi alueiden välisiä kuntien yhteistyötä tukevia järjestöjä.

Kongressi toimii myös keskusteluforumina kuntien toiminnan tehokkuuden nostamiseksi. Kongressin partnerina on mm. Venäjän kaupunkiliitto.

Kongressi edustaa Venäjän federaation paikallishallintoa kansainvälisellä tasolla mm. Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressissa.

Kongressin puheenjohtajana on vuodesta 2015 lähtien toiminut Viktor Borisovits Kidjaev. Toimitusjohtajana on Marina Nikolajevna Fanakina.

Venäjän federaation pienten kaupunkien liitto (Union of Small Cities and Towns of the Russian Federation, Союз малых городов Российской Федерации)

Liiton verkkosivut: <http://smgrf.ru/>

Venäjän federaation pienten kaupunkien liitto on perustettu vuonna 1991. Liiton jäseninä on pieniä ja keskisuuria kaupunkeja, kuntia ja alueita, joiden asukaslukua on alle 200 000.

Liiton tavoitteena on puolustaa pienten kaupunkien etuja federaatiotasolla. Liitto yhdistää pienet kaupungit ja kunnat päämääränään luoda riittävät olosuhteet niiden laajamittaiselle taloudelliselle ja sosiaaliselle kehitykselle. Liitto pyrkii siihen, että pienten kaupunkien kehitys olisi samalla tasolla verrattuna suuriin kaupunkeihin ja metropolialueisiin. Venäjän federaation pienten kaupunkien liitto on huolissaan pienten kaupunkien taloudelliseen ja sosiaalis-kulttuuriseen kehitykseen liittyvistä ongelmista sekä näiden ongelmien esiin tuomisesta.

Käytännössä liitto tekee lakiehdotuksia, suosituksia, järjestää konferensseja yhteistyökumppaneiden kanssa sekä hyvien käytäntöjen ja kokemusten vaihtoa.

Liitto tekee myös kansainvälistä yhteistyötä mm. Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressissa, YK:n eurooppalaisessa talous- ja sosiaalikomiteassa, CEMR:issä ja UCLG:ssa.

Venäjän federaation pienten kaupunkien liiton puheenjohtajana on tällä hetkellä Jevgenij Markov. 1990-luvulla Markov valtuuskuntineen vieraili Kuntaliitossa ja vastaavasti Jussi-Pekka Alanen on vierailut pienten kaupunkien liitossa.

Venäjän ystävyyskaupunkien liitto (Международная ассоциация «Породненные города»)

Liiton verkkosivut: <http://goroda-pobratimy.ru/>

Nykyinen Venäjän ystävyyskaupunkien liitto on perustettu vuonna 1991 ja sen toimintaan osallistuu yli 180 venäläistä ja IVY-maiden kaupunkia. Liiton tavoitteena on edistää paikallis- ja aluehallinnon kahdenvälisiä ja monenvälisiä kansainvälisiä yhteyksiä.

Venäjän ystävyyskaupunkien liitto tekee kansainvälistä yhteistyötä mm. eri maiden kuntaliittojen kanssa. Suomen Kuntaliitto ja Venäjän ystävyyskaupunkien liitto ovat tehneet yhteistyötä Suomen ja Venäjän ystävyyskuntakongressien järjestämisessä. Venäjän ystävyyskaupunkiliiton puheenjohtajana toimii Moskovan alueen pormestari A.J. Vorobjov ja toimitusjohtajana Sergej Paramonov.

Liite 8. Vuoden 2018 toteutuneet kansainväliset vierailut Kuntaliitossa

Organisaatio/maa	Henkilömäärä	Päivämäärä	Kuntaliitosta mukana	Teema
Unkari suurlähetystö	16	1/24/2018	Pekola-Sjöblom, Puukko, Telakivi	Suomen kuntajärjestelmä ja kuntien välinen yhteistyö
Kuuba suurlähetystö	1	1/25/2018	Telakivi, Mikola, Koskinen	Tutustuminen Kuntien toimintaan
Etelä-Afrikan OPM	18	2/26/2018	Salminen Hannele	Benchmark study on post provisioning in education
Korea, provincial government	24	4/20/2018	Mikola, Ylitalo, Korhonen	Kunta-alan esittely, budjetointiprosessi, hyvät käytännöt
Belgia	2	4/25/2018	Hannele Häkkinen, Mari Patronen	sote-uudistus, vanhuspalvelut
HOPE (Sairaalaliitto)	21	5/7/2018	Tarja Myllärinen, Päivi Koivuranta, Hannele Häkkinen	Suomen terveydenhuolto
Norja	8	5/24/2018	Henrik, Rainio, Karin Lassenius, Sinikka Mikola	sote-maku-uudistus, opetusalan ajankohtaista
ESN(European Social Network)	1	5/24/2018	Jaana Viemerö	Keskustelu Suomen ESN-konsortion kanssa ESN:n tulevaisuudesta
Tatarstanin kaupallisen edustuston johtaja	2	5/29/2018	Heikki Telakivi, Sinikka Mikola, Arja Puukko	kunta-alan esittely,mahdollisen opintomatkan suunnittelu
Islannin kuntaministeri ja suurlähettiläs	2	8/16/2018	Kristina Wikberg, Ida Sulin	
Belgia	24	8/27/2019	Hannele Häkkinen, Mari Patronen	Finnish municipalities and regional government, health and social services. Concerted customer guidance/service integrator
Ranska	28	9/10/2018	Telakivi Heikki, Tarja Myllärinen	Sote
Ranska	13	26-28.9.2018	Väre Taina	Harvaan asutun maaseudun palvelut ja liikkuminen/julkinne liikenne maaseudulla
Japani (Nagano prefecture government)	1	10/17/2018	Tarja Myllärinen, Hannele Häkkinen	Sosiaali- ja terveydenhuolto
Ruotsin kuntaliitto	23	10/17/2018	Myllärinen, Häkkinen, Sulonen, Rainio	Sote-uudistus, terveyden edistäminen kansallisella tasolla ja päivystyksen keskittäminen, maakuntien itsehallinto, rahoitus
Ranska	8	10/19/2018	Telakivi, Mikola, Nybondas, Häkkinen	Embassy of France – Visit of a delegation of members of Parliament
Irlanti, professori (Cork)	1	11/1/2018	Myllärinen, Häkkinen, Kock	Sote-uudistus, päivystyksen keskittäminen, lääkäreiden työ
Korea, Ministry of Health and Welfare	25	11/12/2018	Häkkinen Hannele, Evelina Cammarano	Liiton esittely, kuntien toiminta, sosiaalipalvelut Suomessa, erityisesti koskien pienituloisia henkilöitä.
Norjan Kuntaliitto ja Terveys- ja vanhusministeriö	2	12/5/2018	Päivi Koivuranta, Hannele Häkkinen	Ikääntyneiden palvelut
Yhteensä	220			

Maakuntien liittojen ja Kuntaliiton yhteistyösopimuksen irtisanominen

Maakuntien liittojen ja Kuntaliiton välillä 12.9.2012 solmittu yhteistyösopimus Kuntaliiton liitoille palvelumaksua vastaan tarjoamista palveluista ja yhteistyöstä on vanhentunut. Jotta sopimus voitaisiin neuvotella uusiksi, tulee nykyinen sopimus (liite) ensin irtisanoa.

Päätös tulee tehdä kunkin liiton maakuntahallituksessa kesäkuun loppuun mennessä, jotta mahdollinen uusi sopimus voisi vuoden 2020 alusta korvata nykyisen automaattisesti voimassa olevan sopimuksen.

Liittojen maksama vuotuinen palvelumaksu (ei jäsenmaksu) on yhteensä noin 0,5 M€. Kunkin liiton maksu perustuu maakunnan asukasluukuun, väestön neliöjuureen ja kunnallisverotuottoon.

Sopimuksen kohdassa neljä on mainittu vastineeksi saatavat palvelut, joista merkittävin on kokoaikainen maakunta-asioiden kehityspäällikkö ja kerran kuukaudessa pidettävät maakuntajohtajien kokoukset. Maakuntahallitusten puheenjohtajat kokoontuvat myös tarvittaessa.

Sopimuksen tavoitteena on yhteistyön tehostaminen, ”jotta kuntapohjainen kansanvaltainen aluehallinto kehittyisi ja vahvistuisi”. Maakuntia koskevan edunvalvonnan osalta todetaan, että ”olennaisesti liittoja koskevissa asioissa on ennen Kuntaliiton kannan päättämistä kuultava maakuntien edustajia”.

Maakunta- ja soteuudistuksen valmistelun sekä maankäyttö- ja rakennuslain uudistamisen yhteydessä maakuntien liittojen ja Kuntaliiton kannat ovat osin poikenneet toisistaan. Tehokas edunvalvonta edellyttää, ettei valtiovallan suuntaan esitetä keskenään ristiriitaisia viestejä. Tämän vuoksi on Kuntaliiton edunvalvonnassa otettava huomioon maakuntien liittojen esittämät ja mahdollistettava myös maakuntien suora edunvalvonta suhteessa valtiovaltaan.

Maakuntien liittojen palvelutarpeita on kartoitettu maakuntajohtajien haastatteluin syksyllä 2016, maakuntien johdon tapaamisin 2018 sekä maakuntahallitusten puheenjohtajakokouksessa syksyllä 2018. Lisäksi maakunta-asioiden kehityspäällikkö valmistelee osana tohtoriopintojaan maakuntien liittojen asiakkuus- ja palvelustrategian kesäkuun alkuun 2019 mennessä.

Myös palvelumaksun hintaa suhteessa saataviin palveluihin on syytä tarkistaa.

Edellä olevaan viitaten esitetään, että

- liitot irtisanovat nykyisen palvelusopimuksen päättymään 31.12.2019 ja Kuntaliitolta pyydetään uusi ajanmukainen tarjous vastaamaan paremmin maakuntien liittojen tarpeita sekä valtuutetaan maakuntajohtajien puheenjohtajat neuvottelemaan mahdollisesta uudesta sopimuksesta tai muista vaihtoehdoista järjestää liittojen tarvitsemat yhteiset edunvalvonta- ja muut palvelut niin, että maakuntien liitot voivat huomioida uuden järjestelyn vuoden 2020 talousarviovalmistelussaan ja käsitellä sen viimeistään marraskuussa 2019 maakuntahallitusten kokouksissa.

Maakuntien liitot

Yhteistyösopimus

Lähetän ohessa 12.9.2012 Kuntaliiton ja maakuntien välillä allekirjoitetun yhteistyösopimuksen. Kunkin maakunnan hallitus on hyväksynyt sopimuksen. Mukana myös varatoimitusjohtaja Kietäväisen allekirjoittama selvitys Kuntaliiton organisaatiomuutoksen vaikutuksista sekä palvelumaksun laskukaava.

ystävällisesti

Ulla Karvo

kehityspäällikkö, maakunta-asiat

YHTEISTYÖSOPIMUS

1 Sopimuksen kohde

Sopimus koskee Suomen Kuntaliitto ry:n maakuntien liitoille palvelumaksua vastaan tarjoamia palveluja ja yhteistyötä.

2 Sopimuksen osapuolet

Suomen Kuntaliitto ry (jatkossa Kuntaliitto) ja maakuntien liitot. Mikäli maakuntien liittojen osalta tapahtuu yhdistymisiä tai muita muutoksia, joiden seurauksena syntyy uusi liitto, on se automaattisesti sopimuksen osapuoli. Irtisanoutuminen sopimuksesta tapahtuu kohdan 6 mukaisesti.

3 Sopimuksen tavoite

Sopimuksen tavoitteena on tehostaa Kuntaliiton ja maakuntien liittojen keskinäistä yhteistyötä, jotta kuntapohjainen kansanvaltainen aluehallinto kehittyisi ja vahvistuisi.

4 Maakuntien liittojen saamat palvelut

Maakuntien liitot saavat Kuntaliitolta seuraavat palvelut:

- maakuntien liittoja koskevien asioiden valmistelu ja koordinointi toteutetaan kokoaikaisen liittojen käytettävissä olevan yhteyshenkilön (maakunta-asiamies) toimesta
- Kuntaliiton johtajistosta yhden vastuualueena ovat aluetason asiat
- maakuntien liittoja koskeva edunvalvonta, jolloin olennaisesti liittoja koskevissa asioissa on ennen Kuntaliiton kannan päättämistä kuultava maakuntien edustajia
- maakuntien liittojen puheenjohtajien kokoukset
- kansainvälinen yhteydenpito
- EU:n kansalliseen aluetason lainvalmisteluun ja koheesiopolitiikkaan vaikuttavien asioiden seuraaminen ja edunvalvonta näissä asioissa
- puhelinneuvonta, tilastot, yleiskirjeet ja hallinnonalan erityistiedotteet
- Kuntaliiton kaikkien asiantuntijoiden tarjoama neuvontapalvelu ja yhteistyö

Tämän sopimuksen täyttämiseksi osapuolet asettavat tavoitteet ja tarvittavat toimenpiteet vuosittain ja niiden toteutumista arvioidaan vuosittain osapuolten toimesta.

5 Palvelumaksu

Maakuntien liitot maksavat Kuntaliitolle palvelumaksun, joka määräytyy kulloinkin käytössä olevan laskentaperusteen mukaisesti. Nykyinen laskentaperuste pohjautuu asukaslukuun, väestön neliöjuureen ja maksuunpantavaan kunnallisveroa vastaaviin verotettaviin tuloihin. Palvelumaksuja tarkistetaan vuosittain samassa suhteessa kuin Kuntaliiton jäsenkuntien jäsenmaksujen kokonaissumma muuttuu.

Kuntaliitto laskuttaa palvelumaksun yhtenä eränä vuosittain ja maksu erääntyy helmikuun loppuun mennessä.

Muista kuin ns. jäsenmaksuperusteisista Kuntaliiton jäsenistölle tarjottavista palveluista peritään Kuntaliiton tai sen omistamien yhtiöiden kanssa erikseen sovittava korvaus.

6 Sopimuksen voimassaolo

Sopimus on voimassa sopimuksen allekirjoitusajankohdasta alkaen ja se jatkuu, ellei sopimusta irtisanota. Sopimus voidaan irtisanoa seuraavan kalenterivuoden alusta lukien, mikäli irtisanominen tehdään viimeistään kesäkuun loppuun mennessä.

7 Sopimuksen allekirjoitus ja voimaantulo

Sopimuksen allekirjoittavat Kuntaliiton ja maakuntien liittojen edustajat sen jälkeen, kun kukin maakunta on sopimuksen hyväksynyt.

Sopimus tulee voimaan sopimuksen allekirjoitusajankohdasta ja se korvaa aiemman sopimuksen.

Maakuntien liitoille toimitetaan kopio allekirjoitetusta sopimuksesta.

Helsingissä 12.09.2012

SUOMEN KUNTALIITTO

Rakel Hiltunen
hallituksen pj

Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma
Toimitusjohtaja

MAAKUNTIEN LIITOT

Johannes Koskinen
hallitusten puheenjohtajien pj.

Matti Viialainen
maakuntajohtajien vpj.

Maakuntien liittojen hyväksymispäivämäärät:

Uusimaa, hallitus 2.4.2012 § 38
Varsinais-Suomi, hallitus 26.3.2012 § 45
Satakunta, hallitus 23.4.2012 § 60
Kanta-Häme, hallitus 16.4.2012 § 49
Pirkanmaa, hallitus 14.5.2012 § 91
Päijät-Häme, hallitus 14.5.2012 § 85
Kymenlaakso, hallitus 23.4.2012 § 54
Etelä-Karjala, hallitus 28.3.2012 § 46
Etelä-Savo, hallitus 23.4.2012 § 78
Pohjois-Savo, hallitus 26.3.2012 § 43
Pohjois-Karjala, hallitus 23.4.2012 § 80
Keski-Suomi, hallitus 14.2.2012 § 24
Etelä-Pohjanmaa, hallitus 23.4.2012
Pohjanmaa, hallitus 23.4.2012 § 62
Keski-Pohjanmaa, hallitus 26.3.2012 § 57
Pohjois-Pohjanmaa, hallitus 16.4.2012 § 69
Kainuu, hallitus 16.4.2012 § 63
Lappi, hallitus 18.6.2012

Suomen kuntaliitto ry:n johtoryhmä on merkinnyt yhteistyösopimuksen tiedoksi 12.3.2012
Pöytäkirja 8/2012

Kuntaliiton yksiköiden uudelleenjärjestelyn vaikutukset

Yleinen talouden kiristyminen näkyy myös Kuntaliiton toiminnassa. Tämän vuoksi on kyettävä tarkastelemaan avoimin mielin talon sisäistä organisaatorakennetta. Kuntaliitossa maakuntiin liittyvien asioiden hoito on koordinoitu Alueet, elinkeinot ja kansainväliset asiat -yksikössä.

AEK -yksikön pitkäaikainen johtaja, Keijo Sahrman, jää eläkkeelle vuoden 2013 alkupuolella ja tämä on avannut mahdollisuuden yksiköiden uudelleen järjestelylle. Näin ollen on päätetty, että vuoden 2013 alusta AEK -yksikkö lakkaa olemasta ja sen työntekijät hajautetaan talon muihin yksikköihin.

Maakuntien kannalta olennainen tiimi siirtyy nykyiseen Yty -yksikköön (Yhdyskunta, tekniikka ja ympäristö -yksikkö). Yksikön nimike muutetaan kuvaamaan uusia tehtäviä koko laajuudessaan. Siirrosta saatavia hyötyjä ovat ennen kaikkea maakuntien ja maakuntakaavoituksen asioiden saaminen samaan yksikköön.

Lisäksi järjestelyssä lisätään aluekehityksen, maaseutupolitiikan, elinkeinojen kehityksen ja maakuntien asiantuntemus kokonaisuuteen myös kaupunkipolitiikka. Näin saadaan järkevä kokonaisuus, joka palvelee täysipainoisesti maakuntien asiaa.

Järjestelyn avulla säästetään yhden johtajan palkka. Vaikka johtajan työpanos menetetään, saadaan huomattavia synergiaetuja uudelleen järjestelyiden avulla.

Maakuntien liittojen ja Kuntaliiton välisenä kokoaikaisena yhteyshenkilönä toimii jatkossa kehityspäällikkö toimialueenaan maakunta-asiat (aiempi maakunta-asiamies).

Tämä selvitys liitetään 12.9.2012 maakuntien liittojen ja Kuntaliiton välillä allekirjoitettuun palvelusopimukseen.

Helsingissä 4.10.2012

Timo Kietäväinen
varatoimitusjohtaja, Suomen Kuntaliitto

Maakunnan liittojen palvelumaksun laskutapa

Taustaa

Kuntajärjestöjen fuusiossa vuonna 1992 maakunnan liitoille määriteltiin palvelumaksu, jonka ne maksavat Kuntaliitolle. Liittymissopimuksen mukaisesti maakunnan liittojen maksuja alennettiin merkittävästi siitä, mitä ne olivat maksaneet aikaisemmalle keskusjärjestölleen. Maksujen määräytymisperusteiksi sovittiin samat kuin Kuntaliiton kuntajäseniltään perimissä jäsenmaksuissa. Palvelumaksu perustuu kahteen tekijään, alueiden asukasmäärään ja verotettavan tulon määrään. Näin erilaisten alueiden palvelumaksut muodostuvat oikeudenmukaisesti ottaen huomioon alueen koon ja maksukyvyyn. Kolmanneksi maksut sidottiin Kuntaliiton jäsenmaksuihin siten, että maakunnan liitoilta perittävän palvelumaksun kokonaismäärää muutetaan vuosittain samalla prosentilla kuin Kuntaliiton kunnilta perimiä jäsenmaksuja. Alla on kuvattu maakunnan liitoilta perittävän palvelumaksun rakenne ja laskentatapa yksityiskohtaisesti.

Maakunnan liittojen palvelumaksun laskeminen perustuu seuraaviin muuttujiin:

1. maakunnan asukasmäärä
2. maakunnan maksuunpantua kunnallisveroa vastaavat verotettavat tulot
3. palvelumaksun kokonaismäärän sitominen Kuntaliiton jäsenkunniltaan perimään jäsenmaksuun

1. Maakunnan asukasmäärä

$$M_1 (\text{€}) = k_1 * \sqrt{V_1},$$

jossa M_1 on palvelumaksun asukasluvusta riippuva osuus €
 k_1 on kerroin, alun perin 135 mk
 V_1 on maakunnan asukasmäärä

2. Maakunnan verotulot

$$M_2 (\text{€}) = k_2 * T_2/1000000,$$

jossa M_2 on palvelumaksun maakunnan verotuloista riippuva osuus €
 k_2 on kerroin, alun perin 1 mk
 T_2 on maakunnan maksuunpantua kunnallisveroa vastaavat verotettavat tulot

3. Sitominen Kuntaliiton jäsenmaksun muuttumiseen

Maakunnan liitoilta perittävän palvelumaksun yhteismäärää muutetaan samalla prosentilla kuin Kuntaliiton jäseniltään perimän jäsenmaksun kertymää. Tämä muutos asetetaan kertoimilla k_1 ja k_2 siten, että kertoimet muuttuvat vuosittain, mutta ovat kunakin vuonna samat kaikille maakunnan liitoille eli ovat vuosittaisia vakioita.

Laskukaava

Kuntaliiton maakunnan liitoilta perimä palvelumaksu M lasketaan siis kaavalla

$$M = M_1 + M_2 = k_1 * \sqrt{V_1} + k_2 * T_2/1000000$$

Vuoden 2012 palvelumaksuihin sovellettava kaava on kertoimien k_1 ja k_2 osalta seuraava:

$$M (\text{€}) = 36,01787 * \sqrt{V_1} + 1,58631 * T_2/1000000$$

Vuoden 2012 palvelumaksun laskemisessa käytetään vuoden 2010 asukaslukua ja verotulokertymää vastaavia tuloja.